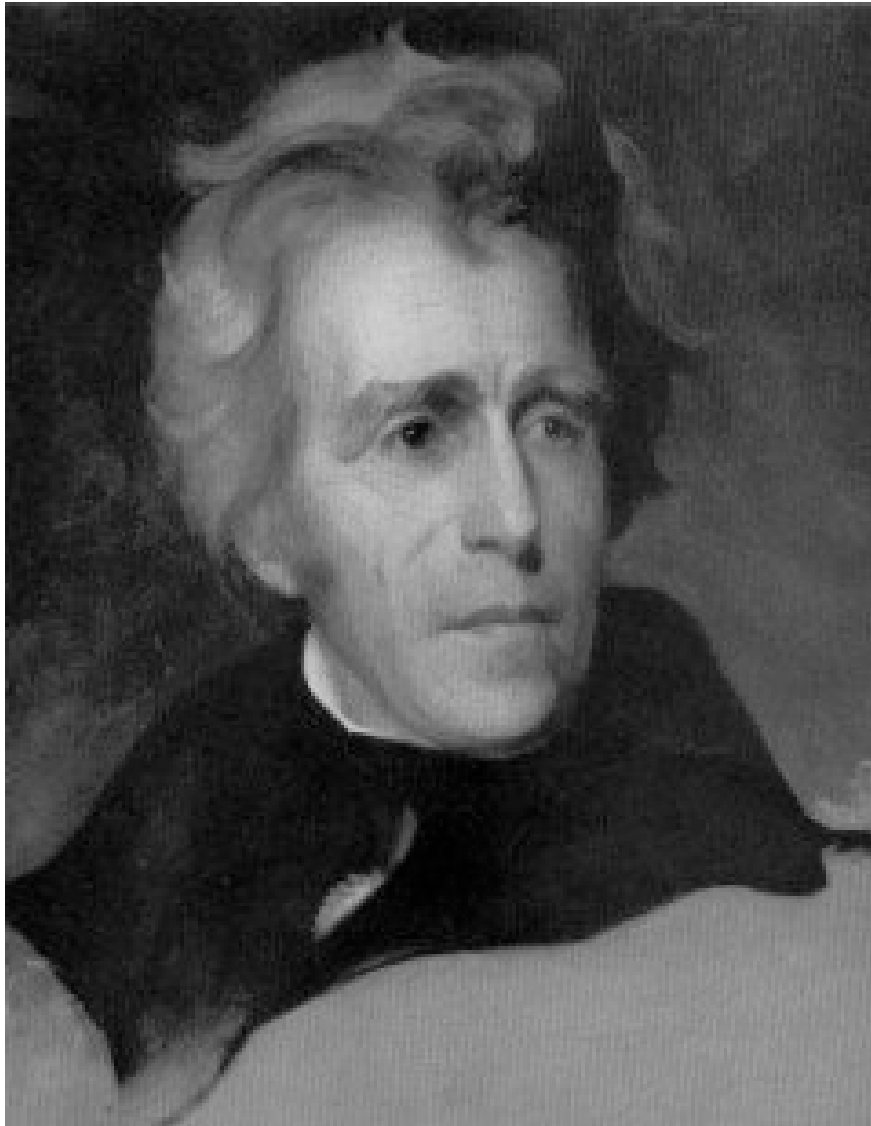

En manns minne

30 år med Andrew Jackson i historiografien

Master i Historie av Bjarne Thorsen
Våren 2007

Institutt for arkeologi, konservering og historie
Universitetet i Oslo, Blindern

Takk til:

Jan Eivind Myhre som har holdt ut som veileder for en til tider noe ufokusert student. Til mamma, pappa, Ulf og Lucy for å ha hjulpet meg, og trodd at dette kom til å gå greit uansett hvor mørkt det har sett ut. Til Sandvika Vgs. for å ha gitt meg jobb, så jeg hadde penger å leve for. Men aller størst takk til samboeren min Guri som har vært språkvasker, kommaspesialist og rettskrivningskonsulent. Jeg tør ikke tenke på hvordan dette hadde sett ut viss du ikke hadde tatt deg tida til å se over det. Jeg håper du vet at uten deg hadde dette aldri gått bra. Du har vært der alle de gangene jeg har hatt lyst til å gi opp for så å bruke oppgaven som fyringsmateriale. Du har vært der og dratt meg videre alle de gangene jeg bare ville slutte å skrive og heller begynne å jobbe. Og du har vært der alle de andre gangene både når det har godt bra, og når det har vært direkte jævlig.

Den eneste jeg kan si til mitt forsvar, og da må jeg sitere Jackson, er: "It is a damn poor mind indeed which can't think of at least two ways to spell any word".

INTRODUKSJON	5
Robert V. Remini	6
Richard B. Latner	7
Donald B. Cole	8
Historiografi.	9
Konsensushistorien	10
Historien og samfunnsvitenskapene.	12
Den radikale gjentolkningen av Amerika: Det nye venstre.	13
En mer inkluderende historie og problemene med syntese.	15
Postmoderne utfordringer.	16
I hvilken tradisjon kan vi plassere Robert V. Remini, Richard B. Latner og Donald B. Cole?	18
Jackson	23
Andrew Jackson	23
Valgseieren i 1828	24
Et mandat fra folket	25
Et nytt system	26
Voksende konflikter i det amerikanske samfunnet.	28
De avgjørende politiske spørsmål	30
Den historiske biografien	33
En ung historie?	40
Plymouth 1620	40
Mangelen av det mytiske	41
Det historiografiske hvordan	43
Den røde frykten	44
Eksepsjonalisme	46
Presidentialisme.	53
Retoriske grep	56
Politiske kallenavn	56
Det språklige bildets patos	58

Remini, Latner og Coles beskrivelse	59
Språkets betydning	62
Politikk og demokrati	68
Det første amerikanske systemet og The era of good feeling.	68
Det andre amerikanske politiske system	69
Jacksons evne til å vinne valget alene?	71
Adams motstandere behov for en samlende figur.	73
Adams manglende selvinnsikt	76
De nye virkemidlene	78
Polarisering av vrakgodset etter The Era of Good Feelings	79
Grunnlaget for nye partier	81
Adams og Clays taktiske tabbe	83
Det demokratiske partiet, en historisk uunngåelighet?	85
Det demokratiske partiet hos Remini, Latner og Cole	86
Jackson og partiutvikling	89
Konklusjon	91
Litteratur	100
Referanselitteratur	100
Bakgrunns litteratur	101

INTRODUKSJON

For meg er målet med denne oppgaven er å se på tre historikere og deres framstilling av Andrew Jackson over trettiårsperioden 1960 til 1990. Jeg skal forsøke å belyse hvilke endringer som skjer i den historiske framstillingen av Andrew Jackson, og om eventuelle endringer kan knyttes opp mot de dominerende historiske tradisjonene i samtiden.

Grunnen til at jeg har valgt akkurat denne tidsperioden, 1960-årene til 1990-årene, er at det i løpet av denne perioden ikke bare skjer store endringer innenfor amerikansk kultur, men også innenfor historieskrivningen. Ved siden av framveksten av borgerrettighetene i USA, Vietnam-krigen, murens fall og oppløsningen av Sovjetunionen, skjer det også drastiske og store endringer i den amerikanske historiografien. Fra en konservativ, konsensusrettet forståelse fra 1950- og 1960-tallet, beveger den amerikanske historiografien seg rykkviss fram mot det som kan kalles en tilnærming til postmoderne teorier i dag.

I denne oppgaven kommer jeg til å benytte meg av noen temaer knyttet til noen postmoderne ideer for å drøfte og forklare sider ved de historikerne jeg har valgt å arbeide med. Dette vil i hovedsak dreie seg om språklige virkemidler og framstillinger. Jeg vil i den sammenheng legge vekt på elementer som knyttes til den språklige vending. Målet er å anvende dette i en vurdering av det skriftlige språket til den enkelte historiker.

Når samfunnet og verden er i endring og det gamle fiendebilde smuldrer, er det spennende hvordan man velger å se på hendelser og personer som opptrer i andre tidsperioder som er tilsvarende preget av store forandringer. Andrew Jacksons samtid var en tid preget av store endringer. Nye partidannelser, delstater som truer med løsrivelse og kampen mot den føderale banken var noen av disse. For å skrive om en historiker, er det viktig å forstå den samtiden han eller hun skriver innenfor. Hva var den dominerende historiske forståelsen, og hvordan påvirker dette budskapet som blir skrevet?

Det at jeg har valgt å arbeide med Andrew Jackson, har flere årsaker. Hovedsaklig ønsket jeg å ta utgangspunkt i en president som ikke lenger var så kontroversiell. Det å forsøke å skrive en tilsvarende oppgave med

utgangspunkt i Kennedy eller Reagan, ville være vanskeligere, siden dette er personer som ligger nært i tid. Jeg valgte Jackson fordi han lå fjernt i tid og derfor ikke ville være utsatt for like mange politiske kontroverser i historieskrivningen som for eksempel Kennedy.

En annen årsak til at jeg valgte å arbeide med dette temaet og de tre historikerne, var også at Donald B. Cole skriver i sin bok *The Presidency of Andrew Jackson* (1993) at han presenterer en annen Jackson enn tidligere historikere har gjort.

In this book I present a different Jackson, a man less sure of himself than imagined, a man more controlled by the political and economic forces of his age than reverse.¹

Dette vekket en interesse for temaet hos meg siden det innebar at det fantes en annen vinkling av Jackson som var mer allment godtatt enn den Cole ønsket å presentere.

Det ble derfor et mål å se i hvilken grad historikerne ser på historien som en lineær, målrettet utvikling, eller om de ser på historien som en rekke løsrevne, uavhengige hendelser? Har de en deterministisk, anakronistisk eller teleologisk innfallsvinkel til Jackson som en historisk person?

For å begrense arbeidsområdet, har jeg valgt å legge hovedvekten på historikere som har blitt publisert mellom ca 1960 og 1990. De tre historikerne og bøkene jeg har valgt å benytte meg av, er Robert V. Reminis *The Election of Andrew Jackson* fra 1963, Richard B. Latners *The Presidency of Andrew Jackson* fra 1979 og Donald B. Coles bok *The Presidency of Andrew Jackson* fra 1993.

Robert V. Remini

Robert V. Remini er professor i historie ved University of Illinois i Chicago. Han blir framstilt som en av de fremste amerikanske historikere på temaet Andrew Jackson. I løpet av de tre siste ti årene har han publisert en rekke bøker om Andrew Jackson og hans tidsalder. Selv om hans tolkninger kan være kontroversielle, har hans evne til å finne og bearbeide kilder gjort ham til en autoritet på emnet.

¹ Cole 1993:X

Reminis *The Election of Andrew Jackson* fra 1963 tar i all hovedsak for seg oppløpet til Andrew Jacksons seier i presidentvalget i 1828. Remini gir her en interessant og nærgående beskrivelse av Andrew Jackson som mann og politiker. Jeg har valgt å ta med denne boka fordi jeg mener at den gir et interessant bilde av Jackson som politiker og menneske, men også fordi jeg forventer at Remini vil gi meg et mye mer positivt inntrykk av Andrew Jackson enn noen av de andre historikerne. Jeg tror dette på bakgrunn av hvordan Remini velger å ordlegge seg.

The Election of Andrew Jackson er skrevet i en form som skiller den ut fra de andre historikernes verker. Remini er ikke redd for å benytte seg av sterke begreper i sin framstilling av Jackson. Remini bruker ord som The Hero, The Hero of New Orléans, The Old Hero, Hickory og Old Hickory like ofte, om ikke oftere, enn han bruker Jacksons navn når han skriver. Slike begreper er sterkt ladete og førende, og overlater ganske lite til leseren å avgjøre. Remini er klart mer opptatt av den menneskelige Jackson enn den politiske. Det er derfor interessant å se på Remini og om han er en representant for sin tid.

Richard B. Latner

Richard B. Latner er professor i historie ved Tulane Universitet i New Orléans. Han har utgitt tre bøker, derav en om Andrew Jackson, sammen med et utvalg artikler om Jackson og den jacksonske perioden. Latners *The Presidency of Andrew Jackson* fra 1979. Jeg valgte dette verket fordi jeg ønsker å se om det er mulig å sette den endringen som pågikk i det amerikanske historiemiljøet på 1960- og 1970-tallet i sammenheng med en mer samfunnsvitenskapelig historie. Viss det eksisterer en slik vridning mot samfunnsfagene, håper jeg at de kan gi innblikk i hvordan dette påvirker framstillingen av Jackson.

Hvordan stiller Latner seg til de konfliktlinjene som for eksempel Remini trekker opp? Latner viser en mye mer tilbaketrukket og mer politisk vinkling på Jackson. Han tar ikke opp temaene med en slik personlig vinkling som Remini. Latner viser en klart større interesse for de politiske hendelsene i Jacksons politiske karriere enn for Jackson som person. Latner er mer opptatt

av å sette de politiske avgjørelsene og hendelsene i sentrum enn å framstille Jackson som person.

Donald B. Cole

Donald B. Cole er professor i historie ved Phillips Exeter Academy, New Hampshire. Han har i tillegg til boken *The Presidency of Andrew Jackson* fra 1993, skrevet flere historiske verker, deriblant en bok om *Martin Van Buren and the American Political System*.

Hovedårsaken til at jeg har valgt å benytte meg av denne boka, er et avsnitt i Coles innledning til verket der han skriver, "In this book I present a different Jackson, a man less sure of himself than imagined, a man more controlled by the political and economic forces of his age than the reverse"². Dette avsnittet vekket min interesse for boka, og vekket også viljen til å arbeide med dette temaet. Med Coles uttalte ønske om en ny innfallsvinkel til Jackson, blir det også interessant å se hva han tar avstand fra? Hva er det Cole tar avstand fra. Er det framstillingen av personen eller politikeren Jackson? Mener han at det er hendelser eller vinklinger som blir overdramatisert eller underspilt? Hvorfor er det mulig for Cole å komme med en annen framstilling av Jackson? Cole skiller seg nok mest fra Richard B. Latner sin framstilling, og har kanskje mest til felles med Remini. Jeg mener ikke at Cole og Remini framstiller Jackson likt, men at de benytter seg av en del av de samme innfallsvinklene. Det er den personlige, menneskelige Jackson vi møter hos Cole, på samme måte som vi møter ham hos Remini.

² Cole 1993:X

Historiografi.

Historiografien er historien til historien. På samme måte som historikere kan diskutere hvorvidt noe skjedde på ett årstall eller et annet, har man også alltid diskutert hvordan selve historien skal skrives. For en menigmann kan det virke som et opplagt tema. Historien er arbeidet med bevaringen og framstillingen av det som har skjedd. I seg selv høres dette ut som en enkel oppgave, det er bare å skrive ned det som skjer. Uheldigvis, eller heldigvis, er det ikke så enkelt å framstille historien. Historien er, på lik linje med de aller fleste andre fag, i en konstant utvikling. Forståelsen av historiske personer og hendelser endrer seg. Årsakene til dette, kan være ny kunnskap, ny teknologi eller rett og slett innføringen av en ny ide. En historisk begivenhet kan plutselig endre egenskap ved at nye og ukjente opplysninger kommer fram.

Beskrivelsen av beskrivelsen av fortiden, historien om historien, kaller vi historiografien³. Det er fagfeltet som har tatt det på seg å dokumentere og drøfte utviklingen i historiefaget på samme måte som historikerne dokumenterer og drøfter historien. Det ikke bare ny kunnskap og ny teknologi som kan føre til endringer i historien. Det kan være grunnleggende ideer om hva som er en historikers oppgave i samfunnet som endrer seg. Tidvis har historien hatt som oppgave å fremme visse syn og politiske retninger. Det være seg nasjonsbyggende ideer til nazismens raseteorier. Denne konstante utfordringen til historiefaget har ført til at man kan dele den opp i forskjellige perioder.

I dette kapitlet vil jeg legge vekt på utviklingen innenfor den amerikanske historiografien etter andre verdenskrig. Det er en utvikling fra konsensushistorien og fram til i dag. Jeg velger ikke å gjøre dette fordi jeg mener at periodene før har vært uten betydning for de historikerne jeg har valgt å arbeide med, men fordi jeg mener at det ved andre verdenskrig går et vesentlig skille mellom de progressive historikerne og konsensushistorikerne.

Resultatet av andre verdenskrig legger til rette for en helt ny forståelse av hvordan mange amerikanske historikere velger å se sin misjon som historikere, og hvordan de velger å tolke historien. Den andre årsaken til at jeg kun fokuserer på denne perioden er fordi de tre historikerne jeg har valgt å

³ Myhre 1995:4

arbeide med, alle skriver sine verker i tiden etter 1945. For å kunne si noe mer om Remini, Latner og Coles plassering i historiografien, er det viktig å gi en mer inngående framstilling av periodene etter 1945.

Konsensushistorien

Konsensushistorien baserte seg på å framstille konsensus og likhet framfor konflikt og ulikhet, kontinuitet framfor drastiske endringer. På denne måten ble den amerikanske historien mer homogen enn den var blitt framstilt som av de progressive historikere før 1945. J. Rogers Hollingsworth tar opp dette temaet i sin artikkel "Commentary on "Consensus and Continuity" in Post war Historical Interpretations" fra 1962.

Following the Second World War, a change in the intellectual climate of this nation took place a change reflected in the diminished appeal of New-dealers and the decline of ideology. Unlike the crusading thirties, the post-war period was favourable to a conservative position in politics. But in contrast to conservatism of Metternich, De Mastre, Bonald, or Barrés, the outlook had a peculiarly American flavour. It was more off an attitude toward life than it was a political doctrine or economic dogma. In essence, it represented a fusion of a conservative temper with a liberal state of mind. The left and the right had merged, causing the traditional distinctions between conservatism and liberalism to become blurred. The American people had become more middle-of-the-road, more traditionalist, and more nostalgic.⁴

Årsakene til denne endringen var mange, men det grunnleggende var at krigen hadde brakt med seg en desillusjonering av ideene om en utopisk verden både på venstre- og høyresiden.

Utopien til både det fascistiske høyre og det kommunistiske venstre hadde i amerikanske øyne blitt forsøkt, og hadde vist seg svært skuffende. Verken Hitlers fascistiske Tyskland eller Stalins kommunistiske Sovjet fristet. Det amerikanske folket hadde sett seg lei av sosiale eksperimenter og ønsket seg stabilitet og sikkerhet framfor endring. Dette, sammen med den økende ideologiske konflikten mellom USA og Sovjetunionen, en økende økonomisk vekst og den voksende mørke skyen som McChathyismen og konformiteten representerte gjorde at amerikanske historikere begynte å legge vekt på de

⁴ Hollingsworth 1962:94

faktorene som holdet det amerikanske folket og den amerikanske nasjonen samlet, uavhengig av klasser og nasjonaliteter⁵.

Nye verker som la vekt på konservatismens betydning, dukket opp, som for eksempel Peter Viereck's *Conservatism revisited* fra 1949. Det tok ikke lang tid før mange av nasjonens fremste historikere begynte å bli talsmenn for denne nye tradisjonen, og framstilte konservatisme som den drivende kraften i det amerikanske samfunnet.

Rather than stressing dualism, recent historians have described an America with a unified past. As classes, sections, and ideologies have melted into myths, a history characterized by consensus and continuity has emerged. It is history attempting to unite the variety in the American past into one grand scheme, an all-encompassing thought or expression.⁶

Konsensushistorien ble som et vidt telt som dekket over et stort område, der det var plass til så forskjellige historiske verker som Richard Hofstadters *The American Political Tradition* (1948), Daniel J. Boorstin's *The Genius of American Politics* (1953), David Potters *People of Plenty* (1954) og Louis Hartz' *The Liberal Tradition in America* (1955).

Arbeidene til disse historikerne var preget av deres observasjoner av Amerika som en nasjon som var nærmest fri for ideologisk konflikt. Hofstadters var selv, med all sin empati for konsensus, en mann som ikke kunne slå seg til ro med denne tolkning av at den amerikanske politikken var i bevegelse mot sentrum. Hartz demonstrerte gjennom sitt arbeid hvordan mangelen av en føydal fortid tvang nasjonen til å bli en nasjon preget av locksk individualisme. Dette var et syn som han fant problematisk på mange måter. Boorstein og Potter var mindre bekymret for hva deres synspunkter reflekterte når det kom til konsensushistorien.

For Potter var det overfloden av land og materielle goder, sammen med mulighetene til å benytte seg av disse som skapte den amerikanske karakteren. Boorstin, den mest konservative av konsensushistorikerne, feirer i sine historiske arbeider det han mener er fraværet av ideologisk tenking i Amerika. Han konsentrerer seg om det han mener er et genuint trekk ved

⁵ Novick 1988: 281-282

⁶ Hollingsworth 1962:95

amerikanere nemlig evnen til å gjøre ting, framfor å basere seg på abstrakte arvede ideer⁷. Boorstin sitt syn støtter både opp omkring konsensustanken og den amerikanske eksepsjonalismen.

Historien og samfunnsvitenskapene.

I tillegg til konsensustradisjonen, var Amerika preget av en historieskrivning som var sterkt påvirket av samfunnsvitenskapene, og særlig av psykologi og sosiologi. Historikere og historiografer som Peter Novick er en representant for gir et blandet og nyansert bilde av den historiske utviklingen.

Dette var ikke direkte nytt. Bruken av samfunnsvitenskapene var noe man kjente til helt siden James Harvey Robinson i 1910 hadde oppfordret historikere til å mer aktivt bruke samfunnsvitenskapene i sine arbeider. Det vesentlige som skjer i 1960-årene, er at bruken av samfunnsvitenskapelige metoder eksploderer innenfor historiefaget. Denne nye interessen kan ses som et forsøk på å overføre de rigide systemene i samfunnsvitenskapene til historikernes egne analyser⁸. På sitt beste førte dette til at historikerne fikk innsikt i helt nye former for data og kilder, på sitt verste reduserte det historien ned til formler. Hofstadters innflytelsesfulle *Age of Reform* fra 1955 brukte begrepet "status anxiety" for å forklare motivasjonen og retorikken til den populistiske og progressive bevegelsen. Dette førte noen ganger til at Hofstadter tonet ned betydningen av ekte sorg til fordel for psykologiske forklaringer bundet opp til feilplassering, nostalgi og konspirasjon når han skulle forklare motivasjonen for historisk bevegelse.

Konsensustradisjonen og den samfunnsvitenskapelige historien sine tradisjonelle synspunkter begynte å møte motstand på midten av 1960-tallet, da denne generelle og optimistiske tenkingen møtte motstand i de nye konfliktene som oppstod både internt i Amerika, med rase opptøyer og borgerrettighetskamp, og ute, med den økende kampen mot kommunisme og den gryende Vietnam-krigen.

⁷ Higham 1972:143

⁸ Novick 1988:383-384

Den radikale gjentolkningen av Amerika: Det nye venstre.

I løpet av 1960-årene ble siste rest av konsensushistorien knust. Novick og Higham gir et utfyllede bilde av hvordan konsensustanken ble erstattet av en skepsis, sammen med en utvidning av emner som ble omsluttet av historien⁹.

En ny generasjon av radikale historikere som bygde videre på Howard Zinn, Staughton Lynd, Gabriel Kolko og, viktigst, William Appleman Williams. Williams, *The Tragedy of American Diplomacy* fra 1959 og *The Contours of American History* fra 1961 brakte på banen temaer som kunne sees som ekko fra Beards historieforståelse.

Williams argumenterte for at det amerikanske diplomatiet ofte ble avledet og fjernet fra sine opprinnelige idealer, og dermed kunne oppfattes som truende. Williams, historie var en radikal historie, han fikk et bredt publikum etter hvert som en radikal generasjon historikere vokste fram på 1960-tallet¹⁰. Det var en generasjon som konfronterte Amerika med sin voksende distanse fra sine opprinnelige idealer om frihet og likhet. Krigen i Vietnam, den amerikanske rasismens overlevelsedyktighet og den økende økonomiske ulikheten mellom klasser matet denne radikale kritikken av samfunnet. Effekten av denne kritikken var en bevegelse som endevendte så å si alle områder av historien.

Tidligere bilder av de progressive historikerne som reformister ble byttet ut med tolkninger av perioden som en periode preget av støtte til det bestående samfunnet. De progressives støtte til, og tolkning av, bruken av den første atombomben som et verktøy for å avslutte den andre verdenskrig, stod for det nye venstre som et bilde på det motsatte der bruken av bomben blir sett på det som det første trekket i den kalde krigen mer enn en militær nødvendighet. Der tidligere kilder ensidig hadde klandret Sovjet for starten av den kalde krigen, forsøkte det nye venstre å vise at dette var et syn som måtte revurderes. Det nye venstre trekker fram betydningen av USAs imperialistiske ideer som en viktig brikke i utviklingen og økningen av konfliktnivået i den kalde krigen.

⁹ Novick 1988:415-416

¹⁰ Novick 1988:423

Historien på hodet.

Behovet for å bevege seg vekk fra den elitistiske historien og ønsket om å få fram erfaringene til de vanlige personene og slik undergrave historiske myter, påvirket sterkt den sosiale historien på 1960- og 1970-tallet.

There were, starting in the 1960s, two quite separate assaults on the idea of objectivity. The first, the Dionysian, was boisterous, flamboyant, and, at least so far as the academic world was concerned, ephemeral. The "counterculture" of drugs and mysticism, with its celebration of radical subjectivity, hostile to all academic and scientific pretensions to objectivity, was from first to last almost exclusively a student phenomenon- hardly more enduring than goldfish – swallowing [...] Much more substantial, widespread, and enduring was the Apollonian assault on received norms of objectivity. From the 1960s onward the objectivist assumptions and foundations of many academic disciplines came to be undermined by currents of thought emanating from culturally very "straight" scholars.¹¹

Arbeiderhistorien begynte å bli et viktig felt for studier. Her var menn som Herbert Gutman og David Montgomery viktige. Deres arbeid på dette feltet var sterkt inspirert av den britiske historikeren E. P. Thompson sitt arbeid. Thompson studerte utviklingen av klassebevisstheten hos engelske arbeidere i *The Making of the English Working Class* fra 1963.

Bevæpnet med sofistikerte metoder basert på kvantitative analyser, ønsket amerikanske historikere å teste ut påstanden om at Amerika er et land preget av oppadgående mobilitet slik mytene skal ha det til. I arbeider som for eksempel i Stephan Thernstroms *Poverty and Progress* fra 1964, påpekte en ny generasjon urbane historikere at denne oppadgående mobiliteten var langt fra så vanlig som man ønsket å tro.

Det nye venstres påvirkning på historien når det kom til fagets syn og analyser, var revolusjonerende. Selv om deler av deres historie syn har vist seg å være kritikkverdig, hadde det nye venstre en viktig rolle. De knuste mange av de gamle utdaterte synene, og åpnet for en forståelse for at historien kunne anvendes på samtidige problemer.

¹¹ Novick 1988:522-523

En mer inkluderende historie og problemene med syntese.

Rundt 1980-årene hadde den historiske profesjonen blitt transformert på flere avgjørende felt. Ikke bare angikk dette hvilke felt som ble inkludert i historien, men også når det kom til analysen og forståelsen av det amerikanske samfunnet.

Idealene om konsensus var nå vekk og i dets sted var en visjon av amerikansk historie styrt og delt av klasse, rase og kjønn blitt plassert. For noen konservative historikere representerte dette skiftet triumfen for en radikal agenda. De så dette som en underminering av tradisjonelle verdier og som et angrep på fundamentale antagelser. Andre historikere, mange med liberale ståsteder, begynte å bekymre seg for at noe viktig gikk tapt med dette nye historiske synet og den raske framveksten av nye spesialiserte retninger.

Thomas Bender skrev i en artikkel som skulle få stor betydning, at denne fragmenteringen av den historiske analysen truet evnen til å skrive en sammenhengende historie¹². Samfunnsvitenskapelig historie begynte å framstå som frakoblet, og uten evne til å analysere makt og politikk. Historikerne begynte å vegre seg for å komme med generaliseringer som kunne overstige de akademiske spesialiseringene som hadde blitt utviklet. Evnen og muligheten til å danne en felles kjerne for historiefaget forsvant. Dette førte til at det ble færre og færre historiske artikler som hadde muligheten og evnen til å kommunisere over faglige linjer og slik ble det også vanskeligere og vanskeligere å fremme en ny visjon for en felles amerikansk kultur¹³.

Benders ønske om syntese falt for døve ører hovedsakelig fordi nye problemstillinger innenfor faget vokste fram rundt slutten av 1980-årene. Det utvikler seg mange nye linjer, som svart historie, kvinnehistorie, slavehistorie og historien til de homoseksuelle.

There is no satisfactory term with which to describe the multiple but loosely convergent assaults on received notions of objectivity which swept across the academic world from the 1960s onward. The most common designation is

¹² Bender Themes: Wholes and parts: the need for synthesis in american history.71 (Juni 1986)

¹³ Novick 1988:578

"postmodern." We are alleged to be living in a "post-modern condition" (Jean- Francois Lyotard), which encompasses "postmodern politics" (Sheldon Wolin), "postmodern science" (Stephen toulmin) and a forest of other "posts"¹⁴

Postkolonialisme, postmodernisme og den språklige vending var alle retninger som ikke bare vokste fram i historien, men også i de fleste fagfelt. Det postkoloniale verdensbildet, der tidligere kolonier nå var frigjorte fra imperiemakten, framtvang et nytt syn på verden. Det dominerende, europasentrerte verdensbildet, var ikke nødvendigvis lenger det riktige, eller det som ga den nødvendige selvforståelsen. Behovet for å skrive sin egen historie vokste fram i land som tidligere kun hadde vært lydriker under Storbritannia, Frankrike eller andre kolonimakter. Dette postkoloniale synet ble også gjeldene for amerikansk historie. For deres historie var også kolonihistorie. Behovet for å framstille seg selv og sin historie som ny og annerledes, falt sammen med andre tidligere koloniers behov for å skrive en ny historie.

Sammen med framveksten av det postkolonialistiske verdensbildet på 1970- og 1980-tallet vokste det også fram en annen ny retning, postmodernismen.

Postmoderne utfordringer.

Historiografiens største utfordringer skulle på slutten av 1980-årene vise seg å komme fra teoretiske spørsmål som utfordret fagets grunnlag, praksis og metoder. Coltkin, Novick Harlean og White er alle historikere som på forskjellig vis diskuterer den postmoderne utfordringen. Den utviklingen de observerer og beskriver, er en fragmentering av historiefaget. De problemstillingene som blir fremmet i den postmoderne tenkningen, har ingen direkte sammenheng med Remini, Latner og Cole. Likevel mener jeg at det for min oppgave kan være av interesse å se på visse postmoderne innfalsvinkler i min analyse av Remini, Latner og Cole sin skrivning. Jeg mener at det er av betydning å forstå hvordan de tre sitt språk, og bruk av for eksempel kallenavn, styrer leserens inntrykk av Andrew Jackson.

¹⁴ Novick 1988:523

Ett slikt språklig område er å se på hvilken betydning Jacksons heltestatus har for framstillingen av ham som politiker og menneske i Remini, Latner og Coles bøker. Skiller disse seg fra hverandre på noen nevneverdig måte og kan eventuelle forskjeller knyttes til de dominerende tankesettene i samtiden? Er de tres framstillinger av Jackson kun produkter av behov i samtiden eller er det varige sannheter?

The New histories of culture, gender, race, and post colonialism enact an alliance with the humanities rather than the social science, a shift in alliance linked to the declining fortunes of positivism just as historicism and theories of language were gaining new philosophical stature. The theories that have influenced these newer histories are – roughly speaking – postmodern: anti-foundationalist philosophies and poststructural literary theories that examine the linguistic construction of reality. In the American academy, language and texts have generally come to be understood as products of history, but postmodern theory embraces a radical historicism. It pushes the qualitative difference of the past to the point of *discontinuity*, leading the historian to look for breaks and fissures that have been glossed over by previous historiography and to show historical forms are at every moment produced and reproduced ¹⁵

Det var ikke første gangen at fagets metoder ble utfordret, Charles Beard og Carl Becker hadde allerede i sin tid utfordret synet om objektivitet i historien.

Et bredere metodologisk angrep ble ledet av Peter Novicks *That Noble Dream* fra 1988. Epistemologiske spørsmål som tok for seg de teoretiske og filosofiske sidene ved historie, hadde tidligere i all hovedsak vært forbeholdt filosofer, og de hadde sjeldent tråkket inn på de utøvendes historikernes felt.

Postmodernistiske teorier begynte på 1980-tallet å utfordre historikernes syn. Spesielt i hendene til Hayden Whites *Metahistory* var dette klart. Historikerne ble konfrontert med argumentene om at historie ikke er annet et narrativt prosjekt, og at beskrivelser av fortiden kun kan forståes som en fortelling. En slik fortelling kan aldri bli noe annet enn en av mange mulige fortellinger siden vi bruker vårt moderne språk til å beskrive fortiden og vårt

¹⁵ Ross 1998:97

moderne språk kun kan gi en forståelse på bakgrunn av våre moderne prinsipper og derfor ikke kan bli en autentisk framstilling av historien¹⁶.

Denne forståelsen av den lingvistiske naturen av virkeligheten tvang i sine beste øyeblikk historikere til å reflektere mer over deres egne antagelser av virkeligheten og om hvordan deres arbeid var en fortelling. Dette nye synet på historie ledet også noen historikere, som for eksempel Simon Schama, James Goodman og John Demos, til forsøk på å skrive en ny form for historie. Det var historier der man operer med mange perspektiver på en gang, og som vasket ut linjene mellom historiske fakta og fiksjon. På sitt verste strippet derimot det postmodernistiske synet historikerne for noe spesielt forhold eller ansvar til sannhet i historieskrivningen.

Utfordringen og muligheten som lå i mangfoldet og postmodernismen og behovet for større synteser, ledet ved slutten av det 20. århundre til nye studier som baserte seg på sammenhengene mellom grupper. Arbeidet til menn og kvinner som George Chauncey og Leila Rupp, opparbeidet en ny kobling mellom de utenforstående og det dominerende samfunnet. Arbeid som disse, har plassert dynamikken mellom forskjellige grupper i sentrum for utviklingen i det amerikanske samfunnet og den historiske utviklingen.

I hvilken tradisjon kan vi plassere Robert V. Remini, Richard B. Latner og Donald B. Cole?

Hvor de tre historikerne jeg arbeider med i denne oppgaven, hører hjemme, er et spørsmål som er viktig å få svar på. De tre representerer forskjellige framstillinger av Andrew Jackson.

Problemet med spørsmålet, er at selv om det er mulig å beskrive forskjellige perioder i historietradisjonen, er det veldig ofte snakk om overlappinger. De tre historikerne skriver grunnleggende forskjellig, de tenker forskjellig og de har forskjellige oppfatninger av hvem og hva Andrew Jackson var. I den amerikanske historien er det to begreper for hvordan amerikanere forstår seg selv og sin historie som har hatt stor betydning. Det ene er den amerikanske eksepsjonalismen og den andre er Presidentialismen. Dette er temaer som automatisk blir viktig, uansett hvilke historiske epoker man

¹⁶ Novick 1988:600-606

arbeider med. Remini, Latner og Cole er ikke unntak i denne sammenheng. Remini, Latner og Coles mål er å skrive en politisk biografi om Andrew Jackson, og i den sammenheng si noe om hans presidentskaps betydning for den amerikanske historien, Siden de tre ønsker å si noe om hvilken betydning Jackson har hatt, er det viktig å ta stilling til i hvilken grad de tre forholder seg til historien som målrettet eller ikke. Siden det, er vanskelig å trekke helt klare skiller mellom epokene i historieskrivningen, er det også vanskelig å klart og entydig plassere de tre i hver sin entydige historiske kategori.

Robert V. Remini skriver en historieframstilling av Andrew Jackson som jeg mener plasserer ham i den konsensusstyrte historietradisjonen. Reminis Jackson er en mann som har en samlende funksjon for det amerikanske folket. Remini framstiller denne funksjonen som grunnleggende både i Jacksons samtid og i Reminis samtid. I 1820- og 1830-årene samlet Jackson det amerikanske folket til en ny politisk virkelighet. I Reminis samtid er Jackson samlende gjennom minnet om hans betydning for utviklingen av det demokratiske systemet man mente man beskyttet mot ytre trusler. Selv om Remini påpeker at Jacksons seier var mulig på grunn av den økte stemmeretten blir ikke historieframstillingen hans preget av en historie forståelse som tar utgangspunkt i nye rettigheter til tidligere upriviligerte grupper som ble toneangivende både blant "Det nye venstre" og "Historien på hode".

Remini vektlegger Jacksons rolle som skaper av en av de viktigste politiske funksjonene i Amerika, topartisystemet. Reminis Jackson er ikke en kontroversiell figur, han er en mann som fremmer amerikanske kjerneverdier. Jacksons politiske motiver blir hos Remini edlere enn hos mange andre. Remini legger vekt på at Jackson skal redde Amerika fra det korrupte og inkompetente styret til president Adams. Jacksons politikk blir ikke underlagt noen større granskning i den sammenheng. Det er ikke nødvendig. I hvilken grad Remini er påvirket av samtidens kommunistfrykt, er ikke lett å si, men han legger seg på en trygg sentrumsorientert politisk linje der han trekker fram Jackson som mannen som først stiller spørsmål ved mange av de konflikter, indianer spørsmålene, borgerkrigen og den føderale banken, som skulle utfordre nasjonen senere. Selv om det i Reminis samtid begynte å

vokse fram utfordrere til konsensus tanken, gir ikke hans framstilling noen tegn på sterkere innflytelse fra disse tankene.

Hos Richard B. Latner er det klarere at konsensusiden er svekket. Latner griper tak i noen av de poengene som Remini bruker som en byggestein for Jacksons storhet, og hevder at disse ikke var like avgjørende som tidligere hevdet. Det som Latner først griper fatt i, og som er en av Reminis grunnsteiner er Jacksons påståtte støtte. Han viser ganske nådeløst fram at denne støtten ikke gir grunnlag for å hevde at Jackson hadde en så stor folkelig appell som tidligere hevdet.

Jackson og Adams hadde ifølge Latners oppfatning en ganske jevn og lik oppslutning, både når det kom til valgmenn og til den folkelige stemmen. Et annet viktig poeng han trekker fram, er at selv med de endringene som hadde funnet sted i valglovene, og som hadde medført at ganske drastisk økning av stemmeberettigede, var det fortsatt bare en liten del av befolkningen som hadde muligheten til å stemme.

Latners framstilling av Jackson er preget av en mye mer samfunnsvitenskapelig innfalsvinkel enn Remini. Det mest avgjørende er nok Latners vilje til å se geografis betydning for politikken. Latner legger stor vekt på hvor Jackson og hans rådgivere kommer fra. For eksempel mener Latner at det er viktig å ta i betraktning at flere av Jacksons rådgivere kom fra vest, og at disse sto for helt andre meninger enn de politiske rådgiverne fra sør og øst.

Latners vilje til blant annet å se på betydningen av geografiske forskjeller sammen med hans forståelse av betydningen av statistikk for politiske avgjørelser, plasserer ham i den samfunnsvitenskapelig påvirkede historieforståelsen. Selv om Latner er villig til å ta i betraktning den geografiske betydningen for politikken og også påpeker at det ikke var så store endringer i de stemmeberettigede, så er han i hovedsak opptatt av å skrive historien til eliten, de mennene som avgjør politikken sentralt. Selv om Latners samtid etter hvert begynte å bli sterkt påvirket av en historieforståelse som tok utgangspunkt i de overstettes historie og innføringen av postmoderne ideer, så holder han seg i hovedsak til å skrive om den sentrale elitens innflytelse.

Den siste av de tre er Donald B. Cole. Coles framstilling av Jackson skiller seg i stor grad både fra Remini og Latner. Grunnen til at Cole skiller seg fra Remini og Latner, ligger ikke i hvordan han teoretisk forholder seg til Jackson, men har i hovedsak sammenheng med hvordan han forholder seg til Jackson som menneske. Coles hovedmål er å vise hvordan den menneskelige Jackson skiller seg fra myten Jackson.

I hvilken historietradisjon Cole hører hjemme, er vanskeligere å sikkert si. Han er på lik linje med Remini og Latner deterministisk og elitistisk i sin vinkling av Jackson. Men han er ikke konsensusrettet eller veldig preget av samfunnsvitenskapelige ideer. Coles ønske om å plukke fra hverandre myten om Jackson kan gi inntrykk av innflytelse fra postmoderne tanker, men om det er riktig, er vanskelig å si. Ønsket om å fortelle en annen historie kan like gjerne skyldes revisjonistiske ideer, siden det er klart at Cole i det minste ønsker å revidere den eksisterende historien, Jeg vil hevde at det er at Coles mål å gi en mer riktig framstilling av mannen Andrew Jackson ved å dekonstruere myten rundt ham. Ved å vise at myten ikke er annet enn en myte håper, Cole å gi leseren ny og til nå ukjent kunnskap om mannen og presidenten Andrew Jackson

Selv om det på denne måten er mulig å vise hvor forskjellige de tre historikerne er, at de er influert av sin samtids tankegang, er det også noe som binder dem sammen. Det er ikke bare fascinasjonen for Jackson som er felles. Etter å ha lest de tres framstillinger av Jackson og fått et inntrykk av deres politiske visjon, er det rimelig å si at alle tre fremmer både en elitistisk og deterministisk historietolkning når det kommer til forståelsen av det politiske bildet. Alle tre er opptatt av å skrive om Jackson og grupperingene rundt ham, det legges ikke stor vekt på å fortelle historien om folkets opplevelse av Jackson. Ingen av dem er videre opptatt av å fortelle historien om for eksempel indianerne, slavenne eller de som ikke hadde stemmerett i Jacksons samtid.

Det kan i denne sammenhengen også være mulig å hevde at de tre har en deterministisk historieforståelse. Det er ingen av dem som ikke mener at den politiske utviklingen på 1820- og 1830-tallet var uunngåelig. Alle tre stiller seg bak en forståelse av historien hvor utviklingen var nødvendig og påkrevd. Hadde det ikke vært Jackson som vant valget, hadde det vært noen

andre som fremmet endringene som kom. På det deterministiske planet gir de tre inntrykk av at det er Amerikas oppgave å pleie fram et overlegent politisk system. De politiske endringene i 1820- og 1830-årene er uunngåelige, det er skjebnen. Det amerikanske styresettets mål er å skape det perfekte demokratiske styringssystem. Et annet viktig poeng når det kommer til hvordan Remini, Latner og Coles framstillinger fungerer, er betydningen av språket de benytter seg av når de skriver. Språket er penselen som de maler frem budskapet sitt med.

I dette kapitlet har jeg gitt en rask framstilling av utviklingen i den amerikanske historietradisjonen etter andre verdenskrig sammen med en kort presentasjon av hvor jeg mener Remini, Latner og Cole hører hjemme. I det neste kapitlet vil jeg gå nærmere inn på bakgrunnen til Andrew Jackson. Jeg vil forsøke å gi en framstilling av de politiske hendelsene og avgjørelsene som preget og påvirket hans president perioder og som også ha hatt stor betydning for utviklingen av det amerikanske samfunnet.

Jackson

I det foregående kapittel har jeg gitt en rask innføring i den historiografiske utviklingen etter andre verdenskrig. I dette kapitlet skal jeg presentere Andrew Jackson og hans politikk.

Målet i denne masteren er å se hvordan de tre historikerne velger å framstille den samme historiske personen og de samme hendelsene, og hvilke virkemidler og metoder de velger å bruke i en slik framstilling. I dette kapitlet vil jeg først og fremst komme inn på Andrew Jacksons politikk. Å velge ut politiske avgjørelser av betydning er vanskelig, men her legger Remini, Latner og Coles gode føringer. Jeg vil i denne delen vektlegge følgende tre punkter i Andrew Jacksons politikk nemlig indianerspørsmålet, bankkrigen og nullifisering

Senere i oppgaven vil jeg komme inn på betydningen av de endringene som skjedde i det amerikanske samfunnet i Andrew Jacksons samtid. Jeg skal også forsøke å kommentere Jacksons betydning for disse.

Andrew Jackson

Andrew Jackson ble i 1828 valgt til den sjuende amerikanske presidenten. Kampen for presidentembetet hadde vært hard og bitter, og valget hadde vært preget av mange usaklige og personlige angrep fra de involverte partene¹⁷. Jackson hadde ikke utpekt seg som en klar kandidat. Han hadde ikke mange av de dyder og egenskaper som var forventet en president. Han var, i motsetning til sin forgjenger, John Quincy Adams, en mann med liten politisk erfaring fra Washington¹⁸. Han var ikke belest og var ikke i besittelse av noen høyere utdanning. Hans fremste egenskaper var dem han hadde tilegnet seg som militær leder.

Fram til 1828 var det en generell oppfatning at presidenten skulle være en mann som representerte de opplyste og intellektuelle sidene ved Amerika. Andrew Jacksons mest framtrede egenskap var hans militære renommé og hans lederegenskaper. Jackson var kjent som en hissig og modig soldat, som

¹⁷ Korrupsjon, bigami, blandede ekteskap og halikvirksomhet for den russiske tsaren var bare deler av anklagene som kandidatene kastet mot hverandre.

¹⁸ Jackson hadde kun sittet som senator i en periode og var derfor ikke kjent med Washington eller med byens innbyggere.

hadde kjempet utallige indianerkriger, erobret Florida og reddet New Orléans fra britene. Det var disse egenskapene som Jacksons støttespillere søkte mot, sammen med hans konflikt med Adams og Clay.

Andrew Jackson var en ekte amerikansk helt og en av de siste militære lederne fra uavhengighetskrigen. Jackson ble oppfattet som en mann som ikke var redd for å ta sitt ansvar og å kjempe for amerikanske interesser. Det var også disse egenskapene som hans motstandere brukte mot ham. De mente at Jacksons militære bakgrunn ikke gjorde ham skikket til politiske verv. Han manglet, mente de, de subtile politiske og diplomatiske egenskapene som en president skulle ha, og han var også kjent for å være langsint og hevngjerrig i lang tid¹⁹. Jackson var i deres øyne en bølge fra grensestatene, en mann som talte med vold og handling framfor ord og diplomati.

Valgseieren i 1828

At Jackson vant valget, er interessant, men det som er virkelig spennende, er hvordan han vant valget. Og dessuten hvordan det er mulig å hevde at det andre amerikanske partisystem vokste fram som et resultat av denne seieren.

Valget av Jackson kan framstilles som et valg mellom det gamle og det nye. Selv om han selv og hans støttespillere ikke så det, så var metodene som førte til Jacksons seier, et tegn på utviklingene som skulle lede Amerika på landets vei ut fra det gamle mot det nye²⁰.

Jacksons valgseier og presidentskap har i ettertid gitt navn til en periode i den amerikanske politiske historie, "Jacksonian Democracy". Andrew Jacksons seier representerte en ny retning for utviklingen av det politiske bilde og liv i Amerika.

Med Jacksons startet framveksten av det andre amerikanske partisystem. Det jacksonianske demokrati innebar en endring i maktstrukturen i Amerika. Det klassiske politiske bildet fra Monroe-tiden, The Era of Good

¹⁹ Degregorio 1996:105

²⁰ Degregorio 1996:111

Feelings, opphørte, og man fikk en ny polarisering i starten mellom Jacksons støttespillere og hans motstandere²¹.

I løpet av Jacksons åtte år ved makten, utviklet koalisjonen rundt ham seg til et parti, og denne partidannelsen la grunnlaget for det nye topartisystemet²². Sammen med framveksten det nye politiske bildet, kom det også en ny ide om hvordan presidenten skulle opptre. Fram til 1828, hadde det blitt sett på som ufint for en presidentkandidat å fremme sin egen sak. Hans kandidatur skulle fremmes av andre, og kampen for embetet burde også føres av andre.

Med Jackson kom det en sakte endring, og etter hans tid, ble det normalt at kandidatene også fremmet seg selv og sin egen sak²³.

Et mandat fra folket

En annen side ved Jacksons seier, var hvordan han selv tolket det mandat, han fikk. Han så seg selv som en mann valgt av folket, og som derfor talte folkets sak.

Dette var en ny måte å se valget på. I stedet for å se seg som en opphevet politisk figur, mente Jackson at han var blitt gitt et mandat av folket, et mandat til å endre Amerika.

Selv om Andrew Jackson ikke ble valgt til president før i 1828, er det viktig å se på valget i 1824 og dets betydning. Valget i 1824 ble grunnsteinen for Jacksons politiske budskap og kampanje. For Jackson ble 1824 beviset på korrupsjonen og degenereringen av det amerikanske samfunnet og politikken der. Han mente selv at han hadde blitt snytt for presidentskapet gjennom en "korrupt og ufin" handel mellom Henry Clay, speaker i Representantenes hus, og John Quincy Adams, som gikk ut på at Adams ble president viss Clay ble utenriksminister²⁴.

²¹ Etter "The Hartford Convention" i 1814, hadde det gamle føderalistpartiet til Alexander Hamilton smuldret vekk. Dette førte til at Thomas Jeffersons republikanske parti ble det utfordrede ledende parti i tiden. Politikken kollapset ned til personlige konkurranser og fraksjonalisme. Dette dannet bakgrunnen til "The Era of Good Feelings". Remini 1963:17

²² Degregorio 1996:112

²³ Denne ideen om at politiske representanter skal være upolitiske og ikke engasjerte i sin egen kampanje, finner man igjen i norsk politikk, der partidannelser var forbudt ved lov frem til 1828.

²⁴ Det har aldri blitt funnet noen beviser for en slik avtale mellom Adams og Clay. Ryktene baserte seg på at de to hadde møttes en gang før valgavgjørelsen.

Jackson hadde vunnet flertallet av de populære stemmene, og dermed flest valgmannstemmer. Siden det var fire kandidater med i valget, senator Andrew Jackson, leder av representantenes hus Henry Clay, utenriksminister John Quincy Adams og finansminister William Crawford, og ingen av dem hadde et flertall av stemmene, gikk valget av presidenten til Representantene hus²⁵. Huset utpekte John Quincy Adams til ny president, og tilbød Henry Clay stillingen som utenriksminister (Secretary of State).

I retorspekt er det lett å se at dette var et lite gjennomtenkt tilbud fra Adams. Andrew Jackson tordnet mot denne avtalen og hevdet at folket hadde blitt snytt for seieren, og at denne var blitt stjålet fra ham og folket av korrupte menn i Washington som kun hadde sine egne interesser for øye: "The people (have) been cheated [...] Corruptions and intrigues at Washington[...]defeated the will of the people".²⁶ Dette markerer starten på Jacksons kampanje mot Adams og Clay, og dermed starter valgkampen for 1828 allerede før seierherren i 1824 har tiltrådt embetet.

Et nytt system

Andrew Jacksons valgseier i 1828 representerer starten på en ny æra i amerikansk politikk. Fra 1814 og fram til 1824 hadde det første amerikanske partisystem brutt helt sammen. Det fantes ikke lenger noen klare politiske skillelinjer mellom representantene i parlamentet. Det skillet som tidligere hadde eksistert mellom føderalister og republikanere, hadde smuldret vekk. Alle så seg selv som representanter for jefforsiansk republikanisme. Denne perioden i amerikansk historie og politikk har i etter tiden blitt omtalt som The Era of Good Feelings. Skillene gikk ikke lenger på politiske merkesaker, men derimot på små og ofte personlige interesser.

Amerikansk politikk var i denne perioden preget av stadig fraksjonering. Med valget av Andrew Jackson, endret dette seg. Til å begynne med var skillet mellom partene enkelt. Det stod mellom dem som støttet Jackson i kampen for presidentembetet, og dem som sto i mot dette. Jacksons støttespillere kalte seg til å begynne med "Jackson-menn", men fra 1832 og utover, skiftet det sakte over til at man kalte seg demokrater. Selv om

²⁵ Degregorio 1996:98

²⁶ Andrew Jackson, Frankfort Kentucky, 1824: Remini 1963:29

dette er et av partinavnene vi kjenner fra dagens amerikanske politikk, er det viktig å huske at demokratene i 1820- og 30-årene ikke sto for de samme ideer og verdier som dagens demokrater.

Som nevnt, var skillet mellom opposisjonen og Jacksons støttespillere til å begynne med ganske diffust, og det forgikk ofte skifter mellom gruppene basert på personlige interesser. Utviklingen av det amerikanske partisystemet har gjennomgått mange endringer over tid. Dette er og har vært et spennende felt for historikere å arbeide med. Det blir derfor også et spennende og viktig felt for historiografer. Framstillingen av denne utviklingen er et viktig poeng og et viktig punkt for å forstå Amerika, men også for å forstå den amerikanske historieskrivningen.

Samlingen rundt Jackson skulle etter hvert vise seg å være grunnlaget for en ny struktur på den amerikanske politiske scenen. Gjennom en aktiv mobilisering, utviklet den løse støttegruppen til Jackson seg til en strammere organisasjon. En organisasjon som hadde det som mål å styrke sin kandidat samtidig som de trakk ned motparten. Det utviklet seg en sterkere partifølelse, og med den en sterkere partiloyalitet og partikontroll. Gjennom denne framveksten av et parti, fikk man etter hvert landsdekkende støttepunkter som kunne fremme Jacksons sak²⁷.

Sammen med partiutviklingen kom også framveksten av en partipresse. For å styrke saken, ble det startet opp flere nye aviser som hadde som hovedmål å spre budskapet til Jackson til folket²⁸. Partistrukturen som ble bygd opp rundt Andrew Jackson, ga ham en teoretisk fordel, men i hans presidentperiode skulle det vise seg å ikke alltid være like lett å opprettholde partistrukturen. Det stedet der den nyutviklede partiorganiseringen ga god uttelling, var i gjenvalget. Gjennom partiapparatet var det mulig for Jackson å føre en langt mer aggressiv og vellykket kampanje enn motstanderne.

I 1832 forsøkte opposisjonen å vinne valget, men på grunn av dårlig evne til en planlegging og en manglende vilje til sentral organisering og strategi, tapte de presidentvalget. Jackson vant takket være sitt sterke kandidatur som appellerte til folket, det er ikke til å komme unna, men

²⁷ Valget i 1832 akselererte framveksten av topartisystemet ved å introdusere nasjonale nominasjons møter og partiplatformer. Degregorio 1996:112

²⁸ Degregorio 1996:112

partiapparatet var av uvurderlig verdi for å spre budskapet, og for å arrangere demonstrasjoner og fester. Jacksons to valgseire representerte starten på det andre amerikanske partisystem, og er de første valgene som har likhetstrekk med hvordan amerikansk valgkamp blir ført i dag.

Voksende konflikter i det amerikanske samfunnet.

I det amerikanske samfunnet anno 1828 lå det flere ulmende konflikter. Et voksende behov for nytt land satte den resterende indianerbefolkningen øst for Mississippi under hardt press. Spørsmålet om fornying av mandatet til den føderale banken og papirpengesystemet var en annen, og en økende konflikt mellom nord og sør basert på toll- og skattespørsmål var i framvekst. Alle disse spørsmålene ble aktuelle i løpet av Andrew Jacksons presidentperioder og skulle prege disse og amerikansk historie i ettertid.

Jacksons forhold til indianerne var lite vennlig. Han så på dem som underlegne den hvite mann. Han var av den mening at indianerstammene som fortsatt holdt til øst i USA, det vil si øst for Mississippi, var til hinder for utviklingen av staten. Han mente at det ville være til statens, delstatenes og indianeres beste om de trakk seg tilbake vestover. Jackson hadde tidligere ført flere felttog mot indianerstammer, invasjonen av Florida hadde utspringet i at Jackson ble utstyrt med et mandat til å slå ned eventuelle Seminoleindianerangrep som kom fra Spansk Florida²⁹.

Jacksons erobring av Florida var et av de punktene som ble brukt mot ham i valgkampen, som et bevis på at han var utilregnelig og egenrådig. Etter å ha slått ned et indianerangrep, forfulgte Jackson indianerne inn i Spansk Florida, hvor han okkuperte kolonien og avsatte den spanske guvernøren, han henrettet også to britiske statsborgere som han hevdet hadde støttet indianernes angrep mot USA. Denne hendelsen førte til et anstrengt forhold mellom Spania og USA. Invasjonen av Florida viste hvor langt Jackson var villig til å gå, men i indianerspørsmålet var det andre hendelser som var viktigere. I øst var det ikke lenger mange nomadestammer. De som fortsatt var bosatt i området, hadde i all hovedsak gått over til landbruk. Flere av

²⁹ Degregorio 1996:110

delstatene der indianerne holdt til, ville ha dem bort, slik at de kunne overta landet og refordele det til nybyggere.

I flere av disse statene, for eksempel Georgia, hadde etterspørselen etter ny jord vokst. Den eksisterende jorden var utpint etter ekstrem hard utnytting til bomullsdyrking. I delstaten Georgia hadde konflikten også et høyere nivå. I 1802, da Georgia ble et offisielt medlem av unionen, lovet den føderale staten å fjerne de resterende indianerne så raskt som mulig³⁰. Disse konfliktene ble så betente, særlig siden flere nybyggere tok seg til rette på indianerland, at en av sakene havnet i den føderale høyesteretten. Høyesterett dømte til fordel for indianerne, men delstatene nektet å følge påleggene.

Dette viser igjen hvilke anstrengt forhold det var mellom delstatene og den føderale makten. Da det viste seg at delstatene ikke hadde tenkt å etterfølge Høyesteretts pålegg, ville det vært naturlig å tro at den utøvende makt, presidenten, ville ha satt makt bak kravene for å opprettholde sin og rettens integritet. Det gjorde ikke Jackson. Historier ville ha det til at han utalte ” Det er Høyesteretts avgjørelse, la dem sørge for at den blir overholdt”. På denne måten skulle Jackson ha fraskrevet seg ansvaret for en lov han ikke støttet.

Grunnlaget for Jacksons indianerpolitikk var å få flyttet så mange indianere som mulig vestover. Dette førte til flere tragedier. Den mest kjente for ettertiden er nok ”The Trial of Tears”, der Cherokeeindianerne blir tvunget ut på vandring fra Georgia om vinteren. Cherokeeene var en av de høyst utviklede indianerstammene. De var jordbrukere, snakket et avansert språk og eide slaver og hadde erklært seg som en selvstendig stat med en egen konstitusjon basert på den amerikanske³¹.

Delstaten Georgia nektet å godta dette, og tvang igjennom en ekspropriering av indianeres land. ”The Trail of Tears” er Cherokeeenes marsj mot vest. Dårlig utrustet og lite beskyttet endte denne reisen i tragedie. Rundt 4000 av stammens 15000 medlemmer døde på reisen av sykdom, underernæring og utmattelse.

³⁰ Degregorio 1996:116

³¹ Degregorio 1996:116

De avgjørende politiske spørsmål

Selv om indianerspørsmålet var viktig og engasjerte mange i samtiden, var bankkrigen og tariffspørsmålet av større betydning. Bankkrigen var ingen krig i ordets rette forstand. Bankkrigen er navnet som er blitt gitt til den politiske konflikten mellom den føderale statsmakten og Den andre amerikanske statsbank. Konflikten mellom institusjonen nådde sitt høydepunkt under Andrew Jackson.

Statsbanken, heretter omtalt som Banken, var ikke en bank underlagt statens styring, men var en privateid bank utstyrt med et mandat fra senatet, som ga den hovedansvaret for de føderale midlene. Bankens makt kan tydelig sees ved at kapitalen på 35 millioner dollar utgjorde det dobbelte av den amerikanske statens utgifter³². Jackson var en sterk motstander av Banken, som han mente var en trussel mot den føderale statens makt og ikke minst mot delstatenes makt. Jackson hadde en innebygd mistro til alle banker, noe flere historikere tilskriver at han nesten gikk personlig konkurs og holdt på å miste alle sine eiendommer.

Andrew Jackson hadde som mål å hindre en fornyelse av mandatet til banken. Dette ble en av de viktigste kampsakene i hans presidentembete. Kampen mot banken fikk stor innflytelse på samfunnet. Banken kontrollerte så store midler at den kunne kontrollere flere av delstatsbankene. På denne tiden var det normalt at bankene utstedte egne sedler som kunne veksles mot gull eller sølv. Den føderale banken var i besittelse av så store kvanta av sedler at den kunne tvinge delstatsbankene til å opptre forsiktig. Dette var i teorien en god ting, siden det hindret bankene fra å trykke for mange sedler og alltid også være i besittelse av nok reserver av gull og sølv. Problemet var at den føderale banken også kunne tvinge banker til å handle mot deres vilje³³. Ved å være i besittelse av så store kvanta sedler, fryktet bankene for sin overlevelse³⁴.

Jackson var motstander av ideen om en føderal statsbank, og satte seg også i mot at en privat bank, som i hovedsak hadde utenlandske eiere

³² Degregorio 1996:116

³³ Degregorio 1996:116

³⁴ Biddle unwisely stated on one occasion that the Bank had the power to destroy any of the states banks. Cole 1993:57

som investorer, skulle ha så stor makt i USA³⁵. Hans løsning på bankkrigen var å trekke ut statens innskudd for så å refordele disse utover noen få, utpekte delstatsbanker.³⁶ Dette systemet minsket den føderale bankens makt, og samtidig overførte man den ikke til en ny bank. Siden innskuddene var spredd, var det ingen av bankene som fikk en så framtrædende rolle som Banken hadde hatt.

Konflikten mellom Banken og Jackson fikk utslag som påvirket økonomien. For å motvirke uttakene, begynte Banken å kreve inn betaling og gjeld fra statsbanker³⁷. Flere mistet innskuddene sine, og en økende panikk grep folket³⁸. Presidenten og banksjefen ga hverandre skylden for panikken, men det gikk hardest utover bankens navn og rykte. På sikt vant Jacksons linje fram, men i motsetning til hva han hadde håpet, økte det utgiftene og byråkratiet i den føderale staten. Ved å trekke tilbake de føderale midlene fra en bank for å refordele dem på flere, ble det nødvendig å utvide den føderale byråkratiske maskinen.

Til slutt er det viktig å trekke fram betydningen av tariffkonflikten og Sør-Carolina sitt forsøk på nullifisering³⁹. Gjennom hele Jacksons presidentskap, og for den saks skyld i unionens levetid, hadde det vært en interessekonflikt mellom nord og sør. Denne konflikten hadde mange avskygninger. En av dem var spørsmålet om slaveri, men dette var en sak som i Jacksons periode ikke var dominerende, selv om den var framtrædende. Det største skillet gikk på det økonomiske planet og fordelingen mellom det agrare og det industrielle. På 1820- og 1830-tallet var det en rask utvikling i handelen og markedet, en utvikling som ofte har blitt kalt markedsrevolusjonen. Skillet her gikk mellom den økende industrialiseringen i nord og agrarsamfunnet i sør. Disse to hadde grunnleggende ulike interesser

³⁵ Et flertall av bankens aksjeholdere var utlendinger og Briter

³⁶ Degregorio 1996:116

³⁷ Degregorio 1996:116

³⁸ Med Jacksons tilbaketrekking av føderale midler fra banken brøt det ut en økonomisk panikk i 1834, panikken slo også ut i opptøyer i byer som New York.

³⁹ Nullifisering var en politisk linje ledet av visepresident John C. Calhoun, det var en ekstrem videreføring av delstatsrettigheter. De støttet seg til Jeffersons og Madisons teorier om delstatene hadde uinnskrenket makt over eget territorie og kun hadde avgitt en begrenset makt til sentralmakten.

Nullifisering innebar at det var mulig for en delstat å erklære en føderal lov ugyldig innenfor delstatsgrensene, uten at det var et brudd på konstitusjonen og et forsøk på å bryte ut av unionen.

når det kommer til toll og skatt. I nord var det et økende behov for eksport av varer og derfor et krav om at man må sette ned de beskyttende tollene. I sør, derimot, var det et krav om å opprettholde disse for å beskytte egen produksjon.

Tariffen, som ble utarbeidet av Jacksons administrasjon i 1828, hadde mirakuløst blitt godkjent av Senatet og Representantenes hus etter internt spill. Tariffen var i seg selv delvis selvmotsigende, og fikk flere tillegg om nedtrapping av skatter og toll etter hvert som statens gjeld ble nedbetalt. I sør var et gryende opprør i vekst, og dette kom klarest fram i Sør-Carolina der man ønsket å erklære tariffen ugyldig innenfor statens grenser.

Dette blir et spørsmål om konstitusjonell rett. I Sør-Carolina mener man at dette er fullt mulig uten å bryte ut av Unionen, og at det er en lovlig utøvelse av delstatene suverenitet⁴⁰. På føderalt nivå ses Sør-Carolinas forsøk og lovtolkning som et ønske om å bryte ut av Unionen, en rett som Jackson mener de ikke har. Konflikten eskalerer når ingen av partene viser evne til å moderere seg. En væpnet konflikt synes uunngåelig når Jackson vil ha igjennom en "force act" og Sør-Carolina begynner en mobilisering av egen milits⁴¹. Åpen konflikt blir unngått ved at Senatet ikke gir Jackson så brede fullmakter som han ønsker, og ved at Sør-Carolina trapper ned.

Konflikten mellom Sør-Carolina og den føderale staten kan ses som en forløper til konflikten som kom til å antenne den amerikanske borgerkrigen. Ulikhetene mellom nord og sør sine interesser er i vekst under Jackson, og det blir ikke gjort grep for å forhindre en økende konflikt. Spørsmålet om disse konfliktene i Jacksons samtid er viktige og spennende.

Tariffspørsmålet og framveksten av partistrukturen er muligens det viktigste som skjer under Jackson. Samtidig som det utvikles et nytt politisk system som gjør det lettere å manøvrere i det politiske landskapet, vokser det fram en konflikt som har potensial til å rive unionen i filler. Denne todeltheten i Jacksons presidentperioder er interessant, siden den viser i hvor stor grad det amerikanske samfunnet var i utvikling. Man hadde i løpet av åtte år gått fra The Era of Good Feelings til trusler om løsrivelse og oppløsning av unionen.

⁴⁰ Degregorio 1996:115

⁴¹ En lov som gir ham myndighet til å utskrive og bruke milts og militære styrker uten senatets samtykke.

Den historiske biografien

Selv om forskjellene mellom hvilken Andrew Jackson Remini, Latner og Cole ønsker å framstille er like forskjellige som tradisjonene de skriver innenfor, har de noen likhetstrekk. Remini, Latner og Cole skriver alle innenfor den samme historiske sjangeren, den historiske biografien. De ønsker å gi et bilde av en historisk personlighet som de mener har hatt en stor innflytelse på sin periode og det samfunnet den agerte innenfor.

Deres framstillinger av Andrew Jackson og hans presidentskap skiller seg fra hverandre, men har også mange likheter. Det er ingen uenighet om hans plass i historien, eller om hans påvirkning av samtiden og samfunnet. At han hadde betydning for det amerikanske demokratiet, levnes det heller lite tvil om. Det er denne deterministiske tanken de er enige om, men her stopper også enigheten opp. De er enige om Jacksons betydning, men de framstiller det ulikt. De refererer til samme kilder, de bruker mange av de samme eksemplene, men de kommer ikke fram til samme konklusjoner.

Remini, Latner og Cole faller ned på forskjellige syn på Jackson og hans politikk. Kanskje det beste eksemplet på dette er Coles innledning, der han vektlegger at hans framstilling av Andrew Jackson vil skille seg fra tidligere framstillinger. Cole sitter med denne muligheten, ikke bare fordi han skriver en ny historie, men fordi det må ha skjedd noe med forventningene til sjangeren han skriver innenfor. Denne endringen i forventning kan kun forklares med at det over tid har skjedd noe med den historiske biografien, at det er kommet ny kunnskap og ikke minst at det har oppstått en ny forventning til den historiske forklaringen.

Denne endringen er det som vekker den historiografiske nysgjerrigheten. Hva er det som har endret seg, og hva er det som gjør det mulig for Cole å skrive en historisk biografi som skiller seg fra sjangerens tidligere beskrivelser? Det er samfunnet som har endret seg. Historikerens forståelse av seg selv og verden er ny, og dette åpner for nye forklaringer og ideer. Coles bok er skrevet i temperaturen fra en verden i endring. Det faste verdensbildet med klare fiender og venner er ikke lenger like stabilt. Den gamle forståelsen av rett og galt er ikke lenger like bastant, og den

amerikanske presidenten er ikke lenger den samme historiske personen han en gang hadde vært.

Det er mange årsaker man kan trekke fram for å forklare dette. En av dem kan være den endringen som hadde skjedd med det amerikanske politiske vervet som presidenten hadde. Etter avsløringene av Nixon-administrasjonens innblanding i Watergate, skjedde det store inngrep i den amerikanske presidentens makt. Presidentens makt hadde blitt misbrukt, og landets høyeste embete hadde blitt benyttet til å dekke over simple kriminelle handlinger som undergravde de mest prinsipielle rettigheter som det amerikanske samfunnet skulle være tuftet på.

Det hadde blitt brukt makt til å dekke over politisk juks, det hadde blitt brukt makt til å presse den frie presse unna, og det hadde blitt brukt makt til å mislede det amerikanske folk. Denne korrumperingen av landets høyeste embete resulterte i en moderering av den makten som presidenten hadde hatt. Nixons presidentskap representerer på denne måten slutten på en periode med forskyvning av makt fra kongressen og de folkevalgte til presidenten

President Nixon inspired Congress to reclaim its constitutional power. In response to Nixon's abuses, Congress increased its strength through the War Powers Act, oversight laws, the legislative veto, and budget reform⁴²

Etter Watergate og Nixons avgang ble det satt i gang flere modifiseringer for å redusere presidentens makt. Disse endringene og den skaden som var påført presidentens renommé kan ha medvirket til for å forstå hvordan man endret synet på embetets betydning

Dette er bare en form for forklaring. Viss man velger å se på den amerikanske historiens utvikling, har det lenge vært en kamp mellom forskjellige verdensoppfatninger og forskjellige historiske oppfatninger. Hva som skulle være den amerikanske historikerens oppgave, hadde det lenge vært kniving om.

I Etterkrigsamerika har dette vært et syn som har vært mye diskutert. I denne diskusjonen om Amerikas særstilling dukker, "Presidentialisme" også opp. Dette er et tema jeg mener er viktige å forstå i den utviklingen vi ser i den

⁴² Zelitzer 2002:350

amerikanske historiske biografiers utvikling. Betydningen av Presidentialisme kan forklares på to måter. Den ene er presidenten har en viktig rolle i det amerikanske samfunnet og hvordan dette utvikler seg. Med dette som bakgrunn blir den historiske framstillingen av deres ettermæle av stor betydning. Det andre er konsekvensen av Presidentialisme er at den benyttes til å periodisere historien. Presidentene definerer utviklingen i historien på samme måte som dynastier brukes til å forklare utvikling i England eller Kina.

Presidentialisme er kampen om ettermælene og plassen i historien. Det er et spørsmål om hvorvidt man skaper helter eller demoner. Historikerne som har tatt på seg oppgaven med å beskrive disse figurenes plass i den amerikanske tradisjonen, har hatt en oppgave som historiefortellere og idèbyggere. Julian E. Zelizer tar opp akkurat "Presidentialismen" i sin artikkel "Beyond the Presidential Synthesis: Recording Political Time"⁴³. Selve innholdet i denne artikkelen er ikke videre relevant for de tre historikerne jeg har valgt som mitt arbeidsfelt, siden Zelizer i hovedsak befatter seg med historie etter 1945 og framover, og derfor de presidenter som har vært i denne perioden.

Det som er av interesse, er at hun påpeker eksistensen av dette fenomenet, et fenomen som Andrew Jackson definitivt er en del av og som Remini, Latner og Cole også opererer innenfor. Den periodiseringen som Zelizer viser til, er den samme periodiseringen som Remini, Latner og Cole benytter seg av når de skriver om Jackson. Det skrives om det jacksonianske demokrati, den jacksonianske tidsalder. Dette viser at det i amerikansk historie eksisterer en oppfatning av presidenten som en grunnleggende spiller i nasjonens historie.

Den historiske biografien har ikke på noen måte vært løsrevet fra den generelle utviklingen av amerikansk historieskrivning. Den har gjennomgått de samme konfliktene som andre historiske sjangere. Om historikeren skal være en deltaker eller en kald observatør, om man skal benytte seg av samfunnsvitenskapelige metoder eller om man skal lene seg på en mer populistisk vinkling, har vært diskutert i sjangeren på lik linje med andre historiske sjangere.

⁴³ Zelizer 2002:345

Utviklingen gjennom de tre forfatterne jeg har valgt å følge, viser denne konflikten. Det er ikke slik at de ligger i en åpen konflikt med hverandre. De forsøker alle tre å forklare Jackson på den måten de selv ser mest hensiktsmessig. Men det er gjennom denne hensiktsmessigheten at vi kan se deres forskjeller. Remini er en mann som elsker den heroiske Jackson, han fremmer mannens ettermæle og viser hans storhet gjennom å spille på følelsen av nasjonal stolthet som ligger over Jacksons samtid. En samtid som legger mange av premissene for det Amerika vi kjenner i dag og det Amerika Remini skrev i. Dette er tiden for løsrivelse, konsolidering og framvekst av det pluralistiske Amerika. Dette er ikke poeng som Cole eller Latner er uenige i, men det er ikke det de ønsker å vektlegge i sine historiske biografier om Andrew Jackson.

Latner, som representerer en tidsalder som har opplevd store endringer i samfunnet og vitenskapen, er en mann som støtter seg på en mer samfunnsvitenskapelig metode, og vektlegger statistikken og tallmaterialet. Han er mer tvilende til det dannelsesprosjektet man kan hevde Remini forsvarer. Latner ser, betydningen av kampen mellom Jackson og Adams ikke var så klar som tidligere framstillinger vil ha det til. Han ser at folket ikke var så klart skilt som Remini ønsker at de var.

Der Remini ser en folkelig oppreisning mot et foreldet system, ser Latner et resultat av politiske prosesser igangsatt av både Adams og hans forgjengere. Der Remini ser en stor folkelig deltagelse, ser Latner gjennom statistikken en økt deltagelse i bare et segment av befolkningen. Latners framstilling av Jackson er mer vitenskapelig enn både Reminis og Coles, men ikke nødvendigvis mer sann eller mer ekte. Latners framstilling av Jackson er mer kjølig, distansert, og man kan til tider si mer kjedelig, enn både Reminis og Coles.

Det som i størst grad skiller Cole fra de tradisjonene som Latner og Remini representerer, er viljen til å framstille Jackson som en menneskelig figur, og en mann med kvaler og tvil. Han bringer oss, i likhet med Remini, nærmere Jackson som menneske, men i motsetning til Remini, vektlegger han mannen framfor statsmannen, følelsene framfor statistikken. Det er ikke sikkert at disse skillene er så store, men de er klare.

Den som muligens skiller seg sterkest ut er Latner, som velger å forfølge en helt annen linje enn de to andre forfatterne, nemlig en samfunnsvitenskapelig. Latner lener seg på tallene, undersøkelsene som er blitt gjort og ett renere og klarere forskningsmateriale som kan si noe om den utviklingen som pågikk, i målbare enheter. Dette er en tankegang som er lett synlig over hele den historiske linjen i det amerikanske historiefaget. Målbare sannheter, de kunne etterprøves og var synlige. Det er ikke sagt at dette ikke var en metode som ble kritisert, men det var også en metode som har frambrakt mye kunnskap som man ikke kjente til. Det er et viktig poeng hos Latner å vise at skillet mellom stemmene er mindre enn hva det har blitt framstilt som tidligere. Det er ikke bare skillet, men den samlede summen av stemmer som er viktig. Det gir en målbar forståelse av deltagelsen i valgene, og gir et viktig bilde av hvor få det faktisk var som deltok aktivt i de tidlige demokratiske valgene.

Framstillingen til Latner gir et viktig bilde av det demokratiske Amerika. Et demokrati som var lite og som var styrt av privilegerte hvite menn. Selv om demokratiet var i vekst, var det fortsatt store hindringer i samfunnet, hindringer som gjorde at det kun var en elite som styrte.

Historikerne er enige om Jacksons plass og betydning. De opererer med ham som en eksepsjonell og viktig karakter for utviklingen av Amerika. De setter ham inn i et eksisterende system av presidenter og bruker dette for å forklare hans betydning og innflytelse. Jacksons presidentskap kan ifølge de tre kun sees i sammenheng med Adams presidentskap. Jacksons innflytelse på samtiden og samfunnet defineres så sterkt at man velger å kalle en hel epoke i den amerikanske historien opp etter ham: den jacksonianske tidsalder og det jacksonianske demokrati.

For å vende tilbake til den amerikanske særegenheten, er det viktig å poengtere at dette ikke var retninger som ikke kom under kritikk. Etter hvert som avstanden til den andre verdenskrig vokste og nye generasjoner kom inn i historiefaget, var dette ideer som ble kritisert. Den eksepsjonelle tanken kom under kritikk, og, som Rodgers viser til i sin artikkel "Exceptionalism" (1998), kan man hevde at man på slutten av 80-tallet og begynnelsen av 90-tallet kan se en framvekst av en ny retning i det amerikanske historiefaget. En retning som Rodgers velger å kalle post-eksepsjonellister

To challenge the exceptionalist frame of post-war American history writing would take more fundamental recasting of the image of world history in the American historians' minds eye. Within the last decade, however, it is clear that something of that sort has begun to appear across a broad historiographic front. Albeit dogged with controversy, a post-exceptionalist American history has come into view ⁴⁴

Et av de grunnleggende trekkene i denne nye utviklingen, har vært endringen i det eksisterende synet på Europa, og sammen med dette synet også synet på sin egen oppdiktede forståelse av andre lands historie.

Femti år etter andre verdenskrig, i en tid da Vest-Europas ustabilitet ikke lenger er en gitt historisk faktor, i en tid der det kommunistiske Europa ligger i biter og den marxistiske historieforståelse er blitt så godt som forlatt, er det forståelig at det oppstår kritikk mot en ide om egen særegenhet. Når verken Marx sin tese om kapitalismens sammenbrudd eller liberale teorier har slått til i en verden der både økonomisk integrasjon og nasjonale særegenheter blomstrer side om side, holder ikke lenger ideer om sentrale tendenser i historien mål.

The imagined central tendencies of history no longer hold. But in a world without rules there can be exception – only an infinite regress of differences ⁴⁵

Når det ikke lenger eksisterer faste regler, kan det heller ikke eksistere noen eksepsjonelle unntak fra reglen. Det eneste man finner, er en uendelig variasjon av ulikheter. Det er dette som er grunnlaget for den framvoksende kritikken av den eksisterende amerikanske særegenheten. Det er dette synet som gjør det nødvendig for amerikanske historikere å atter se på fastlagte regler i deres egen tradisjon. Selv om ikke all amerikansk historie har tilknytning til Europa eller forståelse av europeisk historie, er disse endringene viktige. Når de generelle spillereglene endrer seg, åpner det nye muligheter for forståelse. Det er denne utviklingen som gjør det mulig for Cole å komme

⁴⁴ Rodgers 1998:30

⁴⁵ Rodgers 1998:30

med sin nye tolkning av Jackson selv om han ikke er en direkte deltaker i utviklingen.

Når det gamle eksisterende verdensbildet har opphørt å eksistere, og det har oppstått en ny forståelse av seg selv og sin plass, blir det også mulig å skrive om gammel historie med nye vinklinger.

I det neste kapitlet skal jeg vende tilbake til den mer generelle amerikanske historietradisjonen og hva som skiller den fra den europeiske. Jeg vil der ta opp to viktige punkter for den politiske historien i Amerika: Den røde frykten, eksepsjonalisme , og jeg vil komme tilbake Presidentialisme som jeg raskt har vært innom i dette kapitlet.

En ung historie?

Hva skiller den amerikanske historien fra den europeiske? Kan man overhode snakke om forskjeller? Viss man stiller seg disse spørsmålene, er det tegn som viser at det er skiller mellom dem. I denne oppgaven har jeg lagt vekt på det jeg mener er en aldersforskjell i historien. Med aldersforskjell mener jeg ikke at den amerikanske historien er uerfaren eller inneholder mangler, men at den i motsetning til for eksempel den europeiske har en kortere dokumentert historisk periode å forholde seg til. Man kan skrive om den amerikanske urbefolkning og det ville ha satt det hele i et annet perspektiv, men det er ikke denne historien vi skal se på i denne framstillingen.

Det jeg skal arbeide med her, er den moderne amerikanske historien som starter med pilegrimene, og det er, som John Higham skriver i *Writing American History*, ingen lang historie.

American History has no antiquity, few ruins, and little mystery. Moving in a fairly straight line from primitive settlements to triumphant power and plenty, it looks superficially simple. Its complexity lies below the surface and therefore makes a special demand on the historical imagination.⁴⁶

Plymouth 1620

Når vi snakker om amerikansk historie, er det mulig å sette et utgangspunkt, et startpunkt, om man vil. Det hele starter og kan dateres med pilgrimmenes ankomst til østkysten av dagens USA.

Pilgrimmene forlot ikke bare Europa rent fysisk, de seilte også ut av den europeiske historien. På denne måten trakk de en startstrek for en helt ny og egen historie. Det er også kjent at andre folkeslag bosatte seg i Amerika før pilegrimene. Vikinger og irske munkar har blitt anerkjent å ha hatt bosetninger. I denne sammenhengen er ikke dette så viktig. Vi skal forholde oss til den første permanente bosetning som overlevde.

Den kjente, dokumenterte, amerikanske historien er kun 485 år gammel. Man kan hevde at den amerikanske historien derfor er bedre

⁴⁶Higham 1972:105

dokumentert enn Europas, men det er en sannhet med modifikasjoner. Perioden fra 1620 er vel så godt dokumentert i Europa som i USA. Det er bare det at Europa har en mye lengre historie å dra på. En slik mengde med dokumentasjon påvirker en historiker både positivt og negativt. Det er positivt, siden dette gir en overveldende tilgang til kilder. Det negative blir når man står så nærme i tid at det kan være vanskelig å kunne forholde seg objektivt til beskrevne hendelser og kilder. Dette er selvfølgelig ikke et særamerikansk problem. Alle historikere med nærhet til kildene vil ha dette problemet.

Mangelen av det mytiske

Den amerikanske nasjonens fedre og grunnleggere er ikke "mytiske figurer" som "Harald Hårfagre" eller "Karl den store" som vi kjenner fra norsk og europeisk historie, men derimot veldokumenterte personer som selv så betydningen av sin posisjon i samfunnet og samtiden.

Flere av disse aktørene så selv at deres liv ville bli mål for studier, undersøkelser og drøftinger, derfor tok de selv på seg å dokumentere sine liv og sine handlinger. Denne bevisstheten om egen posisjon kan sees på som en av ulempene ved den korte amerikanske historien. Siden mange av dens profilerte aktører har vært klar over sin posisjon, er det viktig å være klar over at de kan ha vært aktive i å bearbeide og manipulere sin samtid og sine kilder for å framstille seg selv positivt.

Mye av den korrespondansen som pågikk mellom embetsmenn, senatorer og andre politiske og samfunnsaktive personer, er skrevet i en stil som gjør det klart at de ofte var klar over at brevene og dokumentene senere ville kunne bli publisert⁴⁷. Et slikt syn setter selvfølgelig sitt preg på hvordan de velger å framstille seg selv, og hvordan de kommuniserer med hverandre. Andrew Jacksons krangel med sin visepresident, Calhoun, i 1830-årene er et godt eksempel på slik korrespondanse⁴⁸.

⁴⁷ Det er viktig å huske at det på denne tiden ikke eksisterte noen retningslinjer for politisk korrespondanse. Så mange av brevene består av en blanding av offisiell og privat stil

⁴⁸ Calhoun hadde i 1817 vært krigsminister i Monroes administrasjon. Han hadde pålagt Jackson å ordne opp i geriljakrigen som Seminoleindianere som holdt til på grensen til Florida, førte mot unionen. Jackson løste dette ved å drive indianerne over grensen og inn i Spansk Florida. Jackson forfulgte dem og erobret og annekterte Spansk Florida. Dette førte til mye misnøye og konflikt mellom Spania og USA, og Jackson sto i fare for reprimande. En av Jacksons kritikere var Calhoun. Calhouns kritikk av Jackson i 1817 kom på nytt opp i 1830

I striden om Calhouns rolle i kritikken av Jacksons handlinger som ledet til okkupasjonen og annekteringen av Spansk-Florida, ser man i korrespondansen klare tegn på at begge parter var klare over at dette kunne bli offentlig. Når man vet dette om partene, er det viktig å se nærmere på hvordan de velger å framstille hverandre i sine brev. Det er ikke personlige betraktninger eller meninger som lanseres. Det er politiske plattformer som utvikles og uttrykkes. For amerikanske historikere er det derfor viktig å se på kilder og levninger etter personer med stor forsiktighet for ikke å bli påvirket av deres ideer om hvordan de vil framstå for ettertiden.

Jeg mener at det er på grunn av denne korte historien at amerikansk historiografi blir så viktig. Når studieobjektene har hatt en så sterk ide om sin plass i historien, og historikernes nærhet både til hendelser og personer, blir selve drøftingen av hvordan den amerikanske historien har utviklet seg, en viktig brikke for å forstå denne historien. Det er kjent at amerikanske historikere ofte har hatt nærhet til, eller har stått oppe i, historien de har arbeidet med og skrevet. James Parton, som var en av de første som skrev en historisk framstilling av Andrew Jackson i verket *The life of Andrew Jackson* i 1860, hentet kildemateriale direkte fra flere av Jacksons medarbeidere. Robert V. Remini, som skrev forordet til et sammendrag, og en nyutgivelse av tredje bind av Partons *The life of Andrew Jackson* i 1969, beskriver hvordan Parton slet med å få tak i troverdig kildemateriale fra Jacksons nære medarbeidere.

Partons problemer med arbeidet startet da forsøke å få oversikt over og å samle viktige dokumenter, bøker og annen informasjon om og av Jackson. Det største problemet var at mange av Jacksons nære medarbeidere fortsatt var i live. Menn som tidligere president Martin van Buren, Dommer Roger B. Taney, Major William B. Lewis, Amos Kendell og Francis P. Blair var mistenksomme og lite behjelpelige, og de var ofte ikke på noen måte villige til å dele sin kunnskap og innsikt. Noen av dem gikk til det steg å bevisst feilinformere Parton i hans arbeid. Grunnene til dette var at noen selv ønsket å skrive sin egen historie om perioden og derfor var lite

og endte med at Jackson så på Calhoun som en forræder, og et brudd mellom de to mennene oppstod etter en lengre brevveksling.

villige til å dele sine syn, informasjon og dokumenter. Andre var bare motvillige og stolte ikke på Parton som historiker og formidler av Jacksons ettermæle⁴⁹. Dette er bare et eksempel på hvilke problemer som kan oppstå når man er så nære de historiske begivenheter man vil arbeide med.

Remini, Latner og Cole dekker til sammen et viktig spekter av tid når det kommer til den amerikanske historietradisjonen. Fra tidlig i 1960-årene til tidlig 1990-årene skjer det store endringer i verden og i historieskrivningen. I løpet disse tretti årene endrer verdensbildet seg drastisk: Cuba-krisen, byggingen av Berlinmuren, de første menneskene på månen, ungdomsopprør, Watergate, Berlinmurens fall og Sovjetunionens avvikling. Det er forståelig, selv om man bare ser på de politiske hendelsen, at det måtte komme endringer også i akademia. I historien skjer det et brudd med den til da dominerende historiske tankegangen.

Det historiografiske hvordan

Hvordan historien skal skrives og framstilles, har alltid vært et stridstema i den historiske tradisjonen. Det har vært forskjellige trekk av uenighet. Utviklingen av dette gir Peter Novick en god framstilling av i sin bok *That Noble Dream. The "objectivity Question" and the American Historical Profession* (1988). Novicks hovedtema er utviklingen av objektivitetens posisjon i historiefaget. Han beskriver hvordan historiefaget i Amerika har utviklet seg fra å være en kopi av den europeiske tradisjonen til å bli sin egen herre. Av størst interesse for min oppgave, er hans framstilling av hvordan ideen om den objektive historikeren kommer under press, og hvilke nye retninger og oppfatninger som vokser fram etter andre verdenskrig.

Novick viser i *That Noble Dream* hvordan objektiviteten kommer under hardt press allerede så tidlig som mot slutten av 1950-tallet. Novick gir en bred framstilling av de fleste sidene ved hvordan historiefaget arbeider med spørsmålet om objektivitetens betydning og hvilke utfordringer denne ideen ble satt ovenfor. På 1960-tallet er ideen om objektivitetens plass i historien kommet under et så sterkt press at det ikke lenger er slik at det viktigste for en historiker er å framstå som en objektiv beskriver av hendelser. Man skal sette

⁴⁹ Parton 1969:xiv

seg inn i det man arbeider med og komme med drøftinger og analyser. Fra 1960-tallet og utover ble mye av grunnlaget for de objektivistiske antagelsene underminert av nye strømninger av ideer som hadde sitt utspring blant kulturelt veldig "streite" akademikere⁵⁰.

Historiefaget gjennomgikk flere endringer ledet under forskjellige angrep. Det som kommer fram gjennom Novicks framstilling, er at det er den "streite" motstanden mot objektivitetens opphøyde plass som vinner fram. Det er ikke den radikale eksperimentelle ideen med utgangspunkt i ungdomsopprøret på 1960-tallet som får den største innflytelsen over endringene i historiefaget.

Den røde frykten

I Etterkrigsamerika vokste det fram en kommunistfrykt som skulle vise seg å få en stor og viktig betydning for utviklingen av forskningsmiljøet. Dette gjaldt for alle vitenskaper og ikke historie spesielt, men for historien får det en viktig betydning. Med kommunistfrykten blir aldri spørsmålet om marxistisk og sosialistisk tenkning innenfor faget i stor grad drøftet. Ideen om Amerika som motvekt til kommunisme og sosialisme blir så sterk at dette temaet så å si blir lagt dødt.

Det ble derimot viktig for amerikanske historieforskere og teoretikere å plassere Amerika i hjertet for den vestlige sivilisasjon, og dermed vise at man var upåvirkelige av disse ideene. Det vokste fram en ide om at Amerika var sentrum for demokrati, frihet og ytringsfrihet, og at dette var noe som er så grunnfestet i Amerika at marxistiske (kommunistiske) og sosialistiske ideer ikke kunne få fotfeste, siden dette var representanter for det absolutt motsatte, nemlig det totalitære og despotiske⁵¹. Det var nesten umulig for amerikanske teoretikere å diskutere sosialismens påvirkning og betydning i den vestlige sivilisasjon før Reagan/Thatcher/Gorbatsjov kom til makten på 1980-tallet.

Selv om denne perioden innebar en revitalisering for den konservative ide, gjorde den oppmykningen som da oppstod mellom øst og vest, det mulig

⁵⁰ Novick 1988:522-523

⁵¹ Allit 2002:137

for vestlige, i denne sammenheng amerikanske, forskere å arbeide med sosialismens betydning for vesten.

Fram til denne oppmykningen av amerikansk historieskrivning, har faget ofte vært preget av ideer som har hatt som mål å skille den amerikanske og vestlige tanke fra den sovjetiske og kommunistiske. Novick er inne på dette feltet i *That Noble dream*. I kapitlet "The defence of the West" kommer det fram at man allerede i 1948, ved et møte i "The Historical Society of Pennsylvania", drøfter og diskuterer historiens oppgave i samtidens USA. Den nyvalgte presidenten av forbundet Pendelton Herrings ord gir et godt bilde av diskusjonen. "...We are, he said, in the midst of an ideological warfare with an inimical philosophy and system...Scholars themselves may be forced to choose sides... He particularly commended to historians the idea that in rewriting American history they stress the contrast between Russian and American society"⁵².

Betydningen av at historikerne selv diskuterte deres oppgave i det amerikanske samfunnet, og selv ga klart utsagn for å støtte opp under en spesifikk historisk tolkning, kan ikke undervurderes. Hvilke temaer som ikke ble behandlet på grunn av Herrings forslag og føring, kan man ikke vite. Men at man i et vitenskapelig miljø legger klare føringer på hva faget skal arbeide med, må ha skadet det på sikt. Viss forskere har unngått å arbeide med visse temaer fordi de kan ha vært for omstridte eller har motsagt det ønskede svaret, er det for faget en katastrofe. Viss Herrings formaning fikk nedslag, må man være grunnleggende skeptisk til det som ble funnet ut. En historie med føringer er ikke historie. Det er på sitt beste kanskje kun en revidert sannhet, men på sitt verste kan det være ren fiksjon.

Dette synet om at historiens oppgave i hovedsak var å vise skillene mellom det amerikanske og russiske samfunnet og i denne framstillingen vise Amerikas suverenitet framfor å fortelle historien, gjorde at man fikk en vinkling innenfor amerikansk historietradisjon som kan ha vært skadelig. Ved å konstant se på forskjellen mellom det amerikanske og sovjetiske samfunnet, oppstod faren for at man ville se seg blind på sin egen fortreffelighet. Denne

⁵² Novick 1988: 316-317

tankegangen blir for eksempel synlig gjennom hva man kaller "Exceptionalism".

Eksepsjonalisme

Amerikas etterkrigshistorie har vært preget av mange konfliktlinjer. Mange spurte seg hva som ville være den riktige veien å gå i en verden som opplevde så store endringer. For historikerne ble det spørsmål om hva som var deres oppgave i et samfunn der nye trusselbilder vokste fram

Sammenbruddet i den gamle verden som kom med andre verdenskrig, skapte disse spørsmålene. Utviklingen som hadde ledet til dette, lå i Europa. Europeiske land som hadde blitt sett på som ledende innenfor handel, filosofi, frihet og vitenskap, hadde kollapset i økonomisk ruin, despotiske tyrannier og ensretting. Den frie tanke og det frie ord hadde blitt knust. Land som Tyskland, Italia, Frankrike og Storbritannia, som hadde blitt sett på som ledende nasjoner innen demokrati, forskning og frihet, hadde blitt dratt inn i en rekke av grusomheter og krig. I etterkant av den store krigen, vokste det fram et nytt verdensbilde der Europa ikke lenger spilte den nøkkelrollen det tidligere hadde hatt i det amerikanske akademiet. Krigens enorme omkostninger hadde knust Det britiske imperiets økonomiske makt, Frankrike var en svak nasjon under rekonstruksjon av gaullister, Tyskland var en krigsherjet branntomt.

I dette fraværet av en kjent verden vokste det fram en ny forståelse av Amerika blant amerikanere. En forståelse basert på deres politiske, økonomiske og samfunnsmessige egenhet. Samtidig med denne nye forståelsen, vokste det også fram et nytt fiendebilde som kom til å prege verden i de neste femti årene. Framveksten av et sterkt Sovjetunionen og en sterk kommunisme skapte et behov for en selvforståelse av Amerika som skilte seg fra alt annet. For amerikanere, som så at det gamle Europa i biter og et nytt fiendebilde i vekst mens deres egen nasjon blomstret, måtte finne en forklaringsmodell som kunne forklare dette.

Det som skjedde, var at man i den historiske tradisjonen startet å se på de ulikhetene som fantes mellom Europa og Amerika og, ikke minst, ulikheter mellom Amerika og Sovjetunionen, mellom kapitalisme og kommunisme og mellom frihet og diktatur.

Det er i disse konfliktene at kjernebegrepet for dette kapitlet får betydning. Eksepsjonalisme er ikke et ukjent begrep i historien. De fleste land og nasjoner har hatt og har et behov for å forklare sin eksistens ut fra det unike, som Rodgers sier det: "uniqueness is every nation's lot"⁵³. Hvorfor vi eksisterer, og hva som skiller oss fra de andre, er og vil alltid være viktig for å forklare og berettige sin eksistens.

Cultivation of sentiments of difference and superiority has been, from the early modern era to the postcolonial present, at the heart of the project of nation-state formation. To make a peasant think like a Frenchman (or an Indian or Iraqi), nothing matters more than clapping on that citizen's head a sense of national uniqueness.⁵⁴

Eksepsjonalisme er i seg selv ikke unaturlig i historiefaget. De fleste nasjoner ønsker å se seg selv som eksepsjonelle i verdenssammenheng, og de fleste har gjort det. Det er synlig i for eksempel den tyske Sonderveg-tanken og i det norske "annerledeslandet"⁵⁵. Men i den amerikanske tradisjonen har ideen om eksepsjonalisme vært grunnleggende. Eksepsjonalismen har vært brukt for å skape avstand til andre forklaringsmodeller og former. Den har vært en verifisering av det rent amerikanske. Eksepsjonalisme representerer en ide om at Amerika som nasjon, stat og ide skiller seg så grunnleggende fra alle andre at det kun kan forstås på sine egne premisser.

Det er ikke slik at "American exceptionalism" har hatt den samme betydningen hele veien. Utviklingen av begrepet slik det kjennes i dag, startet i mellomkrigstiden og i marxismen. "American exceptionalism" ble i begynnelsen brukt for å forklare den svake posisjonen arbeiderradikalismen hadde i Amerika. Dette var en diskusjon som pågikk i Komintern på 1920-tallet og som aktiviserte både amerikanske og sovjetiske delegater. Grunnlaget for dette begrepet ble lagt av den daværende lederen av det amerikanske kommunistpartiet, Jay Lovestone. Han forklarte den manglende radikalismen med at Amerika stod i en særstilling i verden. Også Fredrick

⁵³ Rodgers 1998:22

⁵⁴ Rodgers 1998:22

⁵⁵ spesiell veg

Jackson Turner⁵⁶ var inne på hvorfor marxistiske ideer ikke fikk forfeste i Amerika. Han knyttet dette til misfornøyde arbeideres mulighet til å vandre vestover og prøve lykken der, og mente at de taktikker som Komintern utviklet for andre kapitalistiske land, ikke ville la seg anvende på Amerika. For å vinne Amerika og amerikanere, måtte man benytte seg av andre og mer særegne teknikker. Dette synet ble ikke godtatt av Kominterns ledelse eller av Sovjets representant Stalin. De marxistiske teorier skulle anvendes overalt, uten unntak. Resultatet ble at Lovstones syn ble forkastet av Komintern. Det ble også sett til at han ble avsatt som partileder og at "American exceptionalism" ble sett på som marxistisk kjetteri.

Fra denne starten som en marxistisk forklaringsmodell, vandret begrepet vekk fra marxismen og inn i historien. Det skjedde ikke gjennom at den ble et utdatert begrep lenket til hendelsene i Komintern. I stedet vandret den inn i historien og ble et amerikansk kjernebegrep. Den moderne amerikanske eksepsjonalisme, ideen om nasjonens særstilling i verden, startet altså som et begrep innenfor marxisme og vokste fram som en klar og bestemt retning i det amerikanske historiefaget som et produkt av den andre verdenskrig.

Daniel T. Rodgers diskuterer "Exceptionalism" sin betydning i amerikansk historie, og da spesielt i amerikansk etterkrigshistorie, i artikkelen "Exceptionalism"⁵⁷. Her tar han for seg hvordan behovet og ønsket for en egen, spesiell, amerikansk vei legger grunnlaget for en slik teori. Ved høyden av den kalde krigen, var den amerikanske eksepsjonalismen en underlig krysskledd politisk skapning med en stalinistisk neoglisme som navn. Allikevel var den det kontrollerende temaet i den amerikanske historieskrivingen i samtiden.

Ingenting ble mer presset på den amerikanske historietradisjonen av omverden enn et brennende ønske om ikke bare være annerledes, men

⁵⁶ Frederick Jackson Turner (1861 –1932) var sammen med Charles A. Beard den mest innflytelsesfulle amerikanske historikeren tidlig i det 20 århundre. Han er mest kjent for sitt innflytelsesrike arbeid med hvilken særegen og viktig plass grensen, The Frontier, har hatt i amerikansk historie.

Turner huskes i hovedsak i dag på grunn av hans arbeid med "The Frontier Theses", som han publiserte i 12 juli 1893 i Chicago for American Historical Association under verdensutstillingen. I denne publikasjonen hevdet han at ånden og suksessen til USA direkte var knyttet til den vestvendte ekspansjonen av landet

⁵⁷ Rodgers 1998:21

faktisk eksepsjonelle i sammenligning med alle andre nasjoner. Det var et brennende ønske og en søking etter bevis på sin egen unikhets som ville kunne skygge over en hvilken som helst annen nasjons historie⁵⁸. Som et forenklet bilde, kan man si at man i den amerikanske tradisjonen mente at pilgrimmene og emigrantene fra Europa etterlot den europeiske tradisjonen da de steg ombord i skipene som skulle bringe dem over Atlanteren, og da de steg i land i "Den nye verden", var de mirakuløst løst fra den europeiske kultur, historiske, og ideologiske arv. De var løst fra de konflikter som skapte den franske revolusjon, den russiske revolusjon, sosialismen og kommunismen. Dette er et syn som har blitt utfordret mange ganger ved å vise til det faktum at den amerikanske nasjonen ikke ble skapt gjennom fredelige midler. Amerika ble skapt gjennom en løsrivelseskrig og en borgerkrig som var alt annet en fredelig. Men i den amerikanske selvforståelse har dette ofte blitt forklart som et siste oppgjør med den fiendtlige europeiske innflytelsen.

Frigjøringskrigen var nødvendig for å kvitte seg med den europeiske påvirkningen som "korrupterte" prosjektet, og borgerkrigen ble en forlengelse og avslutning av revolusjonen som frigjøringen hadde vært. Den amerikanske nasjonen var gjennom sin form løsrevet fra lidelsene som andre nasjoner måtte gjennomgå ved å bli gjenfødt i en ny form etter revolusjoner og krig. Gjennom omstendighetene for nasjonens fødsel hadde man blitt frigjort fra de underliggende motorene for historisk endring. Ved å ha et annet og helt nytt utgangspunkt, var Amerikas skjebne å alltid være grunnleggende annerledes fra alle andre nasjoner, men gjennom dette var landet også skjebnebestemt til også alltid å være det samme.⁵⁹

Hvor stiller så Remini, Latner og Cole seg i spørsmålet om eksepsjonalisme . Er det slik at de alle stiller seg bak tanken om Amerika som annerledeslandet som skaper sin historie uavhengig av utenforstående påvirkning, eller er det slik at de ser den amerikanske historien i en større sammenheng? I hvilken grad de fremmer eksepsjonalistiske ståsteder, varierer, men de er enige om at utviklingen mot en gjenoppvekking av partisystemet var uunngåelig. I hvilken grad de ser på det amerikanske

⁵⁸ Rodgers 1998:21

⁵⁹ Rodgers 1998:29

partisystemet og det amerikanske politiske systemet som systemer som er produkter av seg selv og ikke noe annet, er vanskelig å si. Det amerikanske politiske systemet har lånt mye av sin struktur fra det britiske parlamentet. Det er et overhus og underhus med forskjellige oppgaver og en sterk utøvende makt.

De trekkene som kan gi pekepinner mot en eksepsjonalistisk tanke i framstillingene, er hvordan alle tre for eksempel forholder seg til framveksten av partiorganer som partipresse, partisamlinger for å utpeke kandidater og måten man organiserer valgere på. Et annet trekk som trekkes fram som særegent for amerikansk politikk, er oppbyggingen av en form for partier som er ekstremt fleksible. Det demokratiske partiet, og senere Whigpartiet, er ikke partier med klare politiske linjer, ifølge Remini, Latner og Cole, det er partier med en enorm fleksibilitet til å tilpasse seg regionale og nasjonale spørsmål.

Viss vi velger å se på den skriftlige framstillingen, så er det større skiller mellom de tre historikerne. I avsnittet "Det litterære element" er jeg inne på betydningen av språket for å lede leseren. Språket blir et en viktig styrepinne når jeg skal uttale meg om hvordan Remini, Latner og Cole stiller seg til ideen om det eksepsjonelle.

Cole er den som gir det minst eksepsjonelle bildet av Jackson og Amerika. Hele Coles prosjekt er jo også å vise den menneskelige, "svake" president Jackson. Det er en mann preget av sykdom, tvil og følelser. I en slik framstilling er det ikke stor plass til en ide om å vektlegge Amerikas eksepsjonelle plass i verden og historien. Viss Cole skulle legge vekt på disse trekkene, ville det ikke vært mulig for ham å fortelle den historien han ønsker. Storhet og tvil er vanskelig å kombinere viss man skriver om det eksepsjonelle. Selvfølgelig ville det vært mulig viss Cole mente at Jackson var en eksepsjonelt dårlig representant for Amerika, men det mener han ikke. Cole stiller seg bak en deterministisk historietolkning der Jackson innehar en sentral og viktig plassering for Amerikas utvikling. Coles prosjekt er ikke å gi et politisk bilde av Jackson, men derimot et menneskelig bilde. I den sammenheng passer ikke de temaer som benyttes til å fremme det eksepsjonelle som verktøy. Tvilen og de lidelser Jackson lider under som president er ikke eksepsjonelle i sammenligning med andre statslederes tvil og sykdommer. Coles prosjekt er annerledes, og sammenfaller da også

historiografisk med dagens historietolkninger, som er preget av postmoderne teorier og syn. Dette frigjør Cole fra noe ansvar for å framstille den amerikanske historien som noe eksepsjonelt eller særegent.

Remini plasserer seg i motsetning til Cole i en historietradisjon der ideen om eksepsjonalisme har en sterkere påvirkning på historien. Remini skriver sin framstilling av Jackson i en periode som er sterkt preget av konsensushistorie. Om Remini er sterkt preget av en eksepsjonalistisk ide, er diskutabelt. Det som er klart er at Remini mener at Jackson er en eksepsjonell president i amerikansk historie. For Remini representerer Jackson steget fra et utdatert politisk system til dagens moderne politiske system. Det er også tydelig at Remini mener at det politiske systemet som vokser fram med Jacksons presidentskap, er eksepsjonelt, og at det amerikanske systemet har en særegen plassering i sammenligning med andre politiske systemer. På dette grunnlaget er det mulig å trekke en slutning om at Remini på 1960-tallet stilte seg bak den rådende ideen om Amerikas spesielle plass i den demokratiske tradisjonen i vesten.

Latners historie er dominert av ideen om bruken av samfunnsvitenskapelige metoder, i Latners framstilling av Jackson er det i hovedsak betydningen av geografisk tilhørighet som analyseres. Ved siden at dette, var perioden som Latner skriver i, slutten av 1970-tallet, preget av store motsetninger. Det er på denne tiden at de virkelige sterke motforestillingerne mot konsensushistorien får feste, og fragmentiseringen av historien skyter fart. Latners forhold til den historiske ideen om amerikansk eksepsjonalisme er noe vanskeligere å plasser, enn hos Cole og Remini. Det er nettopp det at Latner skriver i dette krysningspunktet i den moderne historietradisjonen, som gjør det vanskelig. Latners framstilling er dominert av å gi et mer korrekt bilde av valget av Jackson. Han legger vekt på at forskjellene mellom Jacksons seier og Adams tap ikke er så store som det tidligere har blitt hevdet. Dette trekker Latner vekk fra den klassiske eksepsjonalistiske tolkningen. Dette forsøket på å justere Jacksons seier ligner noe på Coles prosjekt om å framstille en mer menneskelig Jackson.

Latner er ikke ute etter å skrive om den menneskelige Jackson, Latner er opptatt av det politiske menneske Jackson. Det som trekker Latner mot en eksepsjonell tolkning, er hans syn på betydningen av Demokratiske partiet og

det andre partisystem. Latners framstilling framstiller denne utviklingen som særegen og eksepsjonell for Amerika. Her ligner han på Remini når det kommer til forståelsen av Amerikas plass i den vestlige demokratiske tanken

Hvordan man skal stille seg til ideen om Amerikas annerledeshet i historien er en utfordring. At amerikansk historie har utviklet seg tidvis uavhengig, er ikke en umulighet å godta. Vi må akseptere at de fleste nasjoners historie har særegenheter som skiller dem totalt fra andre. Men om amerikansk historie er eksepsjonell i sammenligning med andre, er vanskelig.

Essensen av ideen om at Amerika, her representert ved USA, var eksepsjonelt betyr at man må godta at Amerika var stilt på utsiden av den normale historiske tradisjonen. Europeiske historiske teorier som marxistisk historieteori passet ikke inn i Amerika siden landet skilte seg så grunnleggende fra alle andre. Dette blir helt tydelig i framstillingen av den amerikanske revolusjonen. Revolusjonen var, mente man, ikke en revolusjon av den samme typen som de blodige omveltningene i Frankrike og senere i Russland. Det var en populær revolusjon som ikke var preget av vold og terror på samme måte som de europeiske.

For å gi et bilde av dette siterer, Rodgers Louis Hartz tanker fra *The Liberal Tradition in America: An interpretation of American Political Thought since the Revolution*(1955)

Other nations went through the throes of twice-born, but the Americans, by the chance conditions of their founding, had slipped free of the underlying motor of historical change. Starting differently they were fated to be eternally the same – and eternally different from everyone else ⁶⁰

Å godta dette historiesynet, kan være vanskelig, å godta at en nasjon skal være løsrevet fra all annen historieforståelse, er nesten umulig for historikere å godta. Selv om det er mulig å hevde at amerikansk historie har utviklet seg annerledes enn mange andre, er ikke dette nok til å tilskrive dem en eksepsjonell posisjon. Den klare ideen om å for eksempel definere, seg opp mot Sovjet, må sees som et tegn på at det var noen likheter. En nasjon som

⁶⁰ Rodgers 1998:29

er eksepsjonell, trenger ikke sammenligne seg med noen, fordi det er ingen å sammenligne seg med.

Det å måtte sammenligne seg med noen, er i seg selv et motargument mot Amerikas eksepsjonelle plassering.

Presidentialisme.

Innenfor denne eksepsjonalismen har det også utviklet seg en annen sær-amerikansk historieforståelse: The Presidential Synthesis, som jeg heretter vil referere til som den "presidentialistiske" tradisjonen eller "Presidentialisme".

Framdriften i amerikansk historie og framdriften i det amerikanske prosjektet har ofte blitt knyttet opp til nøkkelpersonligheter, og da i stor grad presidenter. Historikere har ofte sett på presidenters perioder som avgjørende for å kunne forklare framskrittene. De har vært menn, ledere som har vært villige til å gjøre store ofre på framskrittets alter. På denne måten har de opparbeidet seg mytiske plasseringer i den amerikanske bevisstheten. Denne "Presidentialismen" kan også forklares gjennom en manglende historie. En nasjon trenger helter, forbilder, idealer som kan bringe dem framover ved å hige etter deres eksempler. Siden den amerikanske historien, gjennom amerikanernes eksepsjonelle oppfatning av seg selv, er løsrevet fra den europeiske, kan de ikke låne helter fra denne gamle verden. De må skape sine egne nye helter og forbilder som kan tjene denne oppgaven på samme måte som de europeiske heltefigurene tjente og tjener europeisk historie. Disse heltene ble presidentene, de store lederne, visjonærer som så det forjettete land gjennom sine ofre og sin kamp.

Fra nasjonens grunnleggere og framover, har det alltid blitt lagt vekt på ideene og visjonene til disse mennene. Hvordan dette har blitt brukt for å fremme egen interesse og nasjonal identitet, har endret seg gjennom årene etter som behovene har endret seg. Denne formen for historisk tenkning og periodisering blir ofte omtalt som "The Presidential Synthesis", der man knytter hendelser og historiske begivenheter opp til presidenten og hans periode. Dette blir så en epoke, en definert periode i historien med spesifikke kjennetegn, som oftest har tatt navnet etter presidenten. Denne periodiseringen ser man veldig tydelig i etterkrigs-USA, man snakker om "Rosevelt-epoken" også ofte kalt "New Deal-epoken", "Truman-epoken",

"Eisenhower-epoken", "Kennedy-epoken" og "Nixon-epoken" som separate historiske perioder som kan settes opp mot hverandre og måles.

For en del amerikanske historikere har dette vært et verktøy til å forklare skiller i utviklingen av det amerikanske samfunnet. Man sammenligner Roosevelt og Truman og trekker skiller mellom disse to på en slik måte at det framstår som klare skiller og ikke utvikling av en linje. Nå skal det ikke sies at dette var en ide som ikke var motsagt. Allerede i 1948 gikk historikeren Thomas Cochran til angrep på "The Presidential synthesis". Han tryglet kollegaer og historikere generelt til å finne en annen forklaringsmodell av samfunnet som lå utenfor Washington. På denne måten mente han at man ville kunne få dypere og bedre framstillinger av Amerika. Det lyktes han delvis med, og man fikk nye og radikale tolkninger. Men når det kom til den politiske historien, så ble den fortsatt preget av ideen om og prinsippene i "The Presidential synthesis".

Andrew Jackson er kanskje en av de første presidentene som setter sitt preg på amerikansk historie på en slik måte. "The Age of Jackson" og "Jacksonian Democracy" er begreper som ofte blir brukt for å avgrense en spesiell periode i amerikansk historie. Dette er en periode i amerikansk historie som er preget av store endringer. Det skjer et skifte fra fåtallsstyre til et mer massebasert styre. Det skjer ikke bare endringer med presidentens innflytelse, men også i hvem som velger ham og hvordan valgene blir organisert og styrt.

Med Jackson får vi framveksten av det andre amerikanske partisystem, det skjer endringer i valglovene i delstatene som gir flere, om ikke alle, hvite menn stemmerett. I denne sammenheng er det en veletablert misforståelse at dette var et produkt av Jacksons presidentskap, men det var derimot slik at de fleste av disse lovene var gjennomført før han var valgt. Det er derfor riktigere og viktigere å påpeke at Jackson var den første som trakk fordel av disse valgendringene, men at han ikke var den som skapte dem. Utviklingen av det amerikanske demokratiet i denne perioden og de endringer og den betydningen disse fikk, gjør at det er en periode som ikke mister betydning i den amerikanske historien. Det er også derfor Jackson selv heller ikke mister betydning eller posisjon i det amerikanske samfunnet.

Remini, Latner og Cole plasser seg trygt innenfor en historietolkning der presidentialisme er avgjørende. Dette, at Jackson har en avgjørende plass i amerikansk historie, er ett av de punktene som de tre er enige om. Remini, Latner og Cole ser på Jacksons president perioder som en epoke, dette er også en epoke i amerikansk historietradisjon, The Age of Jackson og Jacksonian Democracy. Det som er klassisk for bruk av presidentialisme i historien, er at de bruker for eksempel en annen presidents perioder som sammenligning. I Remini, Latner og Coles sammenheng er det Adams de sammenligner med. I hovedsak går dette ut på å vise hvordan Jacksons presidentperioder positivt skiller seg fra Adams sin.

Dette kapitlet har tatt opp betydningen av kommunistfrykten, ideen om eksepsjonalisme og bruken av Presidentialisme i den amerikanske historie tradisjonen. De to første er trekk man finner igjen andre nasjoner, men i den amerikanske historien har de fått en veldig framtrædende plass. I det neste kapitlet vil jeg ta opp et spørsmål som tar opp et mindre historisk spørsmål. Det jeg skal se på er betydningen av den språklige vending, eller som jeg velger å kalle det i denne oppgaven. Historikernes retoriske grep.

Retoriske grep

I det foregående kapitelet har jeg gått inn på hvordan den amerikanske historiografien har utviklet seg og hvor de tre historikerne plasserer seg i den historiske utviklingen. I dette kapitelet er det et trekk fra den postmoderne bølgen jeg vil benytte meg av. Jeg vil se på betydningen av språket og de litterære hjelpemidlene i formidlingene av historien, bedre kjent i historisk arbeid som Den språklige vending.

Et gjennomgående fenomen hos Remini, Latner og Cole er deres forhold til framstillingen av Andrew Jackson som en helt. Jeg skal ikke gå så langt som å påstå at de framstiller Jackson ensidig som en heroisk figur, men det er av interesse å legge merke til hvor opplest og vedtatt Jacksons heltestatus er. Alle tre benytter de seg av begreper som "Old Hickory" og "The Old Hero" når de skal omtale Andrew Jackson.

Politiske kallenavn

Det er en opplagt grunn til at man velger å benytte seg av kallenavnene i Jacksons tilfelle. Jackson var den første presidenten som hadde et kallenavn, et kallenavn som var kjent og som ble benyttet av og i offentligheten. Jacksons kallenavn var knyttet til hans militære karriere og var preget av hans heltedåder ved New Orléans og stahet. I hvor stor grad Remini, Latner og Cole velger å benytte seg av disse positivt ladede fortegnene, varierer, og om de har en viktig eller avgjørende plass for hvordan vi som lesere oppfatter deres budskap, kan også diskuteres. Det er ikke gitt at det å referere til Jackson som "The Hero" eller noe annet påvirker oss som noe videre, det kan til og med lede vår oppmerksomhet mot kritiske spørsmål. På den annen side er det fullt mulig at denne bruken av positive begreper knyttet til enkeltpersoner kan farge vår oppfatning i så stor grad at vi ikke makter å se kritiske punkter.

Selv om de fleste historikere priser verdiene av å framstå som analyserende og nøytrale, er det spennende å legge merke til hvordan de benytter seg av positivt ladede begreper i framstillinger av for eksempel personer eller hendelser. I dette kapitlet vil jeg trekke fram betydningen og

virkingen av ordene "The Hero of New Orléans", "The Old Hero", "The Hero", "Old Hickory", "Hickory" og "The General".

Persondyrking

Hvordan Remini, Latner og Coles velger å bruke disse begrepene, varierer, men de benytter alle seg av dem i en viss grad og i et visst omfang. Viss man velger å se på ordene uavhengige av Andrew Jackson, er det ikke til å komme unna at de avspeiler en viss forherligelse. Alle kallenavnene har assosiasjoner til heltestatus og militærbragd i en sterkere eller mildere grad.

Referansen til New Orléans er viktig å forstå når det kommer til Andrew Jacksons omdømme, status og posisjon i det amerikanske samfunnet.

Andrew Jackson ledet de amerikanske styrkene som forsvarte byen. til seier mot angripende engelske tropper i 1814-15. Som øverste leder for denne operasjonen, blir også mye av æren for at byen ikke falt tilskrevet ham. Det er unødvendig å skulle forklare hvorfor et ord som "Hero" gir positive assosiasjoner. "Hickory" er en amerikansk tresort som er veldig bestandig og seig, noe som i denne sammenheng blir knyttet opp til Andrew Jacksons utholdenhet og vilje. General er den høyeste militære grad som gjenspeiler at man innehar en høy taktisk evne og leder evner som settes pris på. I

Jacksons tilfelle forsterkes det med The General, altså *den* generalen. Det er ikke gitt at ordet general kan sees på som et positivt fortegn. For eksempel gir ikke tittelen til Ratko Mladic ham ære, men derimot det øverste ansvar for de handlinger og forbrytelser han og hans soldater gjorde under krigen i det tidligere Jugoslavia. Men for Andrew Jackson settes tittelen i sammenheng med den amerikanske revolusjon, forsvaret av New Orléans og hans positive innsats som militærleder og strateg.

I hvilken grad Remini, Latner og Cole velger å benytte seg av disse kallenavnene kan også sees i sammenheng med hvor de hører hjemme i den amerikanske historiografien. Remini, som jeg mener hører hjemme i den konsensusstyrte historien på slutten av 1950-tallet og begynnelsen av 1960-tallet, benytter seg i stor grad av disse begrepene. Slik Reminis plass trer fram, er ikke dette overraskende. Remini plasserer seg trygt inn i en tradisjon der det er viktig å trekke fram de samlende trekkene ved Jackson.

Hans samtid var opptatt av å finne de trekkene som kunne fremme en tanke og ide om at Amerika hadde en felles, sterk og enhetlig historie plassert i sentrum for de vestlige demokratier. At Latner i motsetning til Remini er den av historikerne som har færrest referanser til Jackson som "The Hero" eller lignende, blir derfor heller ikke overraskende når man ser på hans plassering i slutten av den perioden av amerikansk historieforskning som til da hadde vært sterkt preget av samfunnsvitenskaplige tanker og metoder.

Latners framstilling baserer på de kvantitative trekkene ved samfunnsforskning, det er ikke plass til framtrede vektinger av Jackson som menneske eller politiker. Latner er opptatt av å vise betydningen av det målbare i Jacksons perioder. Cole referer også lite til Jackson som "The Hero", men det er ikke fordi han ikke er opptatt av mannen Jackson. Cole ønsker å framstille Jackson som menneske og da kommer slike kallenavn i veien. Coles misjon med sin framstilling av Jackson er nemlig å gi leseren en helt ny forståelse av mannen, og da kan han ikke benytte seg av de gamle stigmatiserende begrepene i stor grad.

Det språklige bildets patos

Bruken av begrepene "The Hero of New Orléans", "The Old Hero", "The Hero", "Old Hickory", "Hickory" og "The General" må man se som retoriske virkemidler i historikernes hender. De brukes for å frambringe en viss følelse, en ide som skal styrke historikerens bilde av personene som framstilles.

Frank J.D'Angelo skriver i *Composition in the Classical Tradition* om beskrivelsen som et element som har som mål å styrke avsenderen, forfatteren eller talerens, framstilling av en person, sak eller hendelse. For å beskrive en person, så gir du ham et navn, en alder, et kjønn og en etnisitet, videre beskriver du de mest prominente kroppslige og intellektuelle trekkene. Samlet vil dette gi en levende framstilling av personen⁶¹. D'Angelo trekker her fram beskrivelsen av en bokser i det antikke Hellas:

The Boxer

A man of tremendous force and size sat near a natural flow of water by some fire trees. He was terrible to behold [...] It was round as a boulder. His Back

⁶¹ D'Angelo 2000:48

was broad and wide. His flesh bulged with great hardness and strength. He was enormous. The muscles in his arms bulge. They looked like smooth, round stones which a winter torrent had caught and polished in its turbulent stream. Over his back and neck lay the skin of a lion. Its paws, loosely tied together, hung down in front.⁶²

D'Angelo viser i denne framstillingen av en antikk bokser hvordan man både kan vise brutaliteten og estetikken i en manns holdning, kropp og væremåte. Samtidig som bokseren framstår som en voldsom og brutal person, blir han også et bilde på menneskelig perfeksjon og edelhet. Det teksten viser, er hvordan ordene som brukes til framstillingen av bokseren, utvikler seg til å bli en hyllest av mannens valg og fysiske trekk. Og det krones med å la bokseren være kledd i løveskinn, et bilde på konglighet, mot og ære.

Remini, Latner og Coles beskrivelse

Remini er den av de tre historikerne som gir den mest positive framstillingen av Andrew Jackson. Han er også den av de tre som benytter seg flittigst av uttrykkene "The Hero of New Orleans", "The Old Hero", "The Hero", "Old Hickory", "Hickory" og "The General".

Remini legger stor vekt på å framstille Jackson som edel og oppofrende. I *The Election of Andrew Jackson* (1963), beskriver Remini hvordan dødsfallet til Jacksons kone, Rachel, påvirker ham på veien til Washington.

As he stepped aboard someone placed two "hickory brooms" in the bow of the boat; but the Hero paid them no heed. Ascending the river, other ships, packed with people, circled close by, the crowd saluting the brave warrior and shouting their huzzas. Each time he heard a salute Jackson came out on deck and returned the greeting [...] Such a gracious man, many agreed; such a true democrat. Could anyone imagine John Quincy Adams tipping his hat like that?⁶³

⁶² D'Angelo 2000:48

⁶³ Remini 1963:198

Gjennom denne framstillingen av Andrew Jackson, viser Remini oss hvordan ordenes makt styrer inntrykket. Selv om Jackson er knust av sin kones, og ifølge Remini hans store kjærlighets død, opptrer han i Reminis øyne storslagent. I løpet av syv linjer framstår Jackson som mer enn en mann, han framstår som en helt, en edel soldat og en storsinnet politiker som viser sin respekt og takknemlighet overfor folket som har valgt ham, selv når han er rammet av et stort personlig tap og er preget av sorg.

I løpet av de syv linjene, klarer også Remini å framstille Adams som den rake motsetning til Jackson ved å sette Jackson egenskaper opp mot Adams i et lite spørsmål: Kunne noen se for seg Adams opptre slik? Svaret er for Remini selvfølgelig et klart nei, og dette blir da også et argument i Reminis framstilling for hvorfor Jackson kunne knuse Adams. Folket elsket ham, han hadde vunnet deres hjerter gjennom å opptre som en gentleman og storsinnet politiker. Dette er Reminis budskap, det amerikanske folket skal elske Jackson, han er sentral og viktig mann for den amerikanske identiteten. Om dette er redelig, er spørsmål som man kan stille seg. Er det redelig av Remini og vekte sin framstilling av Jackson i så stor grad? Nå kan det diskuteres om dette i Reminis samtid var et problem. Det var forventet at amerikanske historikere skulle fremme det amerikanske og ikke sverte det. Slik glir Remini, selv med en sterkt farget framstilling, inn i sin samtids tradisjon.

Det er ikke slik at det bare er Remini som framstiller Jackson positivt. Latner og Cole er også enige om Andrew Jackson har sin plass blant de store presidentene i amerikansk historie. Det er hvordan de har valgt å framstille det som i en viss grad skiller seg fra Reminis bok. Remini er den av de tre som klarest har valgt å spille på de sterke og store følelser som ord som "Hero" vekker.

Når det kommer til Latners framstilling av Jackson, er denne mer avbalansert og distansert. Når Latner starter sin bok *The presidency of Andrew Jackson* (1979), begynner han med å gi en inngående framstilling av valgseieren i 1828.

The presidential election results of 1828 registered a decisive victory for Andrew Jackson over the incumbent John Quincy Adams. The electoral count stood at 178 for Jackson an 83 for Adams, and both sides agreed that there had been a

tremendous outpouring of support for the challenger. The relatively close popular vote, however, indicated that the dimensions of Jackson's appeal were often exaggerated, for Old Hickory had garnered only 647,276 votes to Adams' 508,064.⁶⁴

Selv om Latner bringer fram mye av det samme budskapet som Remini, nemlig det at Jackson var en godt likt mann, som hadde stor støtte og at Adams hadde dårlig rykte, kommer dette budskapet fram og på en helt annen måte enn hos Remini. Latner trekker fram den store seieren av valgmenn, men velger å balansere dette med å vise til at stemmene fra det populære valget, den delen av valget som Jackson valgte å hente sitt mandat fra, var mye tettere enn det som ble avspeilet. Han benytter seg også av positive begreper, "Old Hickory", som er knyttet til Andrew Jackson. Men i denne sammenhengen knytter han det opp mot det poenget at seieren til Jackson ikke var like stor som det ofte blir gitt uttrykk for.

Latners framstilling er, i motsetning til Reminis, preget av en mye kjøligere betraktning. Det trekkes ikke fram noen evaluering av "folkets" følelse. Dette blir belyst gjennom de reelle tallene fra valget, og det poengteres aktivt at det er et skille mellom myten om Jacksons folkelige seier og oppslutning og de faktiske tallene fra valget. Latners distanse til hendelsene må sees i sammenheng med hans plassering i en periode der historien skulle være analyserende og avkjølt. De fleste historiske hendelser kunne etter periodens tankesett analyseres, belyses og forstås ved å anvende samfunnsvitenskapelige metoder.

Den siste av de tre historikerne jeg har valgt å arbeide med i denne oppgaven har valgt en tredje vei når det kommer til framstillingen av Andrew Jackson. Der Remini følger en følelsesladet vei, og der Latner distanserer seg fra hendelsene ved å lene seg til statistikk og tall, velger Donald B. Cole å legge seg opp mot en mer personlig framstilling av Jackson.

Dette kan høres ut som en linje som ligner veldig på Reminis framstilling av Andrew Jackson, men det stemmer ikke. Cole velger som Remini å gå nærmere Jackson enn det Latner gjør i sin framstilling. Men Cole velger å se på mannen Jackson framfor statsmannen Jackson, slik Remini gjør. Cole har valgt å gå Jackson tett innpå livet, og i verket *The presidency of*

⁶⁴ Latner 1979:7

Andrew Jackson (1993) blir vi gitt en framstilling av en president som er preget av tvil, sykdom og sterke følelser.

Cole gir en framstilling av Jackson som ingen av de to andre historikerne velger. Hans beskrivelse av Jackson er av en mann som er preget av sitt liv, sitt temperament og sine valg.

Some observers wondered whether Jackson would live out his term of choice. [...] Throughout his entire political career he suffered from recurrent bouts of dysentery, severe swelling of his legs, frequent stomachaches, and painful headaches, some of which resulted from his regular doses of medicines loaded with lead and mercury. By 1829 his once powerful six-foot-one inch body had wasted to 140 pounds. Obsessed with his health and sometimes depressed, he talked and wrote frequently of dying.⁶⁵

Den Jackson som Cole framstiller, er en annen enn den Jackson som vi møter hos Remini og Latner. Cole velger å følge den personlige Jackson mer enn noen av de andre to. Dette gir et helt nytt og annet bilde av mannen enn hva de to andre historikerne viser.

Der Remini holder seg til statsmannen, og der Latner lener seg på statistikk, framstiller Cole Jackson som en tviler. Denne framstillingen av Jackson som en tviler og som en mann med indre problemer og utfordringer, er viktig for å kunne få en forståelse av mannen som president. Cole kan gjøre dette fordi han operer innenfor en historieforståelse der postmodernistiske tanker hadde fått fotfeste. Det er mulig for Cole å løsrive seg fra de fastlagte mytene rundt Jackson. Verden er ikke lenger preget av forventninger om at amerikanske historikere skal skrive en historie som fremmer nasjonenes identitet. Det er åpnet for nye tolkninger og nye ideer.

Språkets betydning

Det språket og de virkemidlene Remini, Latner og Cole benytter seg av, skiller dem i like stor grad som deres framstillinger av Jackson. I det språklige er det viktig å huske at det ikke er alt en historiker kan ha belegg for å si. Når Remini skriver at de som hyllet Jackson på reisen, tenkte ” Could anyone imagine

⁶⁵ Cole 1993:5-6

John Quincy Adams tipping his hat like that? ”⁶⁶, så kan han ikke vite dette med sikkerhet. Det er selvfølgelig mulig å anta at mange tenkte dette eller noe lignende, men det å vite det, er noe annet. Det er viktig å huske når at man leser historie kan det også være trekk av skjønnlitteratur i teksten. Ikke fordi man har behov for å dikte opp nye hendelser, men som bruer mellom veldokumenterte poenger og hendelser, og for å kunne gi en følelse av kontinuitet og framdrift. Hovedpoenget for et slikt språk, er å gi følelse og dynamikk til framstillingen.

En historiker som ønsker å formidle sitt budskap, må også ha for øye at teksten må være leselig og interessant. Betydningen av å fargelegge det akademiske språket, viser C.L. Sonnichesen i *The Ambidextrous Historian* (1982) når han viser hvordan Arthur Schlesinger Jr skriver i *The Age of Jackson* fra 1945. Schlesinger beskriver inngående hvordan den siste dagen i John Quincy Adams presidentskap starter. Beskrivelsen virker nesten oppdiktet. Schlesinger har gått til verks med pinlig nøyaktighet for å få det riktig. Det som gir den skjønnlitterære følelsen, er de ladede begreper og ord som Schlesinger benytter seg av for å styrke budskapet han vil bringe:

For the White House the new year began in gloom. The president's wife [...] and Mr. Adams, waking at daybreak, found the dawn overcast, the skies heavy and sullen. He prayed briefly, then fumbled for his Bible and turned to the Book of Psalms, reading slowly [...] "Blessed is the man that walketh not in the counsel of the ungodly, nor stands in the way of sinners, nor sitteth in the seat of the scornful". On he read to the ultimate assurance. "For the Lord knoweth the way of the righteous: but the way of the ungodly shall perish"

The familiar words assuaged disappointments of four years. To an Adams, the first psalm seemed almost a personal pledge. "It affirms that the righteous man is, and promises that he shall be, blessed", he noted with precise gratification in his journal, and went to his desk for his usual-morning work. (J.Q. Adams, *Memoirs*, C.F. Adams, ed., VIII, 89)⁶⁷

⁶⁶Remini 1963:198

⁶⁷ Schlesinger 1945:3

Shlesingers framstilling er spekket med adjektiver og verb som styrker budskapet om Adams nederlag, og som også gir et sterkt følelsemessig bilde av hendelsen⁶⁸.

Dette litterære element i historien er et av de viktige punktene som den postmodernistiske retningen i historien tar opp. Det er akkurat dette problemet med eksakt å vite som gjør at mange postmodernistiske tenkere hevder at historie kun er et narrativt prosjekt. Vi kan bare forstå historien gjennom språket og skriften, og språket og skriften kan aldri bli en eksakt gjengivelse av det som skjedde.

Vanskeligheten med å gjengi eksakt tar Birgit Stolt opp i artikkelen "Vad er Sanning"⁶⁹. Hun forsøker å svare på spørsmålet om forholdet mellom sannhet og fiksjon. Hvordan kan man vite hva som er sant og hva som er fiksjon. En fiktiv framstilling av en historisk hendelse kan gi et like overbevisende inntrykk som en pinlig nøyaktig gjengivelse. Det har funnet sted forfalskinger av både historie og nyheter som har hatt en så god oppbygning at de har framstått som sannheter. Hvordan man skal skille mellom dem og også avsløre, det er et interessant og viktig spørsmål som man skal ta i betraktning når man arbeider med historiske verk. Det er et framtrekkende trekk i mange amerikanske framstillinger at man kommenterer for eksempel hva en historisk person har tenkt i et gitt øyeblikk. Dette er noe som særlig kommer fram i populærvitenskapelige framstillinger. Et eksempel på dette er *The Brethren, Inside the Supreme Court* av Bob Woodward og Scott Armstrong⁷⁰. Her får man en detaljert framstilling av det indre livet i Høyesterett og det indre livet til flere av dommerne fra 1969 til 1976. En framstilling som er basert på intervjuer og dagbøker, men som også innholder beskrivelser av hendelser og samtaler som umulig kan gjengis korrekt i etterkant.

Man kan selvfølgelig hente materiale fra dagbøker og lignende, men man kan aldri si direkte hva en person har tenkt i et øyeblikk. Dagbøker skrives i retrospekt, og ofte, viss de skrives av en offentlig person, med publikasjon for øyet. Det er derfor fullt mulig at dagbøker og andre kilder kan

⁶⁸ Sonnichsen 1982:15

⁶⁹ Stolt 1985:24-34

⁷⁰ Woodward, Armstrong: Avon: 1981

være rettet på i forhold til de faktiske hendelser. Derfor er det viktig å huske på at slike framstillinger kan grense opp mot det skjønnlitterære. Det Stolt påpeker, er at man må være bevisst at det i en hvilken som helst tekst kan eksistere deler som enten er, eller ligger svært nær grensen til det, skjønnlitterære. For historikere blir det derfor viktig å kunne dokumentere de faktaene de bygger på, når de skriver slike framstillinger. Det er disse faktaene og tolkningene av dem som historikerens kredibilitet hviler på.

Samspillet mellom en historikers ord og posisjon er viktig. En historiker eller en forsker sitt ord får tyngde ved at hans forskning og arbeider er riktig utført og veldokumenterte, hans eller hennes omdømme som en hederlig forsker gir ordene deres tyngde. Men forskerens tyngde kan kun opparbeides gjennom ordene som han bruker i sin forskning og framstillinger. Spørsmålet om avsenderens, forfatterens eller historikerens, pålitelighet tar Winifred B. Horner opp i *Rhetoric in The Classical Tradition*(1988)

In writing, as in speech, the strength of the argument rests to a great degree on the credibility that the author establishes. The author's good character adds weight to the words, provides support for the statements, and lends proof to the arguments. Establishing this character depends in turn, on the words, examples, statements, and arguments that the writer offers.⁷¹

Winifred B. Horner skriver i denne avhandlingen i hovedsak om hvordan en taler har Ethos ovenfor sine tilhørere⁷². Men det er fullt mulig å overføre betydningen av Ethos hos en taler til en forfatter eller annen skribent. For å kunne opparbeide seg Ethos, altså troverdighet, er det viktig at en forfatter, historiker eller taler kan vise en etablert kredibilitet overfor mottaker. Denne kredibiliteten kan en avsender vise ved å få fram intelligens, evne og godvilje. Intelligens kan komme fram ved å vise til spesiell kunnskap eller erfaring rundt feltet du framstiller, men det vises best gjennom velformulert og troverdig argumentasjon. For en historiker dreier det seg da om å ha en redelig omgang med kilder og materiale.

⁷¹Horner 1988:51

⁷²Ethos er å opparbeide seg kredibilitet og troverdighet hos mottaker av det budskapet du ønsker å levere.

Jeg har valgt å bruke Horner og Stolt for å få fram betydningen av språket i de historiske framstillingene til Remini, Latner og Cole. Grunnen er at retorikken, språket, er viktig når det kommer til framstillingen av Jackson gjennom tretti år. Betydningen og makten som ligger i språket for å formidle, er enormt, og må ikke undervurderes. Språket som de tre historikerne benytter seg av, er viktig. Det avspeiler noen valg som er blitt gjort i historiefaget i moderne tid, og særlig i amerikansk historie etter 1945. Språket og virkemidlene som Remini, Latner og Cole benytter seg av, er betegnet for de historiske epokene de skriver innenfor. Remini står med føttene trygt plassert i konsensustradisjonen og velger derfor å framstille den amerikanske historien etter tidens ønske om en enhetlig og sikker framstilling av den amerikanske historien. Latner gjenspeiler de endringer og brudd som skjedde med konsensus synet og innføringen av samfunnsvitenskaplige metoder i historien. Han er mer opptatt av å fremme de samfunnsvitenskaplige aspektene av Jacksons presidentskap, og han er også den av de tre som lettest lener seg til å kvantitative metoder. Cole blir stående som en representant for den kritiske, og kanskje postmoderne virkelighet, i et nytt verdensbilde. Selv om Cole skriver om Jackson som en viktig historisk person, er han også veldig opptatt av å vise hvordan mytene omkring Jackson har gitt et feilaktig inntrykk av hans evner og tanker.

Bruken av begreper som "The Hero of New Orleans", "The Old Hero", "The Hero", "Old Hickory", "Hickory" og "The General" i tilknytning til presidenter, skulle i Jacksons ettertid vise seg å bli mer normalt. De fleste slike kallenavn har hatt som oppgave å styrke identiteten til presidenten på en slik måte at han skal få et bedre fotfeste overfor folket og eventuelle utfordrere til embetet. Det var det samme med Jackson. Man valgte å benytte seg av disse kallenavnene i hans samtid på grunn av de positive assosiasjoner man knyttet til dem. Det er de samme positive assosiasjonene som de respektive historikerne knytter opp mot Jackson når de velger å benytte seg av dem.

I dette kapitlet har jeg tatt for meg hvordan språket og det litterære element i historieskrivningen spiller en stor rolle for hvordan vi forstår og tolker de i historien. Det vesentlige å få fram i dette kapitlet var at historikere som Remini, Latner og Cole er styrt av sin samtidskrav til historieskrivning og at

dette gjør at deres framstillinger skiller seg sterkt fra hverandre når det kommer til hvordan de ordlegger seg når de framstiller Jackson. I det neste kapitlet skal jeg vende tilbake til det politiske bildet i Jacksons samtid. Jeg vil se på utviklingen av Det demokratiske partiet og det andre amerikanske partisystem.

Politikk og demokrati

I dette kapitlet vil jeg ta for meg utviklingen av det andre amerikanske partisystemet og det som kanskje kan omtales som fødselen, eller i det minste unnfangelsen, til det moderne demokratiet i Amerika. Jeg skal se på hvordan Remini, Latner og Cole forholder seg til innføringen av en ny partistruktur og de endringer dette innebærer i det amerikanske samfunnet. De nye partistrukturene representerte et brudd med perioden kalt The Era of Good Feelings som utviklet seg som en reaksjon på sammenbruddet i det første amerikanske partisystemet. Jeg skal forsøke å se hvilken betydning Remini, Latner og Cole mente at Andrew Jackson hadde for denne utviklingen. Det jeg derfor tror er det viktigste for å forstå framstillingen av det som skjer i 1820-årenes Amerika, er i hvilken grad Andrew Jackson framstilles som en nøkkelperson i skapelsen av partisystemet og for framveksten av demokrati, eller om det er slik at han framstilles som en heldig spiller som fikk uventet støtte av en uunngåelig utvikling.

Det første amerikanske systemet og The era of good feeling.

For å kunne si noe om hvordan Remini, Latner og Cole stiller seg til temaet og spørsmålene knyttet til politikk og demokrati er det derfor viktig å forstå hvordan de stiller seg til utviklingen av Det demokratiske partiet og det amerikanske partivesenet. Mener de at partiet eller mannen, altså Jackson, kom først? Det er utviklingen av det nye partisystemet som definerer og skiller Andrew Jacksons presidentskap fra hans forgjengere. Men hvem er det som skaper hvem? Fram mot Jacksons presidentskap hadde det politiske bildet vært preget en politisk utflatning. Det er denne utflatningen som gjør at framveksten av det andre amerikanske partisystemet blir et definerende øyeblikk for amerikansk politisk historie, det er her grunnlaget for dagens politiske system og politiske partier blir skapt.

Utflatningen i det amerikanske politiske bildet var resultatet av en lang prosess som var preget av at det første amerikanske partisystemet, skapt av Aleksander Hamilton og Tomas Jefferson, hadde brutt sammen. Det første partisystemet var preget av en skillelinje mellom føderalistiske og republikanske ideer. Hamilton representerte en føderalistisk linje, inspirert av

England, der staten, representert ved parlamentet, hadde mye makt. Som nasjonens første finansminister, maktet Hamilton å få gjennomslag for mange av sine ideer. Hamiltons motsetning var Jefferson, som stod for en republikansk ide om at det først og fremst var i delstatene avgjørelser skulle fattes, og at den sentrale statsmakt skulle ha minst mulig å si. Konflikten mellom føderalister og Republikanere avsluttes rundt 1815, da det føderalistiske partiet til Hamilton kollapser.

Resultatet av dette sammenbruddet i partiskiller, var at man fikk en periode kalt The Era of Good Feelings, der alle valgte menn til kongressen så på seg selv som representanter for en eller annen form for Jeffersoniansk republikanisme. Denne ensrettingen i det politiske partibildet var at politiske diskusjoner og temaer ble redusert til småkrangling og fraksjonering. Denne partipolitiske limboen bestod fram til valget i 1824.

Det andre amerikanske politiske system

Det andre amerikanske partisystemet er betegnelsen på resultatet av den politiske utviklingen som starter i 1824, og som resulterer i framveksten av Det demokratiske partiet. Næringen for denne endringen finner man i resultatet av valget i 1824. Dette var det siste valget som var preget av fraværet av partier, og er også eneste gang at Representantenes hus måtte avgjøre spørsmålet om presidentskapet etter at det tolvte tillegg ble innført⁷³.

⁷³ The Electors shall meet in their respective states, and vote by ballot for President and Vice-President, one of whom, at least, shall not be an inhabitant of the same state with themselves; they shall name in their ballots the person voted for as President, and in distinct ballots the person voted for as Vice-President, and they shall make distinct lists of all persons voted for as President, and of all persons voted for as Vice-President, and of the number of votes for each, which lists they shall sign and certify, and transmit sealed to the seat of the government of the United States, directed to the President of the Senate;

The President of the Senate shall, in the presence of the Senate and House of Representatives, open all the certificates and the votes shall then be counted;

The person having the greatest number of votes for President, shall be the President, if such number be a majority of the whole number of Electors appointed; and if no person have such majority, then from the persons having the highest numbers not exceeding three on the list of those voted for as President, the House of Representatives shall choose immediately, by ballot, the President. But in choosing the President, the votes shall be taken by states, the representation from each state having one vote; a quorum for this purpose shall consist of a member or members from two-thirds of the states, and a majority of all the states shall be necessary to a choice. And if the House of Representatives shall not choose a President whenever the right of choice shall devolve upon them, before the fourth day of March next following, then the Vice-President shall act as the President, as in the case of the death or other constitutional disability of the President.

The person having the greatest number of votes as Vice-President, shall be the Vice-President, if such number be a majority of the whole number of Electors appointed, and if no person have a majority, then from the two highest numbers on the list, the Senate shall choose the Vice-President; a quorum for the purpose shall consist of two-thirds of the whole number of Senators, and a majority of the whole number shall be necessary to a choice. But no person constitutionally ineligible to the office of President shall be eligible to that of Vice-President of the United States.

Grunnen til at det ble nødvendig for Representantenes hus å ta denne avgjørelsen, var at det i valget var fire kandidater til presidentembetet, og ingen av disse fire fikk det nødvendige flertallet av stemmer som stipulert i det tolvte tillegg til konstitusjonen. De to viktigste kandidatene, de to med flest stemmer fra valgmennene, var Andrew Jackson og John Quincy Adams. Som jeg tidligere har vært inne på, mente Jackson at han og det amerikanske folket hadde blitt snytt for den rettmessige seieren da representantene utpekte Adams til president⁷⁴.

Det kan hevdes at tapet i 1824 ga Andrew Jackson en avgjørende plassering i forholdet til utviklingen av, og framveksten til, Det demokratiske parti. Denne plasseringen er av avgjørende betydning for hvordan Remini, Latner og Cole framstiller Jackson og partiet. Jacksons tap i 1824 er avgjørende fordi det plasserer ham i en situasjon der han tiltrekker seg støttespillere som er avgjørende både for hans seier i 1828, og for framveksten av Det demokratiske partiet. I begynnelsen omtales disse støttespillerne som Jackson-menn eller Jackson-koalisjonen. Man kan derfor spørre om det er relevant om hva om kom først av Jackson og partiet? Selv om det lett kan tolkes dit hen, ved å lese Remini, Latner og Cole, at det i starten var Jackson som var grunnleggende og ikke partiet, kan det, viss man ser nøyere på hva som var drivkraften til Jacksons støttespillere, argumenteres for det motsatte.

Hva den partistrukturen som med tiden skulle ta navnet Det demokratiske parti, stod for i begynnelsen, er et vanskelig spørsmål. Til å begynne med fortsatte man i den gamle tradisjonen fra The Era of Good Feelings ved at man framstilte seg som forkjempere for den Jeffersonianske ide, hva nå det på den gitte tid, og det gitte sted måtte bli tolket som, men det mest grunnleggende, og det som kan beskrives som årsak til partiets framdrift var kampen for å innsette Jackson og å få kastet Adams. Det som derfor blir et viktig tema, er hvorvidt Andrew Jackson var den avgjørende faktoren for framveksten av Det demokratiske partiet, eller om han kun var en brikke i en uunngåelig utvikling.

⁷⁴ Dette kunne han gjøre siden han tolket sitt mandat ut fra den populære stemme, og sitt flertall av valgmenn stemmer.

Jacksons evne til å vinne valget alene?

Det er et spennende spørsmål å stille seg selv om Andrew Jackson hadde maktet å vinne valget uten de støttespillerne han hadde rundt seg for valget i 1828 og i 1832. At Andrew Jackson hadde mange av de dyder, og ikke minst meritter, som man kunne ønske seg fra en presidentkandidat, er opplagt. Men det var minst like mye som talte mot ham. Jackson var kjent for å være hissig og å være så hevngjerrig at det grenset til det ensporede. Det er i denne sammenhengen at det blir viktig å stille spørsmålet om det var Andrew Jackson som vant valget, eller om det var den framvoksende partistrukturen. Grunnen det er at det er i gjennom Jacksons valgkampanjer i 1828, og særlig i 1832, man ser framveksten av en sentral organisasjon som effektivt organiserer valgkampen, men ikke minst organiserer den og aktiviserer velgermassen, gjennom aktiviteter som fester, marsjer, danser, møter og aviser.

Det er i denne organiseringen og aktiviseringen man kan stille seg spørsmålet om ikke en hvilken som helst passelig egnet kandidat kunne ha vunnet valget med denne organisasjonens hjelp. Det som er vanskelig både når det kommer til Det demokratiske partiet og Andrew Jackson, er deres tendens til "Double talk"⁷⁵. I spørsmål angående den føderale banken, indianerne og særlig rundt tariffen, var dette utbredt. Jackson kunne være for en streng tariff på import av varer i en delstat, mens han kunne være for lave tariffer på de samme varene i en annen. Et eksempel på dette, er spørsmålet om bomull. I sør, der man dyrket bomull, kunne Jackson forsvare høye toll tariffer på bomull for å tilfredsstille plantasjeiere og bomullsprodusenters sitt ønske om å tjene mest på egne produkter, på samme saken kunne han forsvare lave tariffer på den samme bomullen i nord der man ønsket billigst mulige råvarer til sin industriproduksjon.

Robert V. Remini viser gjennom en beskrivelse av en opptreden av Martin Van Buren i Albany hvor innviklet "dobbel talk" kunne bli.

In an Albany speech Martin Van Buren seconded Jackson's position by calling for a tariff that would be "wise" and "just" and "salutary". One man in the audience cheered

⁷⁵ Å mene begge sider av en sak ut fra tilhører og sted.

the speech and then turned to his neighbour and asked: "On which side of the Tariff question was it"⁷⁶

Alle de tre historikerne forholder seg til denne organiseringen av valget og velgerne. Det som varierer, er hvordan og hvilken betydning de tilskriver dette. Remini er mer tilbøyelig til å tilkjenne Jackson hovedbetydning enn Latner og Cole. Remini lener seg til en tolkning som der man mener at partistrukturen vokser fram etter 1828 og ikke får avgjørende betydning før Martin Van Burren vinner valget i 1836. Slik bli seieren i 1828 og 1832 Jacksons og ikke partiets. Denne tolkningen baserer seg på synet om at partistrukturene kun utviklet seg til et system etter Jacksons perioder. Perioden 1828 til 1836 var kun en modningstid. I denne åtteårsperioden var det Andrew Jacksons personlighet og person som var den avgjørende drivkraften for valgseierne. Det blir ikke lagt skjul på at koalisjonen rundt ham hadde betydning, men det er kun hans personlige egenskaper som gir dem en sak de kan vinne.

Arbeidet som koalisjonen gjør, har ikke som mål å fremme partiets egenskaper og fordeler. De er selvstendige grupperinger og individer, med forskjellige mål, som ser seg tjent med Andrew Jacksons kandidatur for de enkelte valgene. Ulikhetene i koalisjonen er størst de første årene og i den første perioden. Etter hvert blir koalisjonen mer strømlinjeformet og ensrettet. Dette er en naturlig effekt av at Jackson velger å sitte i to perioder. Etter at Jackson har holdt embetet i fire år, begynner hans politiske linje å bli tydelig, og en naturlig følge av dette er at det skjer utskiftning og avskalninger blant hans støttespillere.

Resultatet av disse årene og utskiftningene og avskalningene, er at koalisjonen rundt Jackson går fra å ha som hovedmål å støtte hans kandidatur og person til å ha egne mål og en egen agenda. Fra å være en koalisjon og en organisasjon for Jackson, blir det en organisasjon som selv rekrutterer kandidater for å ivareta sine interesser. Organisasjonens interesser og mål er å ta vare på seg selv og å ha makt. Mange mener at forløsningen av Det demokratiske parti kom da Jackson frivillig og aktivt ga partiet og partiets kandidat, Martin Van Burren, sin støtte før valget i 1836.

⁷⁶ Remini 1963: 74

Det er først med denne støtten at Jackson overdrar sin personlige popularitet til partiet. De avgjørende trekkene for den partipolitiske utviklingen av ideene om hvilken retning partiet skal ta, konsolideres gjennom Andrew Jacksons to presidentperioder. Denne konsolideringen styrkes av at opposisjonen til Andrew Jacksons administrasjon sakte utvikler en egen partistruktur. På samme måte som det i begynnelsen er vanskelig å snakke om en grunnlinje hos Jackson og Det demokratiske parti bortsett fra at man ville kvitte seg med Adams, er det vanskelig å konkret beskrive drivkraften bak opposisjonens parti bortsett fra den sterke motstanden mot Jackson.

Selvfølgelig var spørsmålene omkring Banken, tariffen og indianere avgjørende. Men på lik linje som Demokratiene og Jackson, var opposisjonen "double talkers". Partene var i stor grad opptatt av å fortelle sine støttespillere og potensielle velgere det de ønsket å høre. Dannelsen av et opposisjonsparti dannet grunnlaget for muligheter for avskallinger i det som utviklet seg til Det demokratiske partiet. De medlemmene av koalisjonen som ikke lenger kunne godta de linjene som ble lagt for partiet, trakk seg ut og gikk over til opposisjonens partistruktur. Slik var det etter hvert mulig å danne et klart politisk skille som på sikt la grunnlaget for et sterkt topartisystem.

Adams motstandere behov for en samlende figur.

At Andrew Jackson er viktig for partistrukturen, kan framstilles som unngåelig. Uten ham hadde ikke Adamsadministrasjonen hatt en like populær kandidat å samle seg rundt. Og det er ikke sikkert at de hadde klart å samle seg i det hele tatt. Hadde Jackson vunnet valget i 1824, er det heller ikke sikkert at de som støttet ham i 1828, hadde støttet ham.

Den grunnleggende forskjellen mellom valget i 1824 og 1828 er at i løpet av disse fire årene endret spillereglene seg for hvordan politisk valgkamper ble ført. Valget i 1824 er det siste valget som følger de spillereglene som hadde vært gjeldende fra nasjonens dannelse. Valget i 1828 blir en representant for moderniseringen som var på vei. At det politiske bildet endrer seg, kan sees som en reaksjon på at de eksisterende republikanske ideene ikke lenger maktet å forholde seg til de endringene som skjedde i samfunnet. Akkurat som i mange andre land begynte den industrielle revolusjonen og markedsrevolusjonen å få godt fotfeste i det

amerikanske samfunnet. Disse drastiske endringene i hvordan produksjon, handel og økonomi fungerte, krevde et sterkere og mer tilpasningsdyktig politisksystem enn det eksisterende. Koalisjonen og partiet rundt Jackson representerer starten på denne endringen.

Koalisjonens betydning for Jacksons seier er i litteraturen om Jackson, og for denne oppgaven et diskusjonstema. Det er flere som mener at uten koalisjonen ville det vært umulig å for Andrew Jackson å vinne valgene i 1828 og 1832. En av dem som forsvarer dette synet, er Donald B. Cole. Cole skriver at selv om Jackson hadde en enorm appell til det amerikanske folket, var han en marginalisert politiker. Etter valget i 1824 hadde Jackson trådd tilbake fra politikken og sin post som senator. Han forlot dermed den viktige politiske arenaen i landet, Washington, til fordel for sin egen plantasje⁷⁷. Cole beskriver stemmingen blant Washingtons sosietet før Jacksons tilbakekomst til Washington, som dyster. Gjennom sosietetsdamen Margaret Bayerd Smiths observasjoner, gir han oss et bilde av en administrasjon preget av sjokk.

Det var et sjokk som var bundet opp til bekymringen om morgendagen. Adamsadministrasjonen hadde ikke vært preget av mange endringer fra de foregående administrasjonene, men med Jackson var alle veddemål satt til side. Han hadde gjort det til valgkamp å bytte ut store deler av den sittende administrasjonens støttespillere.

"Mrs. Smith and her friends were also anxious because they had a low opinion of Andrew Jackson. Since he had spent altogether barely a dozen months in Washington, mostly as senator from 1823 to 1825, they knew little about him firsthand and had to base their expectations on the stories that preceded him"⁷⁸

Årsaken til all denne bekymringen, var bundet opp til at før innsettelsen hadde Jackson ikke hatt noen stor innflytelse i det amerikanske samfunnet. Han hadde liten politisk erfaring og ble av mange oppfattet mer som en lokal høvding enn en nasjonal politiker. Det er først med sin koalisjon av støttespillere at Jackson blir en storpolitisk spiller.

⁷⁷ Cole: 1996:4

⁷⁸ Cole: 1993:5

Når man leser Reminis, Latners og Coles framstillinger av koalisjonen rundt Jackson, kan man lett få inntrykket av at det er hans sterke politiske kandidatur som trekker. Men det er også mulig, viss man leser framstillingene kritisk, å se en annen linje. Det er mulig å se i de tres framstillinger at det er Jacksons konflikt med Adams som trekker dem til ham. De som støttet Jackson, er ikke nødvendigvis enige i alle hans politiske ønsker eller linjer, men de er så sterkt drevet av sin opposisjon til president Adams og hans administrasjon, at de likevel kan stille seg bak ham.

Den drivende kraften for Jacksons støttespillere er ikke nødvendigvis å få Jackson inn i Det hvite hus, det er derimot å få Adams ut. Adams maktet å støte fra seg viktige støttespillere gjennom ekstremt dårlig prioritering. Han mistet visepresident Calhoun da han foretrakk Clay. Han mistet de radikale som hadde valgt å være nøytrale, men med en stillete støtte til administrasjon da han i en tale maktet å utale om det omstridte temaet indre føderale forbedringer i delstatene.

"[...] I recur with particular satisfaction. It is that from which I am convinced that the unborn millions of our posterity ... will derive their most fervent gratitude to the founders of the Union" To compound his mistake, Adams expressed the hope that any constitutional objection inherent in the issue would be overcome and the "speculative scruple" resolved "by a practical public blessing"⁷⁹

Det var kommentaren om "speculative scruple" som endret de radikale syn. De radikale var sterke motstandere av en hvilken som helst økning i makten til den føderale staten. De ønsket seg så liten innblandingen som mulig fra den føderale staten. Adams uttalelser åpnet for akkurat dette.

Hvis det var Adams, ønske å tvinge de radikale over til Jackson uten motforestillinger, hadde han gjennom denne uttalelsen valgt den korteste vei. Så slik skjedde det, selv om få klarte å forstå hvordan, at innen tre dager etter innsettelsen, hadde John Quincy Adams klart det mesterstykket å konstruere en opposisjon med det eneste mål å ødelegge hans administrasjon og på denne måten nekte ham, som hans far, en andre presidentperiode⁸⁰. For å oppnå dette målet, er Jackson en ypperlig brikke. Han mener selv at han er

⁷⁹ Remini 1963:27

⁸⁰ Remini 1963:28

den folkevalgte presidenten som gjennom korrumpert handel er svindlet for sin rettmessige seier. Han er en nasjonal helt som innehar de viktige egenskapene at han kan lede menn og samtidig framstå som en av dem. Og, som Remini skriver, han ser ut som en president, med sin rake holdning, sølvgrå manke og stålvilje⁸¹. Jackson er kandidaten som vinner valget fordi han tiltrekker seg de riktige, viktige og mektige støttespillerne som er nødvendig for å beseire en sittende president.

Adams manglende selvinnsikt

Man kan altså gå til den ytterkant å si at Adams, upopularitet var minst like viktig eller mer viktig enn Jacksons popularitet. Det var mange årsaker til at Adams ble en så mislikt president. En av grunnene var selvfølgelig Andrew Jacksons anklager om at han tilegnet seg presidentembetet i 1824, gjennom en hemmelig avtale med daværende Speaker Henry Clay. Selv om det aldri ble funnet bevis for at en slik avtale hadde funnet sted, var bare påstand om dette nok til å skade både President Adams, Speaker Henry Clay og deres administrasjon før den hadde tiltrådd.

Vanskelighetene med å avvikle ryktene var også knyttet opp til en generell skepsis i det politiske miljøet og deres måte å gjøre hestehandler på. Det faktum at Adams senere innfridde flere av de påståtte klausulene i denne påståtte avtalen, gjorde det ikke bedre. Et resultat av dette, var at Adams tvang sin visepresident Calhouns velgere over til sine motstandere. På denne måten ble det etter hvert tydelig at visepresidenten sto i opposisjon til presidenten allerede før Adams var innsatt som president.

Den politiske effekten av at presidenten annonserte sitt samarbeid med Clay var at Calhoun og hans menn ble sendt hals over hode over til Jacksons leir. Adams – Clay-koalisjonen var en mulig blokk i veien til presidentembetet for Calhoun, en blokk med et potensial på seksten år. For en utålmodig Calhoun var dette alt for lenge å vente. Venner av visepresidenten hadde rådet Adams mot samarbeidet med Clay, viss Clay skulle bli utpekt til Secretary of State, ville dette legge grunnlaget en målbevisst opposisjon mot administrasjonen. Opposisjonen vil samle seg

⁸¹Reimini 1963:14

rundt Jackson . Siden Adams på sin vanlige måte, med steinhard tiltro til egne valg, overså deres råd og trusler, hadde Calhoun og hans menn ikke annet valg enn å følge Jackson⁸².

Adams største feiltrinn var at han ikke innså hvilke endringer som sto for døren i 1824. Han innså ikke at "The era of good feelings" var over, og at det politiske bildet var i endring. Remini og Cole trekker fram dette som viktige årsaker til at Jackson får det momentet han får i valget i 1828. Både Remini og Cole trekker fram at Adams ikke innså at han var nødt til å bygge opp en administrasjon som støttet ham. Adams fulgte den gamle tanken om at det var nok å gi jobben til den som var best egnet, uavhengig av politisk overbevisning. Adams maktet slik å danne en administrasjon som ikke var ensrettet, og som ikke ga ham hele sin støtte.

Dette er i seg selv ikke grunn nok til å forklare hvorfor Adams ble så upopulær. Det som først og trems gjorde Adams upopulær i sin samtid, var hans totale manglende evne til å tilpasse seg endringer i 1820-årenes Amerika. De mest gjennomgående endringene var framveksten av den industrielle revolusjonen som sammen med markedsrevolusjonen endret spillereglene for hvor hvordan arbeid og økonomi fungerte. Fra å være et ruralt bondesamfunn med den økonomien som fulgte med det, hadde det amerikanske, og da særlig det nordamerikanske samfunnet, modernisert seg gjennom industrialisering og økt import, eksport og intern handel. Ut av Reminis, Latners og Coles framstillinger av den politiske utviklingen i 1820-årenes Amerika kan man lese at Adams må tilkjennes minst en like stor betydning for utviklingen av Det demokratiske partiet, og på sikt det andre amerikanske parti system, som Andrew Jackson.

Adams, effekt på Andrew Jackson og koalisjonen rundt ham, må sees som avgjørende for hans evne til å vinne valget. Jacksons personlige hat mot Adams og Clay gir valgkampen en drivkraft som produserer en ustoppelig framdrift.

⁸² Remini1963:27

De nye virkemidlene

Det er en kjensgjerning at valgkampen i 1828 er en av de skitneste valgkampene som er ført. Personangrepene var ekstreme, og gikk så langt som å sverte kandidatene med anklager om bigami og hallikvirksomhet⁸³. Det avgjørende for Jacksons seier, var ikke Jacksons vilje til å vinne eller hans hat til Adams. Derimot var det hans støttespilleres vilje til å benytte seg av dette hatet.

Konflikten mellom Jackson og Adams var ikke i seg selv nok til at Jackson kunne ha vunnet alene. Jacksons politiske evner var heller ikke gode nok til at han kunne vinne på egen hånd. Han var avhengig av sine støttespilleres evne til å benytte seg av alle midler som kunne sverte motstanderen. Jacksons støttespillere benyttet seg av alle midler. De svertet administrasjonen aktivt i sin egen presse, og diktet opp anklager, og flere framtrede politikkere ga og redaktører i aviser som sympatiserte med deres sak, fullmakt til å benytte seg av deres navn for å sverte Adams i offentligheten. Valget i 1828 var et av de første, om ikke det første, valget der velger ble bombardert med informasjon, anklager og påstander for å vinne deres stemme. Jacksons støttespillere var politisk og taktisk nyskapende innen de fleste aspekter av det å drive en moderne politiske valgkamp. Dette la grunnlaget for mange av de institusjoner som skulle bli varemerket til Det demokratiske partiet.

Framveksten av et nasjonalt nettverk av lojale aviser som nådde alle nivåer i samfunnet, som trykket de samme historiene, som støttet kandidaten, og som svertet motstanderen ga Jacksons kampanje en enorm slagkraft. Dannelsen av lokale partiorganisasjoner, i 1820-årene kalt Hickoryklubber, som hadde ansvaret for å spre budskapet lokalt, og som arrangerte fester, marsjer og begivenheter som samlet og appellerte til velgerne gjorde det også mulig å få ut Jacksons budskap til større folkegrupper. Den viktigste nyskapningen var viljen til å skape en sentral klubb, en klubb som passet på at budskapet ble samkjørt.

Det er Jacksons støttespillere, menn som Martin van Buren, Eton og Lewis, som utvikler disse teknikkene og virkemidlene. Her konkluderer de tre

⁸³ Remini 1963:33-34

historikerne vel å merke litt forskjellig når det kommer til Jacksons støtte til denne linjen⁸⁴. Det kommer i varierende grad fram at Jackson til tider er motstander av de nye politiske virkemidlene som blir benyttet. Han er flere ganger redd for at disse nye taktikkene skal framstille ham lite flatterende, og at han driver med stemmefiske. På denne måten får vi igjen inntrykk av at det er koalisjonen, bakmennene, som ser hvor samfunnet går, og ikke Jackson. Jackson er tidvis fortsatt bundet opp, på lik linje som Adams, i den gamle politiske tankegangen som var dominerende opp til 1824.

Jackson og hans støttespillere vinner valget i 1828, hovedsakelig ved å spille på Adams manglende evne til å styre, men ikke minst gjennom en sentralt styrt politisk valgkamp. Utviklingen mot et parti stopper ikke med valget i 1828, men mange av Jacksons støttespillere faller fra i perioden mellom 1828 og 1832. Dette skjer fordi mange ser at hans politiske linje ikke lenger sammenfaller med deres, og fordi mange av støttespillerne er opportuniste som velger å støtte Jackson for slik å bli valgt til Senatet eller Huset.

Siden slike frafall finner sted, blir de gjenværende medlemmene av koalisjonen mer samkjørte. I 1832 er interessen til Jacksons støttespillere annerledes enn i 1828. Mange av de tidligere støttespillerne har enten falt fra eller blitt støtt ut, og organisasjonen som utgjør koalisjonen, er blitt mer samkjørt i sine ønsker å mål. Man begynner å se framveksten av partipolitiske virkemidler som lokale og nasjonale nominasjonsmøter. Partiideen begynner å manifestere seg i nasjonen som en håndfast og akseptabel del av politikken. Koalisjonen eller, mer riktig, formen til Det demokratiske partiet blir mer og mer tydelig i samfunnet. Fronten mellom administrasjonen og opposisjonen blir klarere.

Polarisering av vrakgodset etter The Era of Good Feelings

På samme måte som det hevdes at Adams må tilkjennes en avgjørende rolle i viljen til å skape grupperingen som la grunnlaget for Det demokratiske partiet i 1820-årene, må Jackson i 1830-årene tilkjennes ære for dannelsen av opposisjonens parti, Whigpartiet. I denne sammenhengen er det en lettere å

⁸⁴ grunnleggeren av "The Albany reagency" i staten New York. En sterkt og tett organisasjon som hadde som oppgave å sikre sine kandidater gjenvalg i delstaten.

se en sammenheng mellom person og partidannelse. Whigpartiet tok navnet etter den engelske gruppen som sto opp mot kong James, siden de så sammenfallende linjer med sin opposisjon til "Kong Andrew". Whigpartiets grunnleggende tese var at de stod i opposisjon til Andrew Jackson og Det demokratiske partiet. På dette tidspunktet er partikonflikten personstyrt, men det er også spørsmålet om hvordan man stiller seg til banken, tariffen og nullifisering, som avgjør.

Denne konfliktlinjen mellom opposisjonen og administrasjonen dannet grunnlaget for den senere konflikten mellom Whig og Demokrater. På samme måte som Adams tvang uklare støttespillere over til Jackson, tvang Jackson usikre tilhengere over til Whig. På denne måten definerer de to partiene seg opp mot hverandre, og slik konsolideres topartipolitikken. Topartisystemet utvikler seg dermed som en reaksjon på manglende sammenfallende interesser med den regjerende gruppe.

En annen viktig årsak til Jacksons seier ved siden av framveksten av nye partier og partiorganer, var endringene i valglovene som skjedde i 1820-årene⁸⁵. Disse lovendringene innebar at mye av makten til å velge en president i flere av delstatene ble overført fra delstatsforsamlingene til folket. Mange posisjoner som tidligere hadde blitt utpekt, skulle nå velges av folket. I tillegg førte flere av lovene til en økning i gruppen av stemmeberettigede. Hovedsakelig var dette på grunn av lover, særlig økonomiske, som endret opptakskravene til stemmerett. I stedet for å rette seg mot de folkevalgte i de enkelte delstatene, måtte man nå vende seg mot folket for å få deres stemme.

Denne valgendringen har ofte blitt tilskrevet Andrew Jacksons presidentskap, men dette er en generell feiltolkning. Det er mer riktig å se Andrew Jacksons presidentskap som et resultat av endringene i valglovene. Jackson hadde en stor folkelig appell, en appell som Adams ikke hadde. I 1824 var ikke dette avgjørende siden mange av valglovene som ga Jackson presidentembetet i 1828, ikke hadde trådd i kraft. I 1828 kan man derimot hevde at de nye valglovene ble avgjørende for Jacksons kampanje. Dette er enda et indisium på Adams, avgjørende rolle for Jacksons seier. Det er nemlig under Adams, presidentskap at flere av disse avgjørende valglovene

⁸⁵ Latner 1979:8-10

blir innført. Slik kan man si at Adams, gjennom lovendringer, legger til rette for sitt eget tap. Ved å godkjenne disse lovene, flytter han makten fra sin kjernegruppe til en annen gruppe. Adams appell lå ikke hos folket, men hos de intellektuelle folkevalgte.

Ved å endre lovene, flyttet derfor Adams makten fra sine støttespillere til den grupperingen som Jackson appellerer til. Det var også på grunn av disse lovendringene, at Jackson-koalisjonens vikemidler, for eksempel avisnettverket, fikk en slik gjennomslagskraft. Når man ikke lenger trengte å appellere til de folkevalgte på delstatsnivå, men derimot til folket, fikk media en avgjørende rolle. Ved å bombardere folket gjennom et overlegent presseorgan, med informasjon og anklager, maktet Jackson-koalisjonen å bygge opp det nødvendige bildet av sin kandidat som var nødvendig for en seier⁸⁶.

Grunnlaget for nye partier

Når jeg leser Remini, Latner og Cole, synes jeg det er tydelig at Monroe, Adams, Clay, Calhoun, Banken og resten av Jacksons motstandere har en minst like viktig, om ikke viktigere, rolle for framveksten av det andre amerikanske partisystem, som Jacksons støttespillere.

Et problem som trekkes fram av Remini, Latner og Cole, var den daværende sittende presidentens vilje til å støtte en av kandidatene. Hadde den sittende presidenten, President Monroe, valgt å stille seg bak en av kandidatene, så hadde dette fjernet mye av tvilen rundt legitimiteten i presidentvalget i 1824⁸⁷. Det hadde på den måten kunne vært enklere for representantene å støtte én kandidat, og det hadde også gjort det enklere for partene å godta nederlag.

President Monroes manglende evne til å støtte en av kandidatene, var, viss man leser de tre historikerne, symptomatisk for hans styrestil. Han valgte å overse problemer i håp om at de kom til å løse seg av seg selv. Dette felles synet avslører at alle de tre historikerne har en tidvis individrettet forståelse av

⁸⁶ Cole 1993:261

⁸⁷ Remini 1963:17
Cole 1993:30
Latner 1979:8

historien. De er av den oppfatning at for eksempel Monroe kunne ha hatt en avgjørende betydning i 1824-valget. At alle tre deler dette synet, kan knyttes opp til hvordan de ser på The era of good feelings". Denne perioden var preget av enkeltindividenes interesser og mål. Siden konflikten om presidentembetet i 1824 sto mellom individer og ikke partier, mener alle tre at en støtte fra den sittende presidenten ville ha hatt avgjørende betydning.

Monroes manglende politiske vilje og evne til å styre og dermed kontrollere vanskelige politiske situasjoner, legger det avgjørende grunnlaget for den kommende konflikten mellom Andrew Jackson og President Adams⁸⁸. Når dette er sagt, er det langt fra sikkert at konflikten og endringene som kom i det politiske systemet, ikke hadde kommet likevel. Endringene var påkrevd, og det var egentlig bare et spørsmål om tid før store omveltninger ville ha kommet. Selv om Monroe var unnvikende, var det eksisterende systemet så lite tilpassingsdyktig til det nye samfunnet at en revolusjon av det politiske systemet var nødvendig. Det eksisterende systemet, der de folkevalgte i stor grad bare representerte enkeltmennesker og ofte kun sin egne interesser, passet ikke sammen med de kravene som det nye samfunnet, som var mer og mer preget av modernisering gjennom markeds- og industrirevolusjonen, krevde.

Det er mulig å lese ut av Remini, Latner og Cole sine framstillinger at denne endringen, denne revolusjonen, var nødvendig og ustoppelig. Dette deterministiske synet på den politiske utviklingen i amerikansk historie kan settes i sammenheng med den formen for historie de tre skriver, den biografiske politiske historien. Selv om Remini, Latner og Cole benytter seg av forskjellige virkemidler og representerer forskjellige historiske retninger, har de det til felles at de har stor respekt for Andrew Jackson og mener at den politiske historien må sees som en reaksjon på det foregående. Derfor kan de, selv om de er uenige på mange felter, være enige om at denne politiske endringen ville ha kommet uavhengig av Andrew Jackson. Hadde Jackson vunnet valget i 1824, er det fullt mulig at hans støttespillere hadde samlet seg rundt en annen kandidat for å få på plass de nødvendige endringene i det politiske systemet.

⁸⁸ Remini 1963:17

Adams og Clays taktiske tabbe

Da valget skulle avgjøres, stilte Clay seg på Adams' side, og dette førte til at Adams vant valget. Hvorfor Clay valgte å støtte Adams framfor Jackson, har vært debattert. Men de enkleste grunnene kan ha vært at Jackson som en sørstatsmann var en utfordrer til Clays grunnfjell av velgere i sør eller, enda mer trolig, at Clay mente at Jackson var for ukjent til å bli president⁸⁹.

Remini, Latner og Cole fremmer alle en blanding av personlige og realpolitiske vurderinger som forklaring for Clays valg. Hva som førte til at Clay støttet Adams, er egentlig irrelevant. Det som skulle bli akilleshælen for Adams og Clay, var at selv etter at ryktene om en hemmelig avtale hadde blitt kjent, tilbød Adams Clay stillingen som innenriksminister. Selv om Adams og Clay aldri hadde inngått noen hemmelig avtale, oppfylte de gjennom dette de to viktigste delene av ryktet. Clay støttet Adams, og Adams belønnet Clay. Gjennom å innfri disse to klausulene i den påståtte hemmelige avtalen, maktet Adams og Clay å legge grunnlaget for at en opposisjon kunne samle seg. Om motstanden var basert på politisk uenighet eller andre realpolitiske mål, ga ryktet om en uærlig handel opposisjonen legitimitet i sin kritikk av den sittende administrasjonen⁹⁰.

Gjennom Adams og Clays håpløse politiske manøvrering rundt den påståtte hemmelige avtalen, åpnet de for angrep på sin egen administrasjon. Man kan si at gjennom Adams og Clays valg om å samarbeide, ga de opposisjonen fullmakt til å stemple alle avgjørelser administrasjonen gjorde, med påstander om uærlighet og korrupsjon. Det er på dette tidspunktet at grunnlaget for Det demokratiske partiet begynner å vokse fram. Selv om Jackson følte seg snytt for en rettmessig seier og ikke unnlot å påpeke dette, var dette nok til å vinne et valg. Jacksons raseri over det han så på som en korrupt handel, kunne ha gått over i historien som en historisk anekdote viss den ikke hadde sammenfalt med andre viktige hendelser i det amerikanske samfunnslivet. Sammen med sammenbruddet i The Era of Good Feelings vokste også den industrielle revolusjonen fram⁹¹.

⁸⁹ Remini 1963:17

⁹⁰ Remini 1963:27

⁹¹ Latner 1979:8-9

Adams og Clays politikk fremmedgjorde flere avgjørende politisk og økonomisk viktige personer. Et eksempel på denne fremmedgjøringen, er den politiske linjen om at den føderale staten kunne bidra med midler til utbygging av infrastruktur internt i delstater. Dette var en sak som hadde stor politisk sprengkraft. Som jeg tidligere har nevnt, drev det de radikale over til Jackson. En annen respons på dette, var at han dyttet fra seg viktige delstaters støtte. Det beste eksemplet på dette er at denne politiske linjen førte til at Adams mistet all støtte fra New York.

Delstaten New York hadde i løpet av 1820-årene maktet å bygge Eire-kanalen, som knyttet sammen øvre og nedre del av delstaten for egne midler. På dette grunnlaget var delstaten en av de sterkeste motstanderne mot at den føderale staten skulle bruke føderale midler til å støtte interne byggeprosjekter i delstater. Man mente at viss det var mulig for New York å få det til, var det også mulig for alle andre. New York ville derfor på ingen måte godta at midler de overførte til den føderale staten, skulle brukes til å støtte prosjekter som kunne konkurrere med Eire-kanalen⁹².

Etter hvert som Adams ble mer og mer upopulær, begynte slike grupperinger å se etter en kandidat de kunne samle seg rundt. I hvilken grad det er snakk om en bevisst ide om å bygge et varig parti, kan diskuteres, men det er klart at representantene for New York var godt kjent med det å strukturere stramme politiske organisasjoner, "The Albany Reagency", for å sikre stabil politisk makt. Det mest dominerende trekket er opposisjonene til den sittende administrasjonen. I Andrew Jackson fant man en kandidat som med den riktige oppslutningen kunne slå Adams. Jackson var en krigshelt med karisma. Hans militære rulleblad inneholdt heltedåder med nasjonale følger, han hadde ledet forsvaret og beseiret engelskmennene ved New Orléans, hans politiske rulleblad var ikke for svart, og han hadde et personlig fiendskap mot den sittende presidenten⁹³.

Kombinasjonen av Andrew Jackson og Adams motstandere skulle vise seg å bli en vinnende kombinasjon.

⁹² Latner 1979:15

⁹³ Latner 1979:11

Det demokratiske partiet, en historisk unngåelighet?

Reminis, Latners og Coles framstilling av Det demokratiske partiet kan sees som en framstilling av en historisk unngåelighet. De tre gir inntrykk av at det er en nødvendighet med bevegelse framover. Med sammenbruddet av The Era of Good Feelings, sammen med de økonomiske og industrielle endringene måtte det vokse fram en nytt partisystem. Dette synet er ikke så vanskelig å forstå når man ser på den generelle utviklingen i det amerikanske samfunnet i denne perioden. Fra å være et landbrukssamfunn, utvikler Amerika seg raskt mot å bli en industrialisert og moderne nasjon. Gamle politiske samfunnsnormer ble etter hvert satt til side av den enkle grunn at de ikke lenger maktet å dekke de behovene samfunnet krevde. Utviklingen krevde en reaksjon. Viss man velger å se enkelt på det, representerer framveksten av det nye partisystemet et grovt skille mellom de som godtok endringene, og de som ikke gjorde det.

Demokratene var et parti som hadde sprunget ut fra støttespillerne rundt Andrew Jackson. Selv om Jackson hadde vært en forkjemper for mange eldre ideer, hadde hans administrasjon medført mange endringer i det amerikanske samfunnet. Motstanderne til Jackson var i en periode også motstandere av selve partiideen. Det var en utbredt forståelse at politiske partier la begrensinger på den republikanske ideen, og dermed på folkets innflytelse på demokratiet, og at det derfor var et onde man måtte unngå. Men etter hvert som Demokratene utviklet seg og deres maktbase bare ble sterkere og sterkere, ble det tydelig også for disse at de måtte organisere seg.

Det var ikke før 1840-årene at opposisjonen til Jackson maktet å slå demokratene. Men da ble det gjort til gangs. Det som er avgjørende i denne seieren, er at de seirer ved å kritikkkløst adoptere de ideer og metoder Demokratene hadde utviklet.

Selv om Remini, Latner og Cole er uenig om hvordan systemet utviklet seg, hvem som var viktigst, og hva slags betydning Jackson hadde, er de enige om at uten framveksten av det andre amerikanske partisystemet, ville det amerikanske politiske bildet ha gått i oppløsning. Grunnen til at de er enige om dette, er at alle tre konkluderer med at funksjonaliteten i det eksisterende systemet, altså "The era of good feelings", ikke ville ha maktet å

behandle de spørsmålene, både politiske og særlig økonomiske, som kom fra slutten av 1820-årene.

Funksjonaliteten i det politiske systemet ved slutten av The Era of Good Feelings var så undergravd av fraksjonering og personlige interesser at det var paralyisert og dermed gjorde det neste umulig å fatte politiske fungerende vedtak. Remini, Latner og Cole ser ikke noe annen mulig utvikling enn den politiske utviklingen som skjer på 1820- og 1830-tallet. Jacksons betydning kan diskuteres, men i Reminis, Latners og Coles framstilling av temaet om partipolitikk, er det ikke Jackson som er det viktigste poenget.

Det som er avgjørende å få fram, er at Remini, Latner og Cole ikke ser noen annen mulig utvikling enn den historiske. Framveksten av et nytt partipolitisk system er en historisk nødvendighet som er uunngåelig. Det gamle systemet har mistet sin evne til å håndtere samfunnet, og framveksten av en ny økonomisk forståelse sammen med industrialiseringa krever et nytt og mer fleksibelt system. Når jeg skriver at Remini, Latner og Cole er enige om at dette var en historisk nødvendig utvikling, mener jeg ikke at de er enige i alt, men bare at dette avslører en delvis deterministisk tilnærming til historien hos alle tre. Et slikt deterministisk syn er egentlig ikke så overraskende i den formen for historie de tre arbeider med, den biografiske politiske historien, tatt i betraktning. Utenom ideen om at endring var uunngåelig, er det fint lite de tre historikerne eller er enige om. Remini, Latner og Cole har veldig forskjellige tolkninger av og framstillinger av Det demokratiske partiets framvekst og betydning.

Det demokratiske partiet hos Remini, Latner og Cole

Remini, Latner og Cole aksepterer alle at det som vokser fram, er partisystem og en partikultur ut fra Andrew Jacksons presidentperioder. Hvordan denne framveksten blir framstilt og vektlagt, varierer hos hver og en av historikerne. Det er ingen tvil ut fra hva jeg tidligere har kommet fram til, om at Remini er mer opptatt av Jacksons betydning for å danne grunnlaget for partiet⁹⁴. Det er heller ikke overraskende at Latner velger en framstilling som spiller på den nødvendigheten det etter hvert hadde blitt for at nye partier skulle vokse fram i

⁹⁴ Remini 1963:62

det amerikanske samfunnet⁹⁵. At Cole velger en framstilling av partiet, strukturene og mennene i det som er viktig, er heller ikke overraskende⁹⁶. Det som derfor er interessant, er å se hvordan de tre historikerne velger å framstille akkurat dette temaet i sine bøker. De tre historikerne har valgt tre forskjellige innfallsvinkler til temaet og hvordan de framstiller framveksten av det nye partisystemet og Det demokratiske partiet. Rent plassmessig ligger det største skillet mellom Remini og Latner på den ene siden og Cole på den andre. Remini og Latner arbeider med Jackson og trekker inn partistrukturen som noe som vokser fram som en forlengelse av Jacksons seier. Cole, på den andre siden, velger å bygge opp sin bok rundt akkurat disse strukturene. Cole har valgt å dele sin bok opp i to deler. Delene er knyttet opp til Jacksons to presidentperioder, periodene før og etter 1833. Han velger å gi disse delene navn etter hvordan strukturene rundt Andrew Jackson fungerer. Den første delen, som i all hovedsak tar for seg valgkampen og den første presidentperioden til Jackson, kaller Cole "Jacksonkoalisjonen 1827 til 1833", mens del to, som tar for seg gjenvalgkampanjen og den andre presidentperioden, er kalt "Det demokratiske partiet 1833 til 1836". Dette aktive skillet mellom koalisjonen og partiet er mest framtrædende i Coles bok fra 1993. Remini, som skriver mye om partiet i kapitlet "Structuring a National party", blander i motsetning til Cole, sammen begrepene.

Mens Cole er konsekvent i å omtale Jacksons støttespillere som koalisjonen fram til 1833, tar ikke Remini slike forbehold. Han referer til Jacksons støttespillere både som demokrater og koalisjonsmedlemmer. Årsaken til at Remini gjør dette, er kanskje fordi at selv om han i boka hovedsaklig tar for seg oppløpet til valgseieren i 1828, ønsker han likevel å si noe om at støttespillerne til Jackson er viktig for partidannelsen. En annen vinkling er at Remini mener at grunnlaget for Det demokratiske partiet blir lagt før 1828, og det derfor er riktig å omtale Jacksons støttespillere som Demokrater. Det er i denne mulige tolkningen at Remini står i det klareste motsetningsforholdet til Cole. Cole legger ikke skjul på at han mener at det er en forskjell på koalisjonen og partiet, og at overgangen skjer etter 1833. Cole står fast på at det først er i Andrew Jacksons andre presidentperiode at et

⁹⁵ Latner 1979:27-30

⁹⁶ Cole 1993:20-21

klart parti blir tydelig. I den første perioden er det i hovedsak, ifølge Cole, snakk om løse koalisjoner som ser seg tjent med å støtte Jacksons kandidatur. Etter gjenvalget har frafallet av støttespillere strammet opp de politiske linjene i så stor grad at man kan snakke om et parti. Det kommer ganske klart fram at det er Remini og Cole som mener mest om dette temaet. Årsaken til det, kan man hevde er at de begge arbeider tett opp til Jacksons person. Latner representerer en annen linje enn Remini og Cole rundt dette temaet.

Ikke slik å forstå at ikke Latner er opptatt av Jackson, men, som jeg tidligere har vært inne på, er han ikke like interessert i personen, mannen Jackson. Latner skriver en framstilling av Jacksons presidentperioder der han tar utgangspunkt i det målbare. Latner er den som trekker fram at Jacksons seier ikke var så stor som det hevdet. Rent statistisk var ikke oppslutningen i valgene så store, og seieren ikke så sterk. Dette synet blir også synlig i framstillingen av partistrukturen. Cole legger rammen for sin framstilling innenfor hvordan partiet utvikler seg, Remini legger fram partiveksten kompakt i ett kapittel. Siden Latner har en annen innfallsvinkel, forholder han seg også annerledes til partiveksten. Partiveksten blir trukket fram gjentatte ganger. I Latners framstilling blir framveksten av partistrukturer også framstilt som en uunngåelighet. Latner legger dog disse ordene i tidligere president Adams' munn i 1829.

Latner beskriver Adams' resignasjon rundt teamet ved samlingen av den 21. kongressen i 1829. Adams hadde da observert den nye utviklingen i det politiske bildet og forutsa at det bare var et spørsmål om tid før en ny organisering i partier ville ta form⁹⁷. Denne framsyntheten til Adams kan kanskje tillegges at han på dette tidspunktet så at utviklingen av det amerikanske samfunnet hadde kommet til et punkt der det eksisterende systemet ikke lenger maktet å behandle de kommende utfordringene. Viss man trekker denne slutningen, er det ikke vanskelig å se at Latner vektlegger mange av de store konfliktene i Jacksons presidentperioder som avgjørende for hvordan Det demokratiske partiet vokser fram.

⁹⁷ Latner: 1979:86

Betydningen av konflikten om Banken, indianerne og nullifisering, som var avgjørende og definerende for Jacksons presidentskap, trekkes fram av Latner som viktige poenger for hvordan grobunnen for partiet blir lagt. Latner tar forbehold om at disse sakene ikke på sikt hadde en avgjørende rolle for utviklingen av partiet, men han trekker disse sakene fram som enkeltsaker som trakk folk sammen i en felles organisasjon⁹⁸.

En moderne parallell til dette, kan være utviklingen av Anders Langes parti for sterk reduksjon av offentlige skatter og avgifter til dagens Fremskrittspartiet. Denne sammenligningen skal ikke forstås slik at det er politiske likheter det er snakk om. Den sammenligningen jeg ønsker å trekke, er hvordan noen saker legger grunnlaget for at det er mulig for de nødvendige ressurspersonene å samles og legge grunnlaget for en partidannelse.

Jackson og partiutvikling

Forskjellene i hvordan de tre historikerne velger å framstille samspillet mellom Andrew Jackson og partiutviklingen, er store. At de tre velger å framstille dette samspillet, og hvem som har størst betydning, er ikke noe overraskelse. De tre, Remini, Latner og Cole, har hele veien lagt vekt på forskjellige aspekter ved Andrew Jacksons presidentperioder. Disse forskjellene følger samme linjer som de har i andre deler av framstillingene av perioden. Remini er mer personorientert enn Latner, som er preget av en mer kvantitativ tilnærming til stoffet. Remini er opptatt av å vise at Jackson var en viktig person for dannelsen av partiet, mens Latner ser på den generelle utviklingen i samtiden, og trekker en slutning om at det ikke var til å komme unna at det vokste fram en ny politisk retning. At denne framveksten sammenfaller med Jackson, er for Latner mer et eksempel på tilfældigheter enn samspill. Latner gir inntrykket av at denne endringen hadde kommet uansett, viss Jackson hadde vunnet valget i 1824, er det ikke sikkert at Jackson hadde blitt frontfiguren for disse endringene. Det er ikke gitt at The Era of Jackson og Jacksoniansk demokrati hadde blitt begreper viss han hadde seiret i 1824. Selv om Jackson var en karismatisk figur, var det ikke dette som førte til endringene i det politiske systemet. Medspillerne til Jackson i 1828 kunne ha

⁹⁸ Latner 1979:29

funnet seg en representant som representerte de ønskene de hadde i 1828 og ført den valgkampen de førte mot Jackson i stedet for Adams. Jackson var ikke en så sterk forkjemper for endringer i det amerikanske systemet at han i 1824 hadde maktet, eller villet, innføre de endringene som kom i 1828. Dette er et syn som kan forsvares, siden alle tre historikerne er inne på at Jackson tidvis var motstander av å benytte seg av de metodene som hans medspiller frontet.

Jackson var både usikker på om den linjen som ble ført, ville føre fram, og var direkte redd for at mange av de metodene som ble benyttet, skulle bli sett på som valgfiske. Dette var en frykt som var grunnet i det gamle synet om at presidenten skulle være en opphøyet person som selv ikke skulle være engasjert i valget. Dette kan i moderne tid virke som en noe underlig tilnærming til valg. Grunnen til at det fungerte på denne måten, var at presidentembetet var en veldig seremoniell post i 1820-årene og i tiden før. En president skulle være hevet over de vanlige politiske spørsmålene. En president skulle være en mann som folket, her de folkevalgte, så som de mest egnede. En måte å se dette på, var at viss man ønsket eller aktivt søkte embetet, ble man sett på som uverdig. En mann skulle ikke fremme sitt eget kandidatur, det skulle fremmes av andre. Egne politiske interesser var tidligere nesten å anse som ekskluderende.

Konklusjon

Arbeidsområdet for denne oppgaven var å studere endringer i den historiografiske framstillingen av Andrew etter andre verdenskrig. Grunnen til at jeg har valgt å legge vekt på denne perioden, er at det går et klart skille ved 1945 i det amerikanske historiemiljøets forståelse av historiografien.

Jeg valgte å konsentrere meg om 1960-årene til 1990-årene fordi det i denne perioden skjedde store endringer i verdenssamfunnet og internt i Amerika. I etterdønningene av Den andre verdenskrig, endret kravet til historien seg. Framveksten av en sterkere kommunistfrykt sammen med styrkede konservative krefter, fremmet en konsensusrettet historie, med hovedvekt på å plassere den amerikanske historietradisjonen i sentrum for det vestlige demokrati.

Innføringen av konsensushistorien bremset i en periode mer radikale historieforståelser. Etter hvert som etterkrigsgenerasjonene ble eldre, sammen med at Amerika både internt og eksternt ble rystet av konflikter som Vietnam-krigen og borgerrettighetskamp, ble den konsensusrettede historieforståelsen utfordret. Ut fra endringene på 1960-tallet, vokste det fram motbevegelser som har preget historieforskningen fram til i dag. Kolonienes løsrivelse fra imperiemaktene førte til framveksten av det som kalles den postkolonialistiske tenkning, som sammen med en postmoderne forståelse fremmet nye og vanskelige spørsmål.

Den postmoderne utfordringen ble i stor grad synlig i historien gjennom den språklige vendingen, og det var en utfordring mot etablert kunnskap. Flere yngre historikere utfordret fra slutten av 1980-tallet den eksisterende historieforståelsen. Mange hevdet at historien kun var et skriftlig prosjekt, og at man kun kan forstå historien som skrift og som et litterært produkt. En av de fremste forkjemperne for dette, var historikeren Hayden White. White mente at man kunne anvende litterære verktøy for å forstå historiske framstillinger.

Historien beveget seg altså fra kald krig til oppløsning av den bipolare verdensorden. Historiografien beveget seg i den samme perioden fra en konsensusbasert historieoppfatning i retning av en fragmentert historieskrivning påvirket av både postmoderne tenkning og narrative

tolkninger. Med bakgrunn i disse endringene i historiografien, forventet jeg å finne klare skiller i historieskrivningen. For å fokusere arbeidet, valgte jeg å kun arbeide med Robert V. Remini *The election of Andrew Jackson* fra 1963, Richard B. Latner *The Presidency of Andrew Jackson* fra 1979 og Donald B. Cole *The Presidency of Andrew Jackson* fra 1993. Jeg valgte disse tre historikerne fordi de plasserte seg jevnt utover i perioden, henholdsvis 1963, 1979 og 1993. Ved å benytte meg av disse tre historikerne, håpet jeg også at jeg ville makte å plukke opp noen av de endringene som har preget historiografien etter andre verdenskrig.

I tillegg til å avgrense antall historikere til tre, valgte jeg også å kun fokusere på noen få emner. Jeg valgte å legge vekt på hvordan historikerne valgte å framstille Jackson som president og menneske, og Jacksons betydning for framveksten av det andre amerikanske partisystem og Det demokratiske parti. Jeg har også lagt vekt på betydningen av det jeg velger å kalle Det retoriske element, og oppfatningen av eksepsjonalisme i amerikansk historie

Utgangspunktet for arbeidet, var at jeg forventet å finne store forskjeller mellom Remini, Latner og Cole. Forskjellene jeg forventet å finne, trodde jeg i hovedsak ville være knyttet til hvordan historikerne valgte å framstille Jacksons betydning for amerikansk politisk utvikling. Viss historikerne var sterkt påvirket av sin samtid, regnet jeg med at Remini ville være mer positivt innstilt enn Cole, og at Latner, på grunn av ideene grunnet i samfunnsvitenskapelige teorier, ville være mer distansert enn dem. Bakgrunnen for at jeg hadde slike forventninger, var at jeg for meg selv hadde trukket en sammenheng mellom det politiske bildet i historikernes samtid og deres framstilling av Andrew Jackson. Jeg forventet av Remini ville ha en mer positiv framstilling enn Cole fordi det i Reminis samtid, med et sterkt Sovjetunionen og et klart fiendebilde, var nødvendig med en ide om sterke presidenter. På samme måte forventet jeg at Cole ikke ville føle dette presset og derfor framstille Andrew Jackson som en svakere president. Latner hadde jeg litt uklare forventninger til. Jeg hadde en formening om at han kanskje i hovedsak ville fokusere på betydningen av geografisk og sosial tilhørighet i Jacksons samtid og samfunn. Flere av disse forventningene til hvordan arbeidet med de tre historikeren skulle utvikle seg, ble ikke innfridd. En av

årsakene til dette, kan knyttes til to særegenheter i amerikansk historieskrivning.

I arbeidet med denne oppgaven var det to tema som raskt fikk betydning for hvordan og hvorfor amerikansk historie har blitt skrevet som den har. Det første av disse temaene har jeg valgt å omtale som den amerikanske eksepsjonalismen. Eksepsjonalisme skal ikke sammenblandes med begrepet særegenhet. Særegenhet er noe som alle land og nasjoner mener å ha. De fleste lands historie og historikere benytter seg på et eller annet tidspunkt av en slik ide om særegenhet for å kunne forklare sin spesielle plassering i tid og rom. Vi ser det i den tyske Sonderveg og i den norske ideen om anderledeslandet. Det som har gjort den amerikanske eksepsjonalismen viktig, om at man ikke er en ide om at man er særegen, man derimot er eksepsjonell. I en ide om særegenhet ligger det et krav om at det er mulig å sammenligne seg selv med noen andre. I det eksepsjonelle ligger det derimot en tanke om at man ikke kan sammenlignes med noen eller noe annet. Det er denne selvforståelsen basert på at man som representant for noe eget, usammenlignbart, som gir amerikansk historieforståelse en helt annen dimensjon enn andre historier.

I motsetning til i den europeiske historietradisjonen, har flere amerikanske historikere ment at de har vært løsrevet fra alle de hendelser som har preget resten av verdens historiske utvikling. Siden de er eksepsjonelle, så er de grunnleggende annerledes og dermed frigjort fra de endringer som resten av verden opplever. I ideen om eksepsjonalisme har også et annet viktig begrep for forståelse av amerikansk historie, det andre viktige i denne oppgaven, blitt skapt, nemlig presidentialisme. Presidentialisme er en historisk form for periodisering, der man knytter viktige hendelser og endringer opp mot presidentperioder. Denne periodiseringen finner vi igjen i framstillingen av Andrew Jackson. Man snakker om Den jacksonske tidsalder og det Jacksonianske demokratiet. Jacksons plassering og innflytelse på utviklingen av amerikansk historie har blitt framstilt, som eksepsjonell og enestående.

Denne blandingen av eksepsjonalisme og presidentialisme gjør at det har vært spennende å forsøke å belyse og kommentere hvordan endringene i historiografien fra 1960-årene til 1990-årene har påvirket framstillingen av

Andrew Jackson. Jeg hadde forventet å finne store forskjeller mellom arbeidene til Remini, Latner og Cole. Det jeg fant ut, harmoniserte på et visst nivå med mine forventninger, men ikke helt. Det var størst skiller mellom Remini og Cole, og Latner hadde et mer distansert forhold til Jackson enn dem. Det som derimot ikke harmoniserte med mine forventninger, var hvordan de skilte seg fra hverandre. De tre historikernes forhold til Jackson er i stor grad det samme, uavhengig av periode. Alle tre mener at Andrew Jackson var en politisk figur av betydning i sin samtid og i den amerikanske historien. Det som var som forventet, var hvordan de skrev om ham. Remini beskriver Jackson som den store helten, mannen som redder Amerika. Det jeg hadde forventet, var at dette var en styrkning av den amerikanske identiteten som var påkrevd av samfunnet, men i Reminis framstilling virker det mer som om dette er hans personlige oppfatning. Det er denne heltedyrkningen som Remini representerer, som Cole ønsker å ta et oppgjør med. Cole er ikke ute etter å nedgradere Jackson som president. Cole mener at Jackson er en avgjørende personlighet i den amerikanske tradisjonen. Det som Cole tar et oppgjør med, er "supermannen" Andrew Jackson. Cole ønsker å vise oss at Jackson var et menneske med følelser og kvaler.

Det andre som etter hvert ble tydelig, var at det største og klareste skillet i framstillingen av Jackson, stod mellom Remini og Cole. Latners arbeid med Jackson konsentrerer seg mer om å legge vekt på betydningen av for eksempel den geografiske og sosiale plasseringen til rådgiverne og hvordan dette påvirket deres politiske interesser og tanker.

Grunnen til at det er lett å se skiller mellom Remini og Cole, er at de begge i alle hovedtrekk skriver den samme formen for historie. Formen de begge jobber med, er en biografisk framstilling av Andrew Jackson. Dette gjør dem veldig like i formen, men framstillingene skiller seg fra hverandre. Med utgangspunkt i biografien, vektlegger de grunnleggende forskjellige punkter for hvordan Jackson skal forstås. Remini ønsker å vise den sterke, modige og fryktløse helten som reddet Amerika både fra engelskmenn og korrupsjon. Cole er mer opptatt av å vise at den store presidenten var et menneske på lik linje med innbyggerne. At Jackson, selv om han var en stor leder, var en man som hadde kvaler og tvil, som alle andre.

På noen nivåer var det derfor lett å se skiller mellom Remini, Latner og Cole, for å få en bedre forståelse av hvordan de tre har forskjellige metoder for å framstille Jackson, har jeg ment at det er av betydning og gå inn å se på språket deres. Derfor har jeg valgt å også legge vekt på det som kan kalles det retoriske elementet i skrivingen deres. I arbeidet med dette, beveget jeg meg delvis inn i de metodeområdene som i historien grenser opp til postmoderne ideer. Det er viktig å påpeke at det i arbeidet med denne oppgaven viste seg at rent historiografisk plasserer de tre historikerne seg innenfor de mer tradisjonelle historietradisjonene. Den av de tre som jeg trodde ville komme nærmest i å benytte seg av noe som kunne ligne på en postmoderne oppfatning av historieskrivningen, er Donald B. Cole. Årsaken til at jeg mente det, var at han i sin bok setter som en av sine grunnoppgaver å gi en annen belysning av Andrew Jackson, en belysning som ikke er preget av tidligere epokers heltedyrking. Dette ønsket om å fjerne de lagene som kunne gi et feil inntrykk av Jackson, samt ønsket om å studere en annen Jackson, sammenfaller på et nivå delvis med postmoderne ideer i historien. I arbeidet med denne oppgaven, viste det seg at Cole ikke er en postmodernist, hans ønske om å "dekonstruere" heltebildet av Jackson var ikke bundet i en postmoderne teori, men mer i en revisjonistisk tanke. Cole ønsket bare å skrive en ny historisk framstilling av Jackson.

Det som er viktig for meg med Coles ønske, er at dette gjorde at jeg ville trekke inn postmoderne ideer. Siden Cole legger så stor vekt på at han skriver en ny historie om Jackson, løstrevet fra heltemyten, så måtte dette bety at det har ligget sterke føringer i språket til tidligere framstillinger av Andrew Jackson. I denne oppgaven har jeg valgt å bruke ett kapittel, "Det retoriske element", til å peke på akkurat språkets betydning for hvordan vi oppfatter og forstår historien. Jeg mener at det er viktig å forstå språkets betydning når det kommer til hvordan man skal stille seg til, og også forstå, historiske tekster. Siden skriftspråket er den formen de fleste historikere velger å formidle sitt budskap med, så er det viktig å se på hvordan dette kan være med på å påvirke leseren.

Det kan kanskje virke noe banalt å legge vekt på språkets betydning, siden de fleste vil være enige i at det er den skrevne teksten som definerer vår forståelse av budskapet. Hva en historiker skriver og ønsker å formidle i et

arbeid, er ikke nødvendigvis det samme som en leser av det samme verket får. Årsakene til dette, kan være forskjellig forståelse av ord eller vendinger, eller at språket har endret seg over tid. Derfor mener jeg at det har vært viktig i denne oppgaven å få fram betydningen av de valgene historikerne gjør når de bruker bestemte ord og eller vendinger i sine arbeider. I denne oppgaven har jeg konsentrert fokuset på hvordan de tre historikerne velger å bruke Andrew Jacksons politiske kallenavn i sine verker. Det mest framtrædende i denne sammenhengen, er "The Hero", helten.

Et begrep som "The Hero" har veldig sterke konnotasjoner. Det vekker bestemte bilder og ideer hos den enkelte. Når en historiker velger å bruke et begrep som "The Hero" som et synonym med personen han skriver om, så gir dette sterke styringer for hvordan en leser kommer til å stille seg til denne personen og det budskapet som historikeren ønsker å formidle. For eksempel kan en setning som følgende få veldig forskjellig mening viss man sier den på følgende måter:

I kampen mot delstaten Sør-Carolina sitt forsøk på løsrivelse fra unionen, var Andrew Jackson villig til å sette makt bak sine krav.

og

I kampen mot delstaten Sør-Carolina sitt forsøk på løsrivelse fra unionen, var helten Jackson villig til å sette makt bak sine krav.

Når en historiker som Robert V. Remini er villig til å benytte seg av slike språklige vendinger i sin framstilling av Andrew Jackson, mener jeg at det er viktig å være på vakt for hvilken påvirkning det har på en som leser dette verket.

Avslutningsvis kan man altså si at det er noen forskjeller mellom Remini, Latner og Cole, men at det i hovedsak kun er snakk om språklige, kosmetiske, forskjeller. Det er derfor viktig å påpeke bakgrunnen for fellestrekkene hos Remini, Latner og Cole når det kommer til hvordan de forstår historien. I deres framstilling av Andrew Jacksons presidentskap, kommer det fram en klar forståelse for at de alle mener at den utviklingen som

skjedde i Amerika på 1820- og 1830-tallet, var uunngåelig. Denne deterministiske tankegangen avspeiler seg i hvordan de stiller seg til viktige hendelser i Jacksons samtid. Hendelsene det refereres til, er utviklingen av Det demokratiske partiet og, det andre amerikanske partisystem, industri- og markedsrevolusjonen. Alle tre, Remini, Latner og Cole, mener at utviklingen i retning av ett nytt politisk system var påkrevd og uunngåelig.

Det eksisterende systemet i 1820-årene hadde utspilt sin oppgave og maktet ikke lenger å utfylle de rollene som var forventet av et statlig styringssystem. Bakgrunnen for at behovet for endringer etter hvert ble prekære, var endringene som skjedde i det amerikanske handels- og produksjonsmarkedet. I 1820-årene skjedde det etter hvert grunnleggende endringer i produksjonsformene. Mange steder begynte man å se framveksten av en industrialisering, særlig i nordstatene. Denne moderniseringen gjorde det altså mulig å produsere varer billigere og raskere enn før. Dette gjorde det mulig å senke prisen på produktene, noe som gjorde dem mer tilgjengelige. Den økte produksjonen, sammen med den økende etterspørselen, økte også kravet om tilgang til større markeder.

Ved at muligheten til å produsere økte drastisk, eksploderte handelen internt i Amerika. Utbygging av infrastruktur og nye transportformer bredte om seg og gjorde det mulig både å transportere mennesker og varer raskere og lenger enn tidligere. Denne kombinasjonen av økt industrialisering og handel, endret de grunnleggende økonomiske prinsippene i Amerika. Nye, rike grupperinger vokste fram, og disse hadde andre interesser enn den til da dominerende, jordeiende klassen.

Det var i dette brytningspunktet Andrew Jackson stilte som president, og som motkandidat til den sittende president Adams, som stod som en bevarer og beskytter av det eksisterende systemet. Dette er også et av de poengene som Remini, Latner og Cole er enige om, nemlig at Adams ikke maktet å se behovet for de endringer som måtte gjøres. Siden Remini, Latner og Cole alle er historikere som på forskjellig måte støtter opp under ideen om Andrew Jackson som en avgjørende president i amerikansk historie, så legger de alle stor vekt på hans innflytelse. Men de er ikke ensidige i sin framstilling.

Det kommer også fram, i forskjellig grad og ordlegging, at Jackson neppe hadde blitt enn representant for endring viss han hadde vunnet valget i 1824. Grunnen til dette, er at viss han hadde vunnet valget i 1824, så hadde han vunnet på de gamle prinsippene for styring og valg. Det som skiller Jacksons seier fra Adams' er det systemet som blir skapt rundt hans kandidatur. Dette systemet mener i alle fall Latner og Cole ikke var avhengig av Jackson som person, men mer av Jacksons støttespillere. Det som kommer fram i framstillingen av Jacksons støttespillere, var at dette var menn som var på jakt etter en kandidat som kunne fremme deres ønsker om endring. De var så heldige at de i 1828 fant en sint, men karismatisk, aldrende general med en sterk folkelig appell som hatet den sittende administrasjonen. Dette gjorde det nok betraktelig enklere å slå Adams, men jeg mener å oppfatte alle tre historikerne slik at Jackson ikke nødvendigvis var den avgjørende brikken i spillet. Den avgjørende brikken var derimot en ny og sterk framvoksende økonomisk klasses ønske om å få tilpasset et foreldet system til deres behov. Løsningen på dette, var å danne et nytt partisystem som på sikt skapte grunnlaget for sterke og stabile administrasjoner som forsvarte deres interesser.

Det som blir konklusjonen, er derfor at synet til Remini, Latner og Cole om at det var uunngåelig at det amerikanske politiske systemet ville bevege seg mot et nytt topartisystem, grunner i at alle tre har en sterkt deterministisk holdning til den amerikanske historieskrivningen og særlig til sjangeren de skriver innenfor. Det ligger også fast en sterk ide om at denne utviklingen har en klar målsetning om å skape et nytt politisk og demokratisk system som er overlegent alle andre. Årsaken til at det er mulig å hevde dette, går gjennom Remini, Latner og Coles begeistring for den utviklingen som skjer og på bakgrunn av at de gir uttrykk for at de hendelsene som skjer i 1820-årene, er avgjørende for hvordan det amerikanske politiske systemet har utviklet seg fram til i dag.

Gjennom dette arbeidet med Andrew Jackson og den historiske fremstillingen av hans presidentskap, har jeg fått en ny og bedre forståelse av språkets betydning for hvordan historie forstås. Det er viktig at man som historiker er klar over, og ikke undervurderer, betydningen av de ordene og det språket man velger å føre i arbeidet. Selv i de mest "objektive" arbeider

kan en forsker eller historiker ikke komme unna betydningen av språket som veileder for hvordan budskapet forstås av en eventuell leser. Som historiker må man alltid ha fokus på at det er en mottaker man skriver for, og at denne mottakeren ikke alltid eller nødvendigvis har den samme definisjonen eller forståelsen av de ordene eller begrepene man benytter seg av. Om det dreier seg om bruken av synonymer, bilder eller kallenavn, så vil dette i nesten alle tilfeller lede mottakeren i en positiv eller negativ forståelse av budskapet man ønsker å formidle. Derfor er det alltid av betydning å vurdere språket man selv bruker eller leser i historiske arbeider. Den tolkningen man selv legger i det man leser, var nødvendigvis ikke den tolkningen eller meningen avsenderen ønsket å formidle. Dette er en problemstilling som er umulig å løse, men som man både som avsender og som mottaker må være klar over når man skriver og leser så vel vitenskapelige som skjønnlitterære produkter.

Litteratur

Referanselitteratur

Allitt, P. N. (2002). American Intellectual History and Social Thought Since 1945. A companion to Post-1945 America. J.-C. Agnew and R. Rosenzweig. Malden, MA, Blackwell.

Armstrong, B. W. a. S. (1981). THE BRETEHEREN: INSIDE THE SUPREME COURT. New York, AVON books.

Bender, T. (1986). "Wholes and Parts: The Need for Synthesis in American History." The Journal of American History **Vol. 73**(No. 1).

Cole, D. B. (1993). The Presidency of Andrew Jackson. Lawrence, Kan, University Press of Kansas.

D'Angelo, F. J. (2000). Composition in the Classical Tradition, Allyn and Bacon.

DeGregorio, W. A. (1984). The complete book of U.S. presidents. New York, Dembne.

Higham, J. (1970). Writing American history: essays on modern scholarship. Bloomington, Indiana University Press.

Higham, J., L. Krieger, et al. (1965). History. Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall.

Hollingsworth, J. R. (1969). Commentary on "Consensus and Continuity" in Post war Historical Interpretations. The Historian and the climate of opinion. R. A. Skotheim. Reading, Mass., Addison-Wesley.

Horner, W. B. (1988). Rhetoric in the Classical Tradition, ST. Martins Press.

Latner, R. B. (1979). The Presidency of Andrew Jackson: White House politics, 1829-1837. Athens, University of Georgia Press.

Myhre, J. E. (1996). Historiografiens dobbeltbunn. Historikerne som historie: rapport fra HIFO-seminaret 1995. H.-s. O. 1995, A. K. Børresen, J. E. Myhre and O. S. Stugu. Trondheim [Oslo], Historisk institutt, Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet Den norske historiske forening.

Novick, P. (1988). That noble dream: the "objectivity question" and the American historical profession. Cambridge, Cambridge University Press.

Parton, J. and R. V. Remini (1967). The Presidency of Andrew Jackson. New York, Harper & Row.

Remini, R. V. (1963). The election of Andrew Jackson, Philadelphia: Lippincott.

Rodgers, D. T. (1998). Exceptionalism. Imagined histories: American historians interpret the past. G. S. Wood and A. Molho. Princeton, N.J., Princeton University Press.

Ross, D. (1998). The New and Newer Histories: Social Theory and Historgraphy in an American key. Imagined histories: American historians interpret the past. G. S. Wood and A. Molho. Princeton, N.J., Princeton University Press.

Schlesinger, A. M. and D. P. Geddes (1949). The age of Jackson. New York, Mentor Books.

Sonnichsen, C. L. (1981). The Ambidextrous historian: historical writers and writing in the American West. Norman, University of Oklahoma Press.

Stolt, B. (1985). Vad är Sanning? Retorisk Festskrift. L. R. o. P. S.-. Nilsen. Skjerm, Dafo.

Zelizer, J. E. (2002). Beyond the Presidential Synthesis: Recording Political Time. A companion to Post-1945 America. J.-C. Agnew and R. Rosenzweig. Malden, MA, Blackwell.

Bakgrunnsliteratur

Adams, D. K. and C. A. v. Minne (1994). Reflections on American exceptionalism. Staffordshire, Keele University Press.

Cologne-Brookes, G., N. Sammels, et al. (1996). Writing and America. London, Longman.

McCullagh, C. B. (1998). The truth of history. London, Routledge.

Pearce, R. H. (1969). Historicism once more: problems and occasions for the American scholar. Princeton, N.J., Princeton University Press.

Pessen, E. (1969). Jacksonian America: society, personality, and politics. Homewood, Ill., Dorsey Press.

Schlesinger, A. M. and D. P. Geddes (1949). The age of Jackson. New York, Mentor Books.

Shafer, B. E. (1991). Is America different? a new look at American exceptionalism. Oxford, Clarendon Press.

Watson, R. L. J. and W. H. Cartwright (1973). The Reinterpretation of American history and culture. Washington, National Council for the Social Studies.

Wise, G. (1973). American historical explanations: a strategy for grounded inquiry. Homewood, Ill, Dorsey Press.

Wood, G. S. and A. Molho (1998). Imagined histories: American historians interpret the past. Princeton, N.J, Princeton University Press.